

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Aile ve Tüketici Bilimleri Anabilim Dalı

**GENÇLERDE DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET
ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI İLE İLİŞKİSİ**

Gamze KAPLAN

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2022

**GENÇLERDE DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET
BAĞIMLILIĞI İLE İLİŞKİSİ**

Gamze KAPLAN

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Aile ve Tüketici Bilimleri Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

2022

KABUL VE ONAY

Gamze Kaplan tarafından hazırlanan Gençlerde Dijital Flört Şiddetinin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ve İnternet Bağımlılığı İle İlişkisi başlıklı bu çalışma, 25.05.2022 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans olarak kabul edilmiştir.

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Başkan)

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Danışman)

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Üye)

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Üye)

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Enstitü Müdür

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan “**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**” kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ..... ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

...../...../.....

GAMZE KAPLAN

“**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**”

- (1) *Madde 6. 1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.*
- (2) *Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.*
- (3) *Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.*
- (4) *Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.*

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, **Doç. Dr. M. Serhat Öztürk** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

GAMZE KAPLAN

ÖZET

Kaplan, Gamze. Gençlerde Dijital Flört Şiddetinin Toplumsal Cinsiyet Algısı ve İnternet Bağımlılığı İle İlişkisi, Yüksek Lisans, Ankara, 2022.

Bu tez çalışmasında, gençler arasında görülebilen flört şiddetinin bir türü olan dijital flört şiddetinin, toplumsal cinsiyet algısı, internet bağımlılığı ve sosyo-demografik değişkenler ile ilişkisi ele alınmıştır. Araştırmanın örneklemini 18-29 yaş arasında bulunan, Ankara ilinde yaşayan ve daha önce en az bir kez flört etme deneyimi olan 476 genç oluşturmaktadır. Araştırma çıktılarına göre, dijital flört şiddetinin mağdur ve uygulayıcılığı arasında ilişki vardır. Bunun yanı sıra toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı ile dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma durumu arasında da anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırma kapsamında yapılan analizlerde dijital flört şiddetinin kontrol ve izleme davranışının puan ortalaması, doğrudan saldırganlığın puan ortalamasından yüksektir. Dijital flört şiddetinin birçok boyutunda alkol, sigara ve uyuşturucu madde kullanımına göre anlamlı farklılıklar görülmüştür. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış olup, ileride ki araştırma ve çalışmalara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler

Gençlik, dijital flört şiddeti, internet, toplumsal cinsiyet,

ABSTRACT

Kaplan, Gamze. The Relationship of Digital Dating Violence in Young People with Gender Attitudes and Internet Addiction, Master Thesis, Ankara, 2022.

In this thesis, the relationship of digital dating violence, which is a type of dating violence that can be seen among young people, with gender perception, internet addiction and socio-demographic variables is discussed. The sample of the study consists of 476 young people between the ages of 18-29, living in Ankara and having at least one dating experience. According to the research outputs, there is a relationship between the dimensions of digital dating violence, especially the perpetrator of violence and being the victim. In addition, a significant relationship was found with gender perception and internet addiction on being a perpetrator of digital dating violence. In the analyzes made within the scope of the research, the average score of the control and monitoring behavior of digital dating violence is higher than the average score of direct aggression. Significant differences were observed in many dimensions of digital dating violence according to alcohol, cigarette and drug use. The findings obtained as a result of the research were discussed within the framework of the relevant literature, and suggestions were presented for future research and studies.

Keywords

Youth, digital dating violence, internet, gender

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI VE ÖNEMİ	4
1.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU	4
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	7
2. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ	10
2.1. TOPLUMSAL CİNSİYETİN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ	10
2.1.1. Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	16
2.2. İNTERNET BAĞIMLILIĞININ KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ	18
2.2.1. İnternet Kullanımı ve Gençlik	18
2.2.2. İnternet Bağımlılığı Tanı Ölçütleri	23
2.3. ŞİDDET VE FLÖRT ŞİDDETİNİN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ .	26
2.3.1. Şiddet	27
2.3.1.1. Yakın Partner Şiddeti	29
2.3.1.2. Gençlik, Şiddet ve Yakın Partner Şiddeti.....	30
2.3.2. Flört Şiddeti	31
2.3.2.1. Flört Şiddeti Sebepleri.....	36

2.3.2.2.	Flört Şiddeti Türleri	38
2.4.	DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ HAKKINDA KURAMSAL ÇERÇEVE	41
2.4.1.	Gençlerin Flört İlişkilerinde İnternet Kullanımları	42
2.4.2.	Dijital Flört Şiddeti	44
2.4.3.	Dijital Flört Şiddetinin Gençler Üzerindeki Etkisi	46
2.4.4.	Dijital Flört Şiddeti Örnekleri	49
2.4.5.	Dijital Flört Şiddeti Yaygınlığı	52
3.	BÖLÜM: İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	53
3.1.	YURTDIŞINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR	53
3.2.	YURTIÇİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	58
4.	BÖLÜM: GEREÇ VE YÖNTEM	60
4.1.	ARAŞTIRMA MODELİ	60
4.2.	ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ	60
4.3.	ARAŞTIRMA BÖLGESİNİN SEÇİMİ	63
4.3.1.	Evren ve Örneklem	63
4.4.	VERİ TOPLAMA ARACI	63
4.4.1.	Soru Formları Ve Ölçekler	63
4.4.1.1.	Siber Flört İstismarı Ölçeği	63
4.4.1.2.	Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	66
4.4.1.3.	Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu (Yibt-Kf)	66
4.4.1.4.	Kişisel Bilgiler Formu	67
4.5.	VERİLERİN TOPLANMASI	67
4.6.	VERİLERİN DEĞERİ VE ANALİZİ	68
5.	BÖLÜM: BULGULAR	70
5.1.	KATILIMCILAR İLE İLGİLİ GENEL BULGULAR	70
5.2.	KATILIMCILARIN FLÖRT İLİŞKİLERİ VE İNTERNET KULLANIMLARINA DAİR GENEL BULGULAR	73

5.3. GENÇLERİN DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI, TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI DURUMLARINA İLİŞKİN BULGULAR	76
5.3.1. Dijital Flört Şiddetinin Mağduru Olma Durumu	76
5.3.1.1. Dijital Flört Şiddeti Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma Durumu	76
5.3.1.2. Dijital Flört Şiddeti Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma Boyutu	76
5.3.2. Dijital Flört Şiddetinin Uygulayıcısı Olma Durumu	77
5.3.2.1. Dijital Flört Şiddeti Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma Boyutu	77
5.3.2.2. Dijital Flört Şiddeti Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma Boyutu	77
5.3.3. Toplumsal Cinsiyet Algısı	77
5.3.4. İnternet Bağımlılığı	77
5.4. GENÇLERİN DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI, TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ KORELASYONA İLİŞKİN BULGULAR.....	79
5.5. GENÇLERDE DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ VE SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE İLİŞKİN BULGULAR.....	81
5.5.1. Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma ve Sosyo-Demografik Değişkenler	81
5.5.2. Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma ve Sosyo-Demografik Değişkenler	87
5.5.3. Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma ve Sosyo-Demografik Değişkenler	93
5.5.4. Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma ve Sosyo-Demografik Değişkenler	99
6. BÖLÜM: TARTIŞMA	105

6.1.	KATILIMCILARIN SOSYO-DEMOGRAFİK BİLGİLERİ, FLÖRT İLİŞKİLERİ VE İNTERNET KULLANIMLARI HAKKINDA GENEL BULGULAR	105
6.2.	KATILIMCILARIN DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI, TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞINA İLİŞKİN BİLGİLER.....	107
6.2.1.	Dijital Flört Şiddetinin Mağduru Ve Uygulayıcısı Olma Durumu.....	107
6.2.2.	Toplumsal Cinsiyet Algısı.....	108
6.2.3.	İnternet Bağımlılığı.....	109
6.3.	GENÇLERİN DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI, TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ KORELASYONA İLİŞKİN BİLGİLER	109
6.4.	DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI VE SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER.....	112
7.	BÖLÜM: SONUÇ, ÖNERİLER VE KISITLILIKLAR	116
7.1.	SONUÇLAR.....	116
7.2.	ÖNERİLER VE KISITLILIKLAR	124
	KAYNAKÇA	127
	EKLER.....	150
	EK 1: ARAŞTIRMA ANKETİ	150
	EK 2: ETİK KURUL İZİNİ.....	156
	EK 3: ORJİNALLİK RAPORU	157

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

TÜİK: T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu

SEKAM: Sosyal Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi

CEDAW: Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi

HÜKSAM: Kadın Sorunları Uygulama Ve Araştırma Merkezi

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

CDC: ABD Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezleri

DSMO: Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma

DSUO: Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma

KİDUO: Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma

KİDMO: Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma

%: Yüzde

n: Örnek Sayısı

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcılar İle İlgili Genel Bulgular	72
Tablo 2. Katılımcıların Flört İlişkileri ve İnternet Kullanımlarına Dair Genel Bulgular	75
Tablo 3. Dijital Flört Şiddeti, Toplumsal Cinsiyet Algısı ve İnternet Bağımlılığı Hakkında Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	78
Tablo 4. Gençlerin Dijital Flört Şiddeti Boyutları, Toplumsal Cinsiyet Algısı ve İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular	80
Tablo 5: Katılımcıların Değişkenlere Göre Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olmasına İlişkin Puanlar	85
Tablo 6: Katılımcıların Değişkenlere Göre Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olmasına İlişkin Puanlar.....	91
Tablo 7: Katılımcıların Değişkenlere Göre Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olmasına İlişkin Puanlar.....	97
Tablo 8: Katılımcıların Değişkenlere Göre Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olmasına İlişkin Puanlar	103

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Dijital Flört Şiddetinin Durum ve Boyutları	66
--	----

GİRİŞ

“Sevginin mutlaka üstün geleceğine umudumuzu koruyoruz. Sevginin vaadine inanmaktan vazgeçmiyoruz.” (Hooks, 2018: 22).

Dünya’da ve ülkemizde şiddet varlığını sürdürmesinden dolayı değinilmesi ve araştırılması elzem bir konudur. Öte yandan şiddet yöneldiği kişiye ve uygulanış biçimine göre farklı şekillerde tanımlanabilir. Şiddet türlerinden birisi olan flört şiddetine bakıldığı zaman, yoğunlukla ergen ve gençler arasında görülse de diğer şiddet türleri olan aile içi şiddet ve çocuğa yönelik şiddet gibi yaygın görülür (Set, 2020: 450). Burada bahsi geçen gençlerin yakınlık ve duygusal paydaşlık kurdukları akranları ile ilişkilerinde önemli bir konu olan flört şiddeti çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Şiddet türlerinin iç içe geçme halinden kaynaklı olarak da flört şiddetinin bir türü olan dijital flört şiddeti ise çalışmanın odak noktasıdır.

Flört şiddeti duygusal ilişki içerisindeki partnerler arasında gelişebilen bir şiddet türü olarak tanımlanabilir. Flört şiddeti aile içi şiddet olarak tanımlanan evlilik içerisinde gelişen şiddetten daha çok ergenlerde ve üniversite öncesi döneme denk gelen evlilik öncesindeki flört ilişkilerinde gözlemlenir. Flört şiddeti ile gençlerin bu şiddeti deneyimlemesi oldukça önemlidir çünkü gençliğin yaşadıkları şiddetin farkında olmamaları, şiddet ile başa çıkma mekanizmalarını bilmemeleri ve flört ilişkisi içerisinde olduğu partnerine karşı hissettiği sevgiden dolayı yaşadıklarını şiddet olarak tanımlamaması gençleri flört şiddetine karşı riskli bir noktada konumlandırır (Ayyıldız & Taylan, 2018; Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost & Temel, 2008). Türkiye’de flört şiddeti ile alakalı birçok çalışma (Akcan, 2020; Akdeniz, 2022; Palabıyık, 2019; Çimen, 2018) yürütülmüş olup, 2000’li yıllar ile birlikte flört şiddeti literatürde kendine yer

bulmuştur. Ancak flört şiddetinin bir türü olan dijital flört şiddeti dünya ölçeğinde araştırılmış olsa da ülkemizde sınırlı kalmıştır.

Dijital flört şiddeti, *“teknoloji ve sosyal medya aracılığıyla partnerlerden birinin diğerini kontrol, taciz, takip etme ve istismar etmesi”* (Zweig, Dank, Lachman & Yahner, 2014: 1306) olarak ifade edilebilir. Flört şiddetinde, fiziksel müdahalelerin asıl şiddet unsuru olarak tanımlanması ve algılanması kabul görse de, Makepeace’e (1981) göre fiziksel şiddet örneği olan tokat veya tekme atma davranışlarının yanı sıra kıskanma, taciz, rahatsız etme, kısıtlayıcı davranışlarda bulunma, istenmediği halde zorla davranışlarını yönlendirme gibi unsurlarda flört şiddetine dâhildir. Dijital flört şiddetinde de benzer şekilde partnerler arasında gelişen flört ilişkisinde, internet ve teknolojik araç kullanımı ile birlikte partnere yönelik fiziksel olmayan dijital araçlar ile sağlanan kontrol/izleme ve saldırganlık gibi davranışlar oluşabilir ve bu dijital araçlar ile gelişen müdahaleler de şiddet olarak tanımlanır.

Gençliğin dijital flört şiddetinde edindiği yer ise bazı sebeplerden dolayı ayrı bir öneme sahiptir. Bu sebeplerden ilki gençliğin, diğer yaş gruplarına kıyasla teknoloji kullanımında önde gelmesidir. Gençlerin günlük aktiviteleri ve sosyal dünyaları, cep telefonu kullanmak, anlık mesajlaşmaya katılmak, çevrimiçi videoları izlemek/oluşturmak ve sosyal ağ web sitelerine bağlanmak gibi yeni medya uygulamaları etrafında şekillenir (Rideout, Roberts, & Foehr, 2005). Bunun yanı sıra gençler arasında internet ve teknolojik araç kullanımı romantik ilişki içerisinde de sıklıkla tercih edilir. Yakın ilişkiler, daha önce yüz yüze iletişim yolu ile geliştirilirken, artık sosyal medya ilişkilerin başlaması, sürdürülmesi ve anlaşılması için önemli bir alan haline gelmiştir (Reed, Tolman & Safyer, 2015). Gençlerin internet ve teknolojik araçları bu denli yaygın kullanmaları, onları bu araçların neden olabileceği olumsuz etkilere karşı da savunmasız bırakabilir. Dijital flört şiddetinin gençlerin ilişkilerinde önem teşkil etmesinin bir diğer sebebi ise, aşka ve sevgiye dair gençler arasında yaygın olan inanışlardır. İlişki içerisinde gençlerin aşk hakkındaki gerçekçi olmayan, kısıtlayıcı, sınırlar koyucu, kontrol edici davranışları sevginin yansıması olarak görmeleri onları

şiddete karşı savunmasız bırakabilir. Bu çarpıtılmış düşünceler ya da inanışlar gençler tarafından kıskançlığın sevginin işareti olduğuna ya da sosyal medya şifrelerini isteyip, arkadaş listelerini kontrol etmenin ilişki içerisinde normal kabul edilmesine neden olabilir (Borrajo, Gámez-Guadix & Calvete, 2015).

Bu tez kapsamında flört şiddeti ve gençlerin internet kullanımlarının birleşiminden ortaya çıkan dijital flört şiddeti konusu ele alınacaktır. Bu doğrultuda 18-29 yaş grubundaki gençlerin dijital flört şiddetinin mağduru ve uygulayıcısı olma durumları, kontrol/izleme ve doğrudan saldırganlık boyutları ile araştırılacak; toplumsal cinsiyet algısı, internet bağımlılığı ve sosyo-demografik faktörler ile ilişkisi ortaya konacaktır. Gençlerin dijital flört şiddetinin mağduru ve uygulayıcısı olma durumları, bahsi geçen şiddetin cinsiyetlere dair yüklenen toplumsal normlarla gelişebileceği tahmininden doğru, toplumsal cinsiyet algısı ve bu durumun internet ortamında gerçekleşmesinden dolayı da internet bağımlılığı ile ilişkisinin araştırılması tercih edilmiştir.

Araştırmanın evrenini, öğrenim, mesleki durum ya da sosyo-ekonomik düzey gözlemlenmeden, 18-29 yaş arasında, Ankara'da yaşayan ya da okuyan ve daha önce en az bir kez flört etme deneyimine sahip gençler oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama kısmında yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak, basit rastgele örnekleme yöntemi ile 500 gence çalışma uygulanmış olup, veri analizlerine 476 genç dâhil edilmiştir.

Gençlerin dijital flört şiddeti konusunda mevcut durumlarının araştırılması ve toplumsal cinsiyet ve internet bağımlılığı ile ilişkisinin ortaya konulması; gençlerin yetişkinlik öncesinde geliştirdikleri flört ilişkilerinde sağlıklı iletişim ve etkileşim kurmaları, dijital flört şiddeti ile alakalı çalışmaların artması ve flört ilişkilerinde teknoloji kullanımlarının iyileştirilmesi açısından ayrı bir öneme sahiptir.

1. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN KONUSU, AMACI VE ÖNEMİ

1.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU

Gençliğin ifade edilmesinde belirli bir yaş aralığı içerisinde, ergenlik ve yetişkinlik arasında gelişen ve kendilerine özgü yaşam dönemi özelliklerine sahip olan bir kesim olarak bahsedilmesi hâkim olmuştur. Gençliğin tanımlanması ve salt bazı yaş aralıkları içerisinde dâhil edilmesi ise tartışmalı bir görüştür. Geçtan'a (2019) göre gençliğin belirli bir yaş aralığında tanımlanması eksik bir yaklaşımdır çünkü bu yaş aralığı içerisinde herkes gençlik dönemini yaşamayabilir. Bundan dolayı belirli yaş grupları içerisinde tanımlanmasından ziyade Geçtan (2019: 98) gençliği "...kendi içinde tutarlı olmasına karşın zaman zaman çocuksu olabilen, ergenlik döneminin bazı kalıntılarını hala yaşayan ve öte yandan, yetişkin insana özgü bazı davranışları da arada bir gösteren gerçek insanlar topluluğu..." şeklinde tanımlamıştır. Benzer bir yaklaşım ile İnanır (2005) ise gençliğin belirli üretim ilişkilerine katılıp katılmamasına, yaşadığı topluma ve dünya ile ilgili bilgilenme muhtevasına, yetişkinliğin getirisi olarak algılanan evlenme gibi sorumlulukları yerine getirmesine, ailesinin imkânları doğrultusunda ihtiyaçlarının karşılanması gibi boyutları, içeriği ve süresi kişiden kişiye değişebilen bir yaşam evresine atıfta bulunur. Tanımlanmasında hem yaş aralığı faktörü hem de ergenlik ve yetişkinlik arasında gerçekleşen geçiş evresinin hâkim olduğu biyolojik açıklamaların yanı sıra gençlik sosyal ve psikolojik değişkenler ile birlikte de açıklanmıştır. Baran'a (2013: 11) göre gençliğin bir geçiş dönemi olması ve bundan kaynaklı olarak da yeni deneyimlerin getirisi ile gencin bu döneminin "...kimlik ve kişiliğin gelişimi, duygusal boyutta sevgi arayışı, meslek seçimi, idealizmin yarattığı çatışmalar ve otorite ile olan ilişkileri bağlamında..." zor bir süreç olarak geçebileceği dikkate alınmalıdır. Gençliğin tanımlanmasına gidilirken biyolojik, psikolojik, sosyolojik açıklamaların birlikte kullanılmasının gerekliliği gibi gençliğin sorunları da yine bu ve benzeri etkenler çerçevesinde ele alınmalıdır. Gençlik döneminin problemleri ve kimi sorunlara gebe olmasının sebepleri başlı başına farklı bir konu olması ile birlikte gençlik sorunlarının sosyal çevresi (aile, arkadaşlar, flört vb.) ile etkileşimi çerçevesinde geliştiğini söylemek mümkündür. Öte yandan ailede gelişen tutum ve düşüncelere yönelik farklılıkların yansması özellikle gençler ile birlikte gerçekleşir. Ailenin tutum ve değerleri

gençlerin yaşam boyu devam eden hayat pratiklerinde, özel ve iş hayatlarında ve çevresi ile etkileşiminde önemli rol oynar (Çerik, 2002).

Gençlik sorunlarının yanı sıra gençlik kültürünü oluşturan dolayısı ile problemleri sonuçlara sebep olabilen alanlardan belki de en önemlisi ise internet kullanımınıdır. Teknoloji etrafındaki devamlı gelişim kişilerin ve ailelerin karşılaşılabileceği sorunları da etkileyebilecektir. Gençler ve çocukların gelişimleri için uygun internet kullanımının nasıl olması gerektiği, bu durumun yarattığı güvenliğinin endişesi ve aile içi iletişime etkisi gibi konu başlıkları bunlardan bazılarıdır (Hazer, 2020). İnternet kullanımı ile ortaya çıkan sorunlar aile bireylerinden herkesi etkileyebileceği gibi odak noktasını gençler oluşturur. Bunun asıl sebebi ise internet kullanımının gençlerin hayatında edindiği başat rolden kaynaklanır. Dijital teknolojiyi ve dolaylı olarak interneti, aktif olarak kullanan yaş grubunu gençler oluşturur. 15-24 yaş grubunu oluşturan gençler interneti en çok kullanan kesimdir. Dünya genelinde toplam nüfusun %48'i internete erişim sağlarken, gençlerin ise %71'i internet kullanıcısıdır (UNICEF, 2017). Gençlerin internet kullanım amaçları çoğunlukla arkadaşlarla iletişim kurmak, film- dizi izlemek ve haberleri gündemi takip etmek üzerinde gelişe de oyun oynamak, internetten alışveriş yapmak, eğitim (sunum ve ödev hazırlama) gibi amaçlar da söz konusudur (Öztürk, 2020). Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın talebi ile İpsos (2013) tarafından gerçekleştirilen gençlerin sosyal medya kullanımına dair yürütülen çalışmada da gençlerin sosyal medyayı en çok eğlence ve bilgi sağlama/alma amacı ile kullandıkları ve iletişim kurma gibi sosyal etkilerinin de olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın gençlerin sosyal ilişkilerinde internet kullanımının dolaylı sonucu olan sosyal medyayı kullanma şekillerinde ise en çok "sosyal medyada listelerindeki kişi ve kurumların paylaştıklarını takip ettikleri" ve "arkadaşlarının paylaştıklarına yorum yaptıkları" saptanmıştır. Sosyal medya kullanımının gençlerin yaş grupları açısından incelendiği takdirde ise 15-17 yaş grubunun biriyle duygusal ilişki kurmak, 25-29 yaş grubunun ise gündem takip etmek amacı ile sosyal medya kullanımında daha aktif olduğu gözlemlenmiştir. Gençlerin internet kullanımı ile yapılan çalışmaların ortak bir noktası olarak sosyal ilişkilerini internet aracılığı ile kurdukları, sürdürdükleri ve bu durumun gençler açısından yeni bir kimlik yaratmasında rol aldığı göze çarpmaktadır.

Gençlerin hayatında gittikçe önemli bir alan haline gelen internet kullanımı psikoloji, eğitim, sosyoloji ve iletişim alanları gibi birçok disiplinden ilgi görmektedir. Bunun sonucu olarak da gençlerin internet kullanımını işleyen birçok çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmalarda öncelikle gençlerin teknoloji destekli ilişkilerinin doğası üzerine özellikle gidilmiş olmasına rağmen, internet bağımlılığı, siber zorbalık, dijital şiddet, dijital flört şiddeti, okul ve sosyal çevreye uyum, aile ve sosyal ilişkiler gibi olumlu ve olumsuz çıktıları olan konular genelinde de gençlik ve internet kullanımı araştırılmıştır (Büyükpasçu, 2011).

Mevcut Dünya'nın getirisi olarak internet kullanımının şiddet ile ilişkisi üzerinde durulması gereken önemli bir sorundur. Şiddetin geleneksel algısında yer alan tarafların birbirleri ile tanışması ve aynı fiziksel çevre içerisinde bulunmasının ortadan kalktığı dijital şiddet, şiddeti uygulayan ve maruz kalan açısından farklı imkânlar ve olasılıklar yaratır. Yerli ve yabancı literatürde kendisine siber şiddet, sanal şiddet, dijital şiddet veya çevrimiçi şiddet (Temur, 2019: 12) olarak yer bulan dijital şiddet Barındık (2021: 47), çeşitli sosyal medya uygulamaları, e-mailler ve akıllı telefonlar gibi dijital ortamlar üzerinden gerçekleştirilen ve karşı tarafa psikolojik zarar vermeyi amaçlayan teknolojinin yarattığı yeni bir şiddet türü olarak tanımlamıştır. Burada gençlerin dijital şiddet ile ilişkilendiği ve araştırmacıların daha yoğun şekilde üzerinde durdukları "*siber zorbalık*" kavramı öne çıkar. Siber zorbalık gençler ve ergenler arasında diğer yaş gruplarına göre daha yaygın gözlemlenen dijital teknolojilerin kullanılarak sanal ortamda birisi ile alakalı doğru olmayan bilgiler yaymak ve küçük düşürücü fotoğrafları yayınlamak, internet kullanımı ile birlikte kişiye yönelik küçük düşürücü ya da tehdit edici mesajlar göndermek gibi sosyal medya, haberleşme ve oyun uygulamaları ya da cep telefonları aracılığıyla karşıdaki kişiyi küçük düşürmeyi, korkutmayı ve utandırmayı amaçlayan davranışlar bütünüdür (UNICEF, 2021). Bunun yanında siber zorbalığı da içine alan dijital şiddet sorunu gençler açısından ayrı bir öneme sahiptir. Şener ve Abınık (2021) tarafından Türkiye'nin dijital şiddet hakkındaki mevcut durumunun incelenmesinin amaçlandığı Türkiye'de Dijital Şiddet Araştırması'nın sonunda Türkiye'deki kişilerin %18'inin (her beş kişiden biri) dijital şiddeti yaşadığı ve dijital şiddet ile karşı karşıya kalınmasının yaş faktörü ile doğrudan ilişkili olduğu bulunmuştur. Yaşlılardan gençlere doğru dijital şiddete maruz kalma oranlarının arttığı ve 15-17 yaşları arasındaki her beş gençten birinin, 18-32 yaş arasında ise her üç gençten birinin dijital şiddet ile karşılaştığı gözlemlenmiştir. Şener ve Abınık (2021: 30) tarafından bu bulgu Prensky'nin

(2001) “dijital yerli” ve “dijital göçmen” kavramı ile açıklanmış olup, teknolojik aletler ve internet kullanımı ile büyüyen gençlerin, bu kullanıma daha geç uyum sağlayan yaşlılara göre dijital şiddet ile karşılaşmış olmalarının beklenen bir durum olduğu belirtilmiştir. Günümüz gençliğine gönderme olarak tanımlanan dijital yerliler, hayatlarını bilgisayar, cep telefonu, video oyunu, müzik aletleri gibi teknolojik araçlar ile birlikte geçiren ve bu teknolojik aletler olmadan kendini tanımlayamayan ve boşlukta hisseden gençleri kapsar. Benzer şekilde Barındık (2021: 189) tezi kapsamında yürüttüğü araştırma sonunda da 18-30 yaş aralığında bulunanların “...cinsel ve fiziksel şiddet tehditlerinde bulunulması, rahatsız edici/istenmeyen mesajlar gönderilmesi...” gibi dijital şiddet durumlarını diğer yaş gruplarına göre daha yüksek oranda ve bu yaş grubundan her 10 kişiden 7’sinin “...sosyal medya profil akışlarının kontrol edilmesi, kişisel hesaplara girilmeye çalışılması, telefon üzerinden ısrarla arayarak rahatsız etmek...” ve 8’inin de “ ...rahatsız edici/istenmeyen mesajlar gönderilmesi...” gibi dijital şiddet örneklerini yaşadıklarını gözlemlemiştir.

Dijital şiddetin uygulayıcısı konumunda kimlerin olduğu şiddetin dijital bir alanda gerçekleşmesinden dolayı fiziksel olarak yüz yüze gelme ve daha öncesinde şiddet olayının taraflarının tanışmış olmasının gerekliliğinin ortadan kalkması ile birlikte geleneksel şiddetten ayrılır. Dijital şiddet hakkında yapılan araştırmalarda şiddetin uygulayıcısı yoğunlukla kişinin tanımadığı ya da anonim kimlikli birisi olmaktadır ancak bunun yanı sıra eski ya da şuan ki eş, eski sevgili, komşu, iş veya okul arkadaşı da dijital şiddetin uygulayıcısı olarak sayılabilir (Şener ve Abınık, 2021; Temur, 2019). Bu çalışmada ise dijital şiddetin ve gençlerin teknolojiyi flört ilişkilerinde yaygın kullanımlarının kesiştiği bir yerde duran dijital flört şiddeti ele alınmaktadır. Dijital flört şiddeti ele alınırken yürütülen nicel araştırma ile toplumsal cinsiyet algısı, internet bağımlılığı ve sosyo-demografik değişkenler ile ilişkisi de araştırılmıştır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

İnternet kullanımına dair gerçekleştirilen araştırmaların ortak çıktılarından birisi gençlerin interneti diğer yaş gruplarına göre daha aktif kullanmasıdır. Birçok araştırmacı ve konu ile

ilgilenen yazar, Prenksy (2001) tarafından “*dijital yerli*” olarak adlandırılan gençlerin, internet kullanımlarının sosyal bir karşılığında da bahseder (SEKAM, 2016; Güzel, 2006; Çubukçu & Bayzan, 2013; Öztürk, 2020). Burada bahsi geçen gençlerin interneti sosyal bir araç olarak kullanmasındaki kasıt; çevrim dışı bir alanda süre giden arkadaşlık ve flört ilişkilerinin çevrim içi alanda da devam etmesi ve bu yollar ile sürdürülmesidir. İnternetin ve dolaylı olarak onun ortaya çıkardığı; sosyal medya kullanımı, mesajlaşma uygulamaları ise kullanıcıdan karşı tarafa yönelik bir gözetim ve kontrole neden olabilir (Tokunaga, 2011; Reed, 2015b; Mosley & Lancaster, 2019). İnternet kullanımının gençlerin hayatında bu denli yer edinmesi ve internetin flört ilişkisinde neden olabileceği olumlu ve olumsuz çıktıların varlığı gençler açısından bu çıktıların araştırılmasını gerekli kılar. Bu tez çalışmasında ise, gençlerin flört ilişkilerinde sosyal bir araç ve alan olarak kullandıkları internetin flört ilişkilerine olumsuz yansımaları olan dijital flört şiddetinin araştırılması amaçlanmıştır.

İnternet kullanımının yanı sıra toplumsal cinsiyet algısının dijital flört şiddeti ile ilişkisine eğilmek de önemlidir çünkü; gençlerin toplumsal cinsiyet algısı flört ilişkilerinde geliştirdikleri inanış ve davranışları üzerinde etkili olabilir. Bununla birlikte dijital flört şiddetine toplumsal cinsiyet perspektifi ile bakabilmek şiddetin sosyal boyutunu da göz ardı edilmemesine yarar sağlayabilir.

Flört şiddetine dair sürdürülen ve gerçekleştirilen araştırmaların varlığı hem yurt içi hem de yurtdışı literatürü açısından zengindir. Bununla birlikte gençlerin internet kullanımındaki yetkinlikleri göz önüne alındığında ve şiddetin fiziksel bir kurgu ile algılanmasındaki atıllık sebebi ile flört şiddetinin bir türü olan dijital flört şiddeti özellikle yurt içi literatürü açısından hem bir alan olarak kısır kalmakta hem de flört şiddetinin alt kategorilerine dâhil edilmesi atlanmaktadır. Dijital flört şiddetine dair, yurt dışında hem araştırmacılar hem de gençler için birçok teorik ve pratik girişim, bilinç yükseltici araştırma ve çalışma (Love is respect, 2021; Evolve Treatment Center, 2022; Start Strong: Building Healthy Teen Relationships, 2022). söz konusu iken yurt içinde dijital flört şiddeti konusu henüz yeni yeni filizlenmeye başlamıştır. Bu çalışmanın neticesinde dijital flört şiddetine dair kapsamlı bir literatür taramasına yer verilip, dijital flört şiddetinin kavramsal açıklaması, neden bu denli önemli olduğu ve olabileceği, gençler açısından önemi ve olası sonuçları, sınırlarının

nerede başlayıp bittiği ve internet ortamı sayesinde bu sınırların nasılda bulanıklaşıp yok olduğunun anlatılması amaçlanmıştır. Çalışma ile birlikte gençlerin sağlıklı ve güvenli ilişkiler kurulmasında, aileler için bilgi verici olmasında, ilgili STK'lar açısından danışılabilir nitelikte çıktıları olan bir çalışmanın ortaya konulması hedeflenmektedir.

Dijital flört şiddetine dair verilen açıklamaların zeminini, yapılan anket çalışması ile birlikte gençlerin toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılıkları ile ilişkisi oluşturmaktadır. Çalışma sonunda;

- Dijital flört şiddetinin doğrudan saldırganlık ve kontrol durumları ile şiddetin uygulayıcısı ve mağduru olma boyutlarının (doğrudan saldırganlığın mağduru olma, doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma, kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma, kontrol ve izleme davranışının mağduru olma) ilişkisi ve durumunun,
- Gençlerin dijital flört şiddetine dair mevcut durumlarının, sosyo-demografik faktörlere göre (gençlerin yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu, ilişki durumu, aile tipi, kız ve erkek kardeş sayıları, algılanan gelir düzeyi, anne-baba eğitim durumu, flörte yönelik aile tepkisi, günlük internet kullanım süresi, internet kullanım amaçları, partner ile görüşme sıklığı, partner ile haberleşme sıklığı) anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğinin,
- Gençlerin dijital flört şiddetinin uygulayıcısı ve mağduru olma durumları ile toplumsal cinsiyet algıları ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin,

tespit edilmesi hedeflenmiştir.

2. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ

Bu bölümde, çalışmanın kavramsal ve kuramsal çerçevesi aktararak bir temel oluşturulacaktır. Dijital flört şiddetinin anlatılması ve anlamlandırılması yolunda ilk durak ise toplumsal cinsiyettir. Daha sonra dijital flört şiddetinin dijital ortamlarda gerçekleşmesi ve internet kullanımı ile ilişkili olması nedeniyle çalışmada yer edinen internet bağımlılığına dair teorik alt yapıya yer verilecektir.

Toplumsal cinsiyet mefhumunun tüm toplumsal ilişkiler başta olmak üzere flört ilişkilerine etkisi ise merak konusudur. Toplumsal cinsiyet sisteminin yaratmış olduğu iktidar ilişkileri, flört ilişkisinin her alanında kendine yer bulabildiği (Aslan vd., 2008) gibi ilişkinin dijital alanında da kendisini var edebilir. Öte yandan literatürde toplumsal cinsiyete dair açıklamalar dijital flört şiddetini anlamada yol gösterici olabilir. Bu ön görüşlerden kaynaklı olarak “toplumsal cinsiyet” başlığı kapsamında ilk olarak toplumsal cinsiyete dair kavramsal ve kuramsal açıklamalara, toplumsal cinsiyet temelli şiddete ve toplumsal cinsiyet ile flört şiddetinin ilişkisine değinilecektir.

2.1. TOPLUMSAL CİNSİYETİN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ

Dijital flört şiddetinin gençler açısından mevcut durumunun, ele alınacağı bir çalışmada dijital flört şiddeti dinamiklerinin daha iyi anlaşılması ve yürütülecek olan saha araştırmasının sonuçlarının toplumsal cinsiyet perspektifi ile incelenebilmesi adına Dedeoğlu'nun (2009: 143) şu anekdotu ile toplumsal cinsiyet anlatımına başlamak faydalı olacaktır.

“Toplumsal cinsiyet, sosyal ilişkileri anlamak için önemli bir açılım sağlamaktadır. Bu açılım ideoloji, güç ve toplumsal sınıflar gibi kavramların daha iyi anlaşılmasına neden olur. Ve yine bu bakış açısı, hem ailede hem de toplumda var olan egemen tiplerin nasıl yeniden üretildiği konusunda ipuçları vermektedir.”

Toplumsal cinsiyet kavramının günümüzdeki anlamı ve kapsamı ile kullanımı 1970'lerde feminist hareket ile başlamıştır (Sayer, 2011). Feminist hareket ise kısaca kadınların cinsiyet temelli yaşamış oldukları zorlukları ortaya koyan ve bu zorlukları sınıf, ırk ve ulus

gibi unsurlarda ele alan bir bilim alanı olarak tanımlanır (Nalbant & Tuğrul, 2019). Ann Oakley tarafından 1972 yılında yayınlanan “Sex, Gender and Society” adlı kitabında toplumsal cinsiyet kavramı açıklanmış olup, ilgili literatürde kendine yer bulmuştur. Buradaki anlatımda biyolojik perspektiften açıklanan cinsiyet (seks) kavramı bireyin erkek ve kadın olmasına gönderme yaparken, toplumsal cinsiyet (gender) kavramı toplumsal açıklamalar ile birlikte gelişen erkek ve kadın rollerinin ayrımcılık üzerine inşa edildiğini ifade eder (Vatandaş, 2007). Ecevit’ e (2003), göre ise toplumsal cinsiyet toplum tarafından kadın ve erkek için oluşturulan ve her iki cinsiyete yüklenen bazı rol, davranış ve beklentileri kapsar. Cinsiyet olarak anlatılan erkek ve kadının sahip olduğu biyolojik özelliklerden farklı olan toplumsal cinsiyet, farklı kültürlerde farklı yorumlara da açık hale gelebilir. Bundan dolayı da kadın ve erkeğin nasıl davranması gerektiği, sahip olabilecekleri hakların kapsamı, cinsiyetler arasında iktidar farklılığının nasıl gelişmesi gerektiği ve bağlantılı olarak toplumun cinsiyetlerden beklentileri bu kültürel kodlar ile şekillenir. Burada eşitsizliği sağlayan ise toplumsal cinsiyete dair kültürel kodların toplumdan topluma hatta aynı toplumun farklı grupları içerisinde değişmesidir.

Biyolojik ve toplumsal açıdan kişinin cinsiyeti farklı birçok hususta önemli etkiye sahiptir. Erkek veya kadın cinsiyeti ile hayata başlamak nüfus açısından farklı dengelere sahip olabileceği gibi cinsiyet ile alakalı olarak toplumsal farklılığa ve eşitsizliğe de neden olur. Bundan dolayı ikili cinsiyet hiyerarşisi ışığında gelişen cinsiyetin, biyolojik ve toplumsal tanımları da farklılaşır (Bingöl, 2014). Vefikuluçay ve arkadaşlarına (2007) göre ise bireyin biyolojik anlamda kadın veya erkek olmasının ifade edilmesinde cinsiyet terimi kullanılırken, bireyin toplumsal açıdan ait olduğu kültüre göre cinsiyeti üzerinden kodlanan özellikler bütünü ifade ederken de toplumsal cinsiyet terimi kullanılır. Kadın ve erkek arasında var olan biyolojik farklılığın kültürü etkilediğini belirten Segal (1971: 98), toplumsal cinsiyet kavramına gönderme yaparak bu durumu şöyle özetler “*Ancak yaşantılarımızı nasıl etkilediği tarihsel ve kültürel olarak belirlenen bir değişkendir*”. Bora (2010: 37), ise toplumsal cinsiyetin içerisinde bulundurduğu dinamikleri tartışmaya açarak kavrama farklı bir açıdan yaklaşmıştır:

“Simone de Beauvoir 1949'da "kadın doğulmaz, kadın olunur" dediğinde, cinsiyete ilişkin sayısız soruyu da içeren, geniş bir tartışma alanı açmış oldu: "Kadın olmak" ne demektir? Birer toplumsal norm olarak kadınlık ve erkeklığı üreten' kültürel süreçler ve bağlamlar nelerdir? Kadın olma sürecinde kadının kendisinin seçimleri ve kararlarının bir ağırlığı var mıdır; yani kişinin özgürlük alanı ne kadardır? Bu özgürlük alanının genişliğini etkileyen faktörler neler olabilir? Bu sorular, insanın bedeni ile toplumsal kaderinin birbirinden ayrı iki şey olarak algılanmasını da beraberinde getirdi: Evet, kadınlık ve erkeklığın biyolojik bir temeli vardır ve bu değişmez; ancak cinsiyet, bu temelden ibaret değildir, onun üzerine kurulan ve toplumsal bağlama göre değişen bir örüntü vardır: Toplumsal cinsiyet. İşte kültürel bir ürün olarak "toplumsal cinsiyetin" modern feminist tahlilin temel kavramsal aracı haline gelişi, böylece gerçekleşmiştir”

Hâkim iki-kutuplu cinsiyet ideolojisi, vajinaya sahip olan bireyi kadın, penise sahip olan bireyi erkek olarak tanımlar ve onlara sosyal bir takım rol ve sorumluluklar yükler. Bu yönüyle, *cinsiyet* bireyi biyolojik donanımlarına göre tanımlarken, *toplumsal cinsiyet* bireyin içine doğduğu kültürel yapılarından beslenerek bireylere normlar, kişilik özellikleri ve sorumluluklar yükler (Bal, 2014). Toplumsal cinsiyet rolleri, kadınlık ve erkeklik durumunu sosyal anlamda karşılar ve kültür dolayısı ile de her iki cinsiyetten beklenen rolleri ifade eder. Bir kadından beklenen davranışlar bütününe kadınsı, erkekten beklenen davranışlar için de erkeksi kavramları kullanılır. Burada bahsi geçen erkeksi ve kadınsı toplumsal cinsiyet rolleri, cinsiyetten ayrı bir şekilde anlatılabileceği gibi bulunulan ortamın özelliklerine göre de değişmesi söz konusudur (Dökmen, 2004).

Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyetlerin birbirleri ile ilişkilerine, cinsiyete dayalı iş bölümüne ve hem kadının hem de erkeğin toplum içerisinde yer aldığı konuma gönderme yapmaya yarar. Biyolojik cinsiyetin yetersiz kaldığı sosyal sınıf, siyasi alan, patriyarka ve toplumun üretim şekilleri gibi alanları açıklamaya yarayan toplumsal cinsiyet kavramı birçok anlamı içerebilir (Savcı, 1999). Toplumsal cinsiyet, sosyal ve kültürel bir alan üzerine inşa edilen, güç ilişkilerine ve kişilik özelliklerini belirten her şeye müdahalenin söz konusu olduğu bir alana gönderme yapar. Bahsedilen güç ilişkileri yaşamın her alanında var olabileceği gibi bu güç ilişkileri toplumsal cinsiyette de kendisine patriyarka ile birlikte hayat bulabilmektedir. Bununla birlikte güç ilişkileri, patriyarka ve toplumsal cinsiyet arasında gelişen doğrudan bir ilişkinin varlığından bahsedilebilir (Korkmaz & Başer, 2019).

Kadın ve erkek arasında gözlemlenebilen değişikliklere dair farklı bakış açılarından açıklamalar getirilmiştir. Kadın ve erkeğin biyolojik özellikleri çerçevesinde gelişen farklılıklara yoğunlaşan biyologlar, rollerin iki cinsiyet için farklılaşmasını nedenini kadınların çocuk doğurabilme özellikleri ile açıklamışlardır (Güldü & Kart, 2009). Öte yandan toplumsal cinsiyet ile ilgili getirilen anlatımlar incelendiğinde, kadın ve erkeğe yüklenen rollerin, biyolojik olarak şekillenmesinden ziyade yaşanan kültür ile şekillendiği ve bunun da zaman içinde değişebilecek rol ve sorumluklara gönderme yaptığını savunan araştırmacılar da vardır (Aksoy, 2006). Buradan hareketle, toplumsal cinsiyetin oluşturduğu farklılıkları açıklama noktasında biyolojik determinizm ve sosyal inşacılığın açıklamaları önemlidir. İnsanların davranışlarını biyolojik ve genlerinden kaynaklı özelliklerine bağlayan biyolojik determinizm, daha basit bir şekilde açıklar. Bir erkeğin farklı bölgelerde yaşasa da benzer özellikler taşıdığına gönderme yapan biyolojik deterministler, bu durumu kromozom ve hormonal farklılıklar ile açıklarken, kadınları erkeklerden ayıran doğal yollarla gelen özelliklerin önemli olduğunu belirtirler (Bayhan, 2013).

Sosyal inşacılık yaklaşımının bir örneği olan sosyal öğrenme kuramında ise önemli olan çocuğun yetiştiği aileden başlayarak cinsiyetlere yönelik farklılıkları öğrenmesidir. Buradaki toplumsal cinsiyetin öğrenilmesi anlatımı çocuğun cinsiyetine uygun rolleri öğrenmesi ile bu cinsiyete uygun davranmalarının ebeveynleri tarafından pekiştirilmesi şeklinde geliştiğini vurgular. Bu öğrenme sürecinde en önemli olan ise çocuğun sosyal çevresidir. Cinsiyeti ile ilgili çevreden gözlemediği özellikleri taklit etmesi onun öğrenme sürecinin gerçekleşmesini sağlar. Bu kuramda anlatılan çocuğun sosyal araçlarla öğrenme sistemi mevcut toplumdaki hâkim algı ve kurulan iktidarın gözlemlenmesi açısından önemlidir. Çünkü erkeğin ve kadının farklı ilgi alanları, özellikleri ve onları tanımlayan rolleri ile birlikte farklı şekillerde sosyalleştiklerini anlatır (Güldü & Kart, 2009). Toplumsal cinsiyet rollerinin öğrenilmesinde ve pekiştirilmesinde ailenin rolü ise ayrı bir öneme sahiptir. Çopur ve Çiçek (2018: 17), tarafından yürütülen toplumsal cinsiyet rolleri ile kadının çalışmasına yönelik tutumun araştırıldığı çalışmada da çocukluk döneminde ataerkil normlar ile büyüyen ve

sosyalleşen kişilerin, yetişkinlik döneminde de ataerkil toplumsal cinsiyet normlarını sergileme eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir. Bu çalışmadaki sonuç toplumsal cinsiyet kalıplarının öğrenilmesinde toplumun ve ailenin rolüne atıfta bulunduğu için önemlidir. Aynı yerden alarak ailenin bu süreçteki önemini anlatan Vatandaş (2007: 34) ise sosyal öğrenme kuramı ile cinsiyet rollerinin öğrenilmesini şöyle açıklar:

“Öğrenmeyi temel alan bu yaklaşıma göre, cinsiyet rolleri başka bir şey nasıl öğreniliyorsa öyle öğrenilmektedir. Bu öğrenmede iki temel mekanizma söz konusudur. İlk olarak, çocuklar cinslerine uygun davranışları açısından ana-babaları ve toplumdaki diğerleri tarafından pekiştirilirlerken, cinslerine uymayan davranışları için cezalandırılırlar. Örneğin, bir erkek çocuk oyuncak kamyonu ile oynadığında, ana-baba hoşnut olur, gülümser, ilgi gösterir ve genel olarak bu seçimi pekiştirir. Fakat o erkek çocuk bir oyuncak bebekle oynamayı seçtiğinde ise anne ve babası olumsuz şeyler söyleyerek onu doğrudan cezalandırabilir, bebeği elinden alıp uzaklaştırabilir ya da ödüllendirmezler. Her iki durumda da çocuk cinsiyet damgalı oyuncakları seçmeyi öğrenir”

Sosyal öğrenme kuramını, Bandura (1977, akt. Dökmen, 2004) öğrenme sürecinde etkisi bulunan sosyal etkenleri açığa çıkarmak amacı ile ortaya koymuştur ve böylece kuram cinsiyet rollerinin öğrenilmesi ile ilgili anlatımlarda da temel olarak kullanılmıştır. Burada cinsiyet rollerinin öğrenilmesi ve cinsiyetleri ayırıştırma konularının sosyal öğrenme kuramı ışığında açıklamasını ise Mischel yapmıştır (Dökmen, 2004). Sosyal öğrenme kuramında cinsiyet rollerinin gelişmesi ise, çocuğun cinsiyet rolü ile ilgili hangi davranışı onaylanıp onaylanmadığını ödüllendirme ve cezalandırma yöntemleri ile öğrendiğini ve bunu yaparken de gözlem yapma ve örnek almasının önem arz ettiği ileri sürülür. Cinsiyete ait rollerin farklılaşmasının ise aslında daha öncesinde öğrenildiğini belirten sosyal öğrenme kuramı, bunu açıklarken biyolojik faktörleri de göz ardı etmez, ancak biyolojik faktörlere eğilmek yerine, çocuğun sosyal çevresinde bulunan rol modellerin cinsiyete ve birbirleri ile geliştirdiği ilişkileri gözlem ve taklit etmesine gönderme yapar (Özgür, 2010).

Toplumsal cinsiyet şema kuramı ise sosyal öğrenme kuramı ve bilişsel gelişim kuramının anlatımlarını birleştirir. Bu kuram, çocuğun kendilik algısını da içine alacak şekilde tüm bilgiyi var olduğu toplumun kadın ve erkeğe yönelik anlatımlarına göre anlamaya ve şekillendirmeye eğiliminin olduğunu öne sürer (Güldü & Kart, 2009). Dökmen (2004) ise toplumsal cinsiyet şema kuramını aynı yerden alarak kuramda bahsedilen cinsiyetleri

ayrıştırma işlemini çocuğun, kendisine ait bilgi edinmesi de dâhil olarak toplumun kadın ve erkeğe ait geliştirdiği tanımlara uygun olarak ayrıştırdığını ve kabul ettiğini belirtir ve bu yüzden bilişsel gelişim kuramı ile ortaklaştığını anlatır. Aynı zamanda burada bahsedilen kadın ve erkeğe dair kodlanan cinsiyet kalıplarının toplum tarafından geliştiğini ileri süren toplumsal cinsiyet şema kuramı, sosyal öğrenme kuramı ile de benzeşir (Dökmen, 2004: 68).

Freud tarafından toplumsal cinsiyete dair geliştirilen kuram ise odak noktasına libido kavramını alır. Biyoloji kökenli cinsel enerji olarak tanımlanan libido, biyolojik ve toplumsal cinsiyeti belirtir ve libido kavramını açıklarken, erkek cinsel organını temel almıştır. Kişinin psikoseksüel gelişimini; oral, anal, fallik, latent ve genital olmak üzere 5 psikoseksüel dönemde açıklayan Freud'un psikanalitik kuramı oldukça bilinen gelişim kuramlarından birisidir (Dökmen, 2004). Freud'un geliştirdiği psikoseksüel gelişim dönemleri ile birlikte toplumsal cinsiyetin edinilmesine denk gelen süreç anlatılırken ise şöyle bir kategorileştirmeye gidilir. Cinsiyete ve cinsiyetler arasındaki değişikliklerin farkında olunmayan zaman aralığı oral ve anal döneme, cinsiyetler arasındaki farkların anlaşılmaya başlandığı aralığın fallik döneme ve en son artık cinsiyetler arasındaki farklılığın tam olarak anlaşıldığı zamanda latent döneme denk gelir (Altın, 2014: 5).

Toplumsal cinsiyet rollerinin edinilmesinde geliştirilen açıklamalardan bir diğeri ise bilişsel gelişim kuramıdır. Bilişsel gelişim kuramı, çocuklarda cinsiyet rollerinin gelişmesinde kazanılan bilişsel gelişim seviyesine ulaştıklarında oluşan kavrama ve değerlendirme ile gerçekleştiğini ileri sürer. Çocuk ilk başta kendisine ait cinsel kimlik durumlarını sonra da çevresindeki insanların mevcudiyetini gözlemler ve kavrar. Bundan sonraki süreçte ise cinslerine uygun gelişen kalıp davranışlarla uyumlu tutum geliştirmelerinin gerektiğini görür. Bu kurama göre, çocuğun bu süreç sonunda cinsiyeti ile ilişkili davranışları sergilemeye başladığını anlatır. Aynı zamanda çocuk bunu kendi üzerinde uyguladıktan daha sonraki süreçte başka bir destek alıp öğrenmeye gereksinimi de kalmaz. Bu süreçten sonra, bilişsel kurama göre, çocuk cinsiyeti ile ilgili yargıları öğrenmesine ihtiyacı olmadığını

bununla birlikte cinsiyetleri ile ilgili bazı peşin hükümleri de kavradıklarını anlatır (Vatandaş, 2007: 35).

2.1.1. Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet

Toplumsal cinsiyet kavramı özünde kadın ve erkeğe dair toplumsal açıdan yaratılan ve öğrenilmesi sağlanan kalıp yargılarını ifade eder. Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları yaşanılan yer, sosyo-ekonomik durum, aile koşulları ve benzeri değişkenler tarafından da değişebilir. Tek bir kadın ve erkek yargısı bulunmayacağı gibi farklı değişkenler etrafında da şekillenebilir. Bu sebeple toplumsal cinsiyetin sadece kadın sorunu olarak değerlendirilmesinin atıl kalacağı gibi kavrama daha geniş bir perspektif ile yaklaşmak doğru olacaktır. Toplumsal cinsiyet, salt kadın ve erkek arasında gelişen ilişkilere eğilmez toplumsal açıdan şekillenen ilişkilerin cinsiyet faktörü açısından değerlendirilmesini öncelik edinir. (Şimşekcan, 2018: 9).

Toplumsal cinsiyete dayalı bazı ayrımcı ve şiddet temelli olayları temel alarak gerek uluslar arası sözleşmelerde gerek yapılan çalışmalarda bu duruma yönelik terimsel açıklamalar getirilmiştir. CEDAW (1979: 2), ilk maddesinde kadına yönelik ayrımcılığı şu şekilde tanımlar:

“kadınların ilişki durumlarına bakılmaksızın kadın ile erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve diğer alanlardaki hakları ve temel özgürlüklerinin tanınması, kullanılması, bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, mahrumiyet ve kısıtlama”

İstanbul Sözleşmesinde (2011: 5), ise toplumsal cinsiyete dayalı şiddet kadın cinsiyeti açısından ele alınarak, “kadına kadın olmasından dolayı uygulanan ve kadınları orantısız bir biçimde etkileyen şiddet” şeklinde açıklanmıştır. Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, CEDAW (Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi) (1981) göre ise, geniş bir

kapsamda ele alınması gereken, bireyin cinsiyeti ve toplumsal cinsiyetinden kaynaklı olarak yönelen bir şiddet türüdür.

İstanbul Sözleşmesindeki (2011) toplumsal cinsiyete dayalı şiddet tanımına gönderme yapan Temur (2019), bu şiddet türünün dijital alanda gerçekleşmesi halinde “*toplumsal cinsiyete dayalı siber şiddet*” kavramına gidildiğini belirtir. Toplumsal cinsiyete dayalı dijital şiddetin, toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin herhangi bir alt türünde bulunmadığını belirten yazar, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti kesen; cinsel şiddet, fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, ekonomik şiddetin tüm örneklerinden toplumsal cinsiyete dayalı dijital şiddet içerisinde bulunabildiğini ve yeni bir alt başlık olarak değerlendirilmesi gerektiğini öne sürer.

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet kavramının ilgili literatürde kullanılmaya başlamasının birkaç sebebi vardır. Cinsiyet ile ilişkili olarak uygulanan şiddet türlerini kapsamayı, hem erkek hem de kadın açısından şiddetin mağduru ve uygulayıcısı olma haline eğilmesinden kaynaklı olarak şiddetin sosyal tarafının anlaşılmasına yardımcı olması toplumsal cinsiyete dayalı şiddet kavramını öne çıkarır (Yıldırım, 2019: 9). Toplumsal cinsiyet ile gelişen tutum ve davranışların, şiddetin gerçekleşmesinde ve gerekçelendirilmesinde de büyük önemi vardır. Bu durumu Köseoğlu (2018: 86), “bütün bu kalıp yargılarla sosyalleşen kadın ve erkek, aralarındaki ilişkiyi de çok da bilinçli olmayarak bu kalıplar üzerine kurar” şeklinde açıklar. Bununla paralel olarak toplumsal cinsiyete dair gelişen kalıp yargılar flört ilişkisi içerisindeki gençler tarafından da hayat bulup, bu rol kalıp yargıları çerçevesinde flört ilişkilerini kurgula. Bundan kaynaklı olarak da toplumsal cinsiyete dair geliştirilen kalıp yargılar flört şiddeti içerisinde kadın ve erkeğin şiddeti algılama ve ilişki içerisindeki rol algı düzeylerinde farklılığa neden olur (Çimen, 2018). Şiddet, iktidar ilişkilerinin dinamiğinden doğmakta, kendini yeniden üretmekte, üretmediği yerde şekil değiştirerek yine bir baskı mekanizması halini alır. Flörtte şiddet ise, büyük ölçüde bu iktidar ilişkilerinin toplumsal cinsiyeti kurgulama biçiminden ortaya çıkar. Toplumsal cinsiyet temelli şiddet, tarih boyunca kendini bizzat bu sistemi üreten kişilerce de deneyimlenmiş ve yeniden üretilmiştir (Palabıyık, 2019: 19).

Erkeği flört ilişkisi içerisinde sevgisinden dolayı kıskanç, otoriter ve güçlü olarak konumlandırılan toplumsal cinsiyet kalıp yargıları kendisini dijital flört şiddetinin; sosyal medya hesap şifrelerinin alınması ya da paylaşılması, nerede ve kiminle olduğunun bilgisinin kontrol edilmesi, sosyal medyadaki arkadaş listesinin takip edilmesi örnekleri ile yeniden yaratır. Aşk ve sevgiye dair toplumsal cinsiyetin geliştirdiği kalıp yargılar, dijital ortamda flört ilişkisinin taraflarını, dijital şiddet ile birlikte sevgiye ilişkin duyguların suistimal edilmesine neden olur (İpek, 2020).

2.2. İNTERNET BAĞIMLILIĞININ KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Dünya, içerisinde bulunulan son yüzyıl ile birlikte daha öncesinde erişilememiş ve hayal dâhi edilememiş bir bilgi seviyesine ulaşmıştır. Bilimsel süreçlerle birlikte sağlanan gelişmeler teknoloji alanında kendisine yer edinin teknolojik aletler gibi araçların hayatımızın her yerinde görülmesine neden olmuştur. Teknoloji kullanımının bu denli hayatlarımıza dâhil olması bu araçları kullanma oranını arttırdığı gibi bunun bağımlılık noktasına ulaşmasını da hızlandırmıştır (Yayla, 2013: 178).

2.2.1. İnternet Kullanımı ve Gençlik

İnternet, bilgi ve iletişim toplumunun sahip olduğu ekonomik, kültürel ve siyasal anlamları içerisinde bulunduran bir kavramdır. İnternet, insanlara sağladığı imkânlar ile birlikte belirli bir zaman ve yerde bulunma koşulunu kaldırarak, günlük yaşamın işlerini daha kolay hale getirmekle kalmayıp aynı zamanda yeni imkanlar ve fırsatlar sunarak köklü değişimlere imkan sağlar. (Büyükpapuşcu, 2011: 16). İnternet insanların kendi aralarında kapsamlı bir amaç ve muhteva da iletişim sağlamalarına, bilgiye basit, ucuz, hızlı ve güvenlikle

ulaşmalarına, birbirleri ile bilgi paylaşımı yapmalarına olanak sağlayan ortak bir iletişim havuzudur (SEKAM, 2016). İnternetin kullanılma amaçlarına bakıldığında teknolojik ilerlemeler ile birlikte farklılaştığı görülebilir. İnsanların birbirleri ile iletişime geçmesi ve haberleşmesi, boş zaman geçirme, müzik dinleme, oyun oynama, eğlence, ihtiyaçlarını karşılayacak alışverişi yapma, haberleri takip etme, bankacılıkla ilgili işlerin halledilmesi gibi ihtiyaçlar ve amaçlar günümüzde internet ile birlikte giderilir. (Ayhan & Balcı, 2007). İnternet yaş fark etmeksizin sağladığı bu faydalarının yanı sıra gençler için de farklı imkânlar sağlar. İnternet gençlerin birbirleri ile iletişim ve etkileşim sağlamalarında, kendilerine bir kimlik yaratıp sunmalarında ve yeni bir çevre kazanmalarında önemli bir rol üstlenir (Güzel, 2006). Öte yandan internetin gençler ve yetişkinler tarafından kullanım amaçlarının farklılaştığını belirten Colwell ve Kato (2003) yürüttükleri araştırma ile interneti, yetişkinlerin daha çok kendi işlerini halletmek için kullandıklarını, 13-19 yaş arasındaki gençlerin ise daha çok internette vakit geçirmek amaçlı olan oyun oynama, müzik dinleme ve yeni insanlarla tanışma maksatlı kullandıklarını ortaya koymuşlardır.

Gençlerin hayatında gittikçe önemli bir alan haline gelen internet kullanımı psikoloji, eğitim, sosyoloji ve iletişim alanları gibi birçok disiplinden ilgi görmektedir. Bunun sonucu olarak da gençlerin internet kullanımını işleyen birçok çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmalarda öncelikle gençlerin teknoloji destekli ilişkilerinin doğası üzerine özellikle gidilmiş olmasına rağmen, internet bağımlılığı, siber zorbalık, dijital şiddet, dijital flört şiddeti, okul ve sosyal çevreye uyum, aile ve sosyal ilişkiler gibi olumlu ve olumsuz çıktıları olan konular genelinde de gençlik ve internet kullanımı araştırılmıştır (Büyükpaşcu, 2011). İnternetin gençler için sağladığı olumlu yönlerinin yanında bazı olumsuz etkileri de mevcuttur. Gençlerin yaşamında internetin olumsuz etkilerinden sıklıkla karşılaşılan sorunlardan birinde ise fazla internet ve dolaylı olarak bilgisayar kullanımı öne çıkar. Fazla internet ve bilgisayar kullanımının gençlerin hayatında bazı çıktıları olması kaçınılmazdır. Genel anlamda bireysel ve sosyal etkileri olan aşırı internet kullanımı; yeterli uyku alamama, sosyal alana katılımı isteksizlik, içe kapanma, dış gerçeklikle bağın zayıflaması, bitkinlik, dikkat ve sinir bozuklukları gibi sağlık sorunlarına neden olabilir (Cengizhan, 2005; Tanrıku, Altun, Baker & Güneri, 2015). Örneğin Sanders ve diğerlerinin (2000) gençlerin aşırı internet kullanımlarının etkilerini araştırmayı amaçladıkları çalışmalarının sonunda

aşırı internet kullanımının eğitim açısından performanslarının azalıp eğitimlerine karşı ilgisizleştiklerini, sosyal ilişkilerine daha az önem verdiklerini ve daha az zaman ayırdıklarını böylece sosyal çevre ile ilişkilerinin de güçleştiğine yönelik sonuçları olduğu gözlemlenmiştir. İnternet, gençlerin üzerinde yarattığı bu olumsuz etkilerinin yanı sıra gençlerde sözlü istismar, cinsel taciz, hakaret gibi davranışların görülme sıklığını da arttırır (Tanrıku vd., 2015).

Gençliğin, internette edindiği konuma ve internet ile birlikte kimlikleri ile özdeşleşen durumlarına dair bazı terimsel açıklamalar getirilmiştir. Teknolojinin yarattığı araçların kullanımının devamlı olarak yenilenmesinin ve tüm dünyada yaygınlaşmasının sonucunda Türkiye’de de interneti aktif olarak kullanan genç kesime ithafen dijital nesil kavramı geliştirilmiş olup bununla birlikte dijital vatandaşlık adı verilen kavramın da ortaya çıkmasına neden olmuştur (Çubukçu & Bayzan, 2013: 148). Bu doğrultuda teknolojinin, insanlar tarafından yaygın bir şekilde kullanılmasının, dijital alanda ortaya çıkan toplumun üyelerine, dijital vatandaş adı verilmesine olanak tanımıştır (Sakallı & Çiftci, 2016: 100). SEKAM’ın (2016), “Türkiye’de Gençlik: Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri” adlı araştırma metninde günümüz gençliği “internet gençliği” olarak tanımlanır. İnternet gençliği olarak tanımlanan kesime bakıldığında hayatlarının önemli bir yerinde interneti konumlandırın ve sosyal ilişkileri dâhil olmak üzere birçok aktivitelerini internet üzerinden gerçekleştiren bir gençlik kapsamı ile karşılaşılır. Günlük yaşamında yüksek miktarda bilgisayar ve internet kullanımı gerçekleştiren internet gençliği, sosyal çevresini internet üzerinden geliştirip, oyun oynama, sohbet etme ve boş zaman aktivitelerini de internet ile sağlar. İnternet gençliğinin özelliklerine bakıldığında ise, çevrimiçi olarak sosyal ilişkilerini gerçekleştirmeyi tercih etmesi, internette oyun oynayarak vakit geçirmeyi sevmesi, canı sıkıldığında çözümünü ilk elden internette bulması, sosyal etkinliklere katılımı istememe ve internet ile birlikte hayatını tanımlaması gibi hayat standartları sayılabilir. Bir diğer tanıma göre ise, gençler arasında bir alt kültür kesimi oluşturan internet gençliği, fazlasıyla bilgisayar ve internet kullanımı sergileyen, internette oyun oynayan, günlük döngüsünü internette vakit geçirerek gerçekleştiren ve interneti hayatında vazgeçilmez bir noktada konumlandırın gençlere atıfta bulunur (Karaca, 2007). Prensky (2001) ise gençlerin internet kullanımı özelinde ve genel anlamda teknoloji

kullanma konusundaki yetkinliklerine atıfta bulunmak için “dijital yerli” kavramını öne sürmüştür. Günümüz gençliğine gönderme olarak tanımlanan dijital yerliler, hayatlarını bilgisayar, cep telefonu, video oyunu, müzik aletleri gibi teknolojik araçlar ile birlikte geçiren ve bu teknolojik aletler olmadan kendini tanımlayamayan ve boşlukta hisseden gençleri kapsar.

Gençler tarafından sıklıkla kullanılan teknoloji, dijital çağın getirisi ile gelişmiş, bilgi alışverişi yoğunlaşmış ve dünya çapında gelişen olaylar anında takip edilebilir hale gelmiştir. Yaşam döneminin herhangi bir aralığında bulunan veya gençlik dönemini yaşayan insanlar, teknolojik aletlerin aracılığıyla bilgi, oyun ve sosyal ilişkilere kolay ve hızlıca ulaşabilmişlerdir. Teknolojinin bu durumundan ise en çok gençler ve çocuklar faydalanır (Ateş & Ateş, 2020: 12). Dijital teknolojiyi ve dolaylı olarak interneti, aktif kullanan yaş grubunu gençler oluşturur. 15-24 yaş grubunu oluşturan gençler interneti en çok kullanan kesimdir. Dünya genelinde toplam nüfusun %48’i internete erişim sağlarken, gençlerin ise %71’i internet kullanıcısıdır (UNICEF, 2017). Gençlerin internet kullanımını görmeye yönelik ülkemiz açısından bilgi veren, Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) 2020 yılında yaptığı “hane halkı bilişim teknolojilerini kullanım araştırması” bulgularına göre ise internet kullanım oranı 2019 yılında %75,3 iken bu oran 2020 yılında ise %79’a çıkmıştır. 2019 yılında 16-24 yaş aralığında olup interneti kullananların oranı %92,4 iken, bu oran 2020 yılında %93,0 çıkmıştır. Diğer yaş gruplarına bakıldığında internet kullanımının en fazla ergen ve gençler tarafından sağlandığı saptanmıştır (TÜİK, 2020; TÜİK, 2021).

Günümüz dünyasında internet kullanımı insanların gündelik yaşamının bir parçası haline gelmekle kalmayıp aynı zamanda vazgeçilmez bir noktada konumlanmıştır. İnternet kullanımının geniş kullanım amaç ve alanlarına bakıldığında; bankacılık işlemleri, eğitim, çevrimiçi alışveriş, oyun oynama, fatura yatırma, hastane randevusu alma, bir sınava başvurma ya da bir sınavın sonucunu öğrenme gibi birçok fayda ilk akla gelen olarak sayılabilir. Bu faydaların yanında internet kullanımının yol açtığı olumsuz etkiler de mevcuttur. İnternetin sağladığı, ulaşılabilirlik imkânı sayesinde günümüzde daha fazla tartışılmaya başlanan “internet bağımlılığı” bu olumsuz etkilerden bir tanesidir. (Öztürk, 2020; Arık & Kütük, 2020). Bu noktada ise internet bağımlılığının yaygınlığı ve imkânları

gençler açısından daha elzem bir yerde konumlanır. Gençlerin, internet kullanımına dair daha çok ilgi duymaları ve diğer yaş gruplarına göre daha fazla internet kullanmaları onları internet bağımlılığına karşı savunmasız bırakır (Ceyhan, 2008). İnternet, gençler açısından birçok riski barındırır da, internet bağımlılığı riskli davranışlar arasında belki de en önemlisi olarak sayılabilir. Normal olarak kabul edilen internet kullanımı, internet bağımlılığı söz konusu olduğunda problemleri bir noktaya varır (Büyükpapuşçu, 2011).

Egger ve Rauterberg'e (1996) göre bağımlılık, kullanılan maddeyi bırakamama hali ya da bir davranışın kontrol edilememesi halinde görülebilir. Yine Egger ve Rauterberg'e göre yaygın bağımlılık belirtileri ise şunlardır:

- Bir madde, ilişki veya davranışla meşgul olma
- Bir davranışın biçimi veya bir maddenin kullanımı üzerinde kontrol kaybı
- Kontrol kaybı ve etkilerinin hakkında başkaları tarafından belirtilen endişeler
- Olumsuz sonuçlarına rağmen davranışın devam ettirilmesi veya maddenin sürekli kullanılması

Burada bahsedilen bağımlılığın yönelimi sigara, alkol, uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı maddelere yönelik olabilir. Ama bahsedilen bağımlılık sadece bir maddeye yönelik olamayacağı gibi, davranışsal bağımlılıklar da söz konusudur. Bağımlılığa yönelik tanımlar uyuşturucu madde tabanlı olmasına rağmen, kumar, bilgisayar oyunu oynamak, egzersiz, seks ve internet kullanımı gibi davranışlar da bağımlılık adı altında ele alınır (Griffiths, 2000). İnternet kullanımındaki kontrolün yitirme durumuna, literatüre bakıldığında "internet bağımlılığı", "patolojik internet kullanımı", "problemleri internet kullanımı", "internet bağımlılığı" gibi farklı terimsel ifadeler getirilmiştir (Özcan ve Buzlu, 2005). İnternet bağımlılığı terimi ilk defa Ivan Goldberg tarafından geliştirilmiş ve literatüre dâhil olmuştur. İnternet bağımlılığın, DSM-IV'deki madde bağımlılığının tanı ölçütlerini temel alarak geliştiren Goldberg internet bağımlılığı ile ilgili göstergeler ortaya çıkarmıştır. Goldberg'in internet bağımlılığı ile ilgili geliştirdiği göstergelerin peşi sıra Young, DSM-IV'deki patolojik

kumar oynanmasının tanı ölçütlerini internet bağımlılığı ile özdeşleştirerek tanım geliştirmiştir (Goldberg, 1999; Young, 1996, akt. Bozkurt, Şahin & Zoroğlu, 2016: 236).

2.2.2. İnternet Bağımlılığı Tanı Ölçütleri

Son yıllarda yapılan araştırmalar, internet bağımlılığını, bir kullanıcının çevrimiçi olarak kalmasını ve internet kullanımını kontrol etme yeteneğini, ilişkisel, mesleki ve sosyal sorunlara neden olabilecek ölçüde etkileyebilen, yeni ve genellikle tanınmayan bir klinik bozukluk olduğu yönünde tanımlamıştır (Young, 2007). Bir diğer tanıma göre ise internet bağımlılığı genel olarak; bireyin interneti kullanma noktasında aşırı istekli olması ve bu durumu kendisinin kontrol altına alamayıp amacından ve hedefinden daha fazla zaman harcaması, çevrim dışı geçirilen zamanın değersiz görülmesi, internete ulaşamadığı zamanlarda çok sinirli, öfkeli, huzursuz olması ve artık internet kullanımının kişinin aile, iş ve sosyal hayatına zarar vermesi, mesleki ve akademik başarısını olumsuz etkilemesi olarak ifade edilir (Çakır, 2021). Davis (2001) ise internet bağımlılığını, bireyin internet kullanımına dair takıntılı düşünceler geliştirmesi, dürtü kontrolünde azalma, internet kullanımını bırakamama ile bunların sonucu ile birlikte günlük yaşamında sorunların ortaya çıkması şeklinde tanımlamıştır. İnternet bağımlılığının genel bir tanımında ise Young (2004), bireyin interneti kullanma noktasında çok istekli olmasına ve bu isteği kendi içinde kontrol etmekte başarılı olamayıp, internet ile gereğinden fazla zaman harcaması, internet dışında geçirdiği zamanının bir değeri ifade etmemesi, interneti kullanmadığı zamanlarda öfkeli, sinirli, huzursuz duygu durumuna sahip olması ve internet kullanımının kişinin aile hayatı ile iş yeri ve sosyal çevresiyle olan bağlarına zarar vermesi, mesleki ve akademik başarısının git gide olumsuz yönde etkilenmesi olarak özetlemiştir. Young'a (2007), göre internet bağımlılığı ile ilgili tanımlanan semptomlar sıklıkla, internet ile meşgul olma, internet kullanımını kontrol edememe, davranışı hakkında çevresinden saklama veya yalan söyleme, psikolojik olarak geri çekilme ve davranışın sonuçlarına rağmen kullanmaya devam etme şeklinde görülür.

Beard'a (2005; akt. Çakır, 2021) göre internet bağımlılığı tanı kriterleri ise şöyledir:

- Devamlı internet hakkında düşünülmesi,
- İnternet kullanma isteğinin devamlı artması,
- İnternet kullanımını kontrol altına alma girişimlerinin başarısız sonuçlanması,
- İnternet kullanımını kontrol almaya çalışırken kendini rahatsız ve moral olarak düşük hissetmesi,
- Daha öncesinde planlanan internet kullanım süresinin dışına çıkılması

İnternet bağımlılığının ortaya çıkabildiği durumları Işıklı (2020), daha genel bir çerçeveden ele alarak şöyle özetlemiştir:

- İnternette geçirilen zamanın, öncesine göre ve planlanandan daha fazla olması,
- İnternette geçirilen zamanın düzenlenmesine dair kontrolün yitirilmesi,
- Günlük yaşamın büyük bir kısmında hem eylemde hem de düşüncede teknolojinin yer edinmesi,
- Kişi üzerinde fiziksel, sosyal ve ruhsal açılardan problem yaratmasına karşın teknolojik araçların kullanılmasına devam edilmesi,
- İnternet ve teknolojik aletlerin kullanımına kısıtlama getirildiğinde kişinin iyi olma halinden uzaklaşması,
- İnternet ve teknolojik aletlerin kullanımı ile birlikte günlük işlerini halletme de aksaklık yaşanması,
- İnternet kullanımını kontrol alma girişimlerinin başarısızlık ile sonuçlanması ve bu durumun gizlenmesi

Young, internet bağımlılığı davranışı sergileyenlerin aynı zamanda bir dürtü bozukluğu sergilemelerinden ve bunun uyuşturucu, sigara, alkol gibi madde kaynaklı olmayışından dolayı internet bağımlılığını kumar bağımlılığı tanı ölçütlerine benzeterek, literatüre ilk defa “internet bağımlılığı” tanı ölçütlerini katmıştır. Young’ın (1998) kişilerin internet bağımlılıklarını ölçmek için geliştirdiği sekiz maddelik tanı kriterleri ise şöyledir:

- İnternet ile ilgili meşguliyet hissetmek (Daha önceki çevrimiçi aktiviteleri hakkında ya da daha sonraki çevrim içi olma hali hakkında düşünme),
- İnternet kullanımı ile ilgili memnuniyete ulaşmak için internet kullanım miktarını arttırma ihtiyacı,
- İnternet kullanımını kontrol altına almak, bir süre kullanmamak veya azaltmak için başarısız girişimler,
- İnternet kullanımını kontrol etmeye çalışırken, huzursuz, karamsar, depresif ya da sinirli ruh hali,
- Başlangıçta planlanandan daha uzun süre internette vakit geçirme,
- İnternette vakit geçirilmesinden kaynaklı önemli bir ilişki, iş, eğitim veya kariyer fırsatının tehlikeye atılması veya bu konularda riskli davranılması,
- İnternette geçirilen süre için çevrenizdekilere ya da terapisteye yalan söylenmesi veya bu sürenin onlardan saklanması,
- İnternetin, sorunlardan ya da negatif duygu durumundan kaçınmak için kullanılması

Gençler için internetin kullanım anlamı değişmekte ve gençlik interneti bir kimlik olarak kabul etmektedir. Gençler açısından internet kullanımının giderek artması, onları internet bağımlılığı konusunda savunmasız bırakabilir. Bu yüzden internet bağımlılığı ve gençlik konusunda yapılan araştırmalar bu konuyu daha iyi kavramak ve gençler arasında ki yaygınlığının görülmesi açısından önemlidir (Ulutaşdemir, Verim, Bakır & Deniz, 2017). Teknoloji kullanımının ilerlemesi ve bunun en büyük paydasına sahip olan gençler açısından internet kullanımının sosyal yansımaları hesaba katıldığında gençlerin flört ilişkileri ve internet kullanımlarının da birbirine etkisi yadsınamaz. Flört ilişkilerinin, dijital ortamlarda yaşanmasının ve sosyal çevreye yansıtılmasının gençler açısından revaçta olması, internet ortamında yaşanan iletişimin ve ilişkilerin bazı avantaj ve dezavantajları doğal olarak içerisinde barındırması, gençlerin internet kullanımı ve flört ilişkileri arasındaki ilişkinin araştırılmasını gerekli kılar. Gençlerin internet ortamında yaşadıkları flört ilişkilerine dair yürütülen bir çalışma (Büyükpapaşcu, 2011), bu durumun önemine örnek

verilebilir. Çalışma kapsamında yürütülen araştırmada internetin gençlerin flört ilişkilerine farklı boyut kattığı ve gençler açısından insanlarla tanışabilme olanaklarının genişliği sebebiyle yeni imkânlar yarattığı görülmüştür. Ankara ilinde 362 üniversite öğrencisi ile birlikte yürütülen çalışmanın sonunda gençlerin üçte birinin (%30,7) internet üzerinden flört ilişkisi yaşadığı ve bu ilişkilerin başında ya da ilişki boyunca internet dışı bir ortamda etkileşime geçildiği gözlemlenmiştir. Gençler yeni bir partner ile tanışma kanalı olarak en fazla internet dışı cevabını verdikleri ve daha sonra tanışma kanalı olarak %26,1 oranında sosyal paylaşım sitelerini tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Gençlerin flört ilişkilerinde internet kullanımına dair bir diğer bulgu ise çalışmaya katılan gençlerin %82'sinin internet ortamında yürütülen flört ilişkisi yaşadığı kişiyle sosyal paylaşım siteleri aracılığı ile görüştiklerini belirtmeleridir.

İnternet ve dolaylı olarak teknolojinin fazla ve problemlili kullanımı, gençlerin ilişkilerini bu yollarla başlatması ve sürdürmesi, onların internet bağımlılığı ve dijital flört şiddeti gibi durumlar ile karşılaşma risklerini de arttırabilir. Flört şiddetinin dijital alana yansımış hali olan dijital flört şiddetinin internet bağımlılığı ile olan ilişkisi ise merak uyandırıcıdır.

2.3. ŞİDDET VE FLÖRT ŞİDDETİNİN KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVESİ

Çalışmanın bu bölümünde, hem genelden özele inebilmek hem de dijital flört şiddeti anlatımının daha sağlam bir temel üzerinde kurulabilmesi adına öncelikle şiddet, sonrasında da flört şiddeti hakkında kavramsal ve kuramsal çerçeveye yer verilmiştir.

Öncelikle şiddetin terimsel anlatımları ve türleri hakkında gerekli açıklamalar verildikten sonra şiddetin flört şiddeti ve dijital flört şiddeti ile ortaklaştığı anlatımlara geçilecektir. Dijital flört şiddetinin yapısını anlatabilmenin yolu, şiddetin katmanlarını, gençlik açısından yansımalarını ve gençlerin flört ilişkilerinde şiddetin nasıl geliştiğini anlatmaktan geçmektedir.

2.3.1. Şiddet

Şiddet yıllardır devam eden ve bir şekilde dünya üzerindeki sorunların ana sebebi olmasının yanı sıra, aynı zamanda insanlar içinde olumsuz etkileri olan bir sosyal problemdir. Şiddete dair getirilen açıklamalarda şiddetin vurma, bedensel zarar verme odaklı fiziksel yollarla gerçekleşmesinin yanında sözel ve psikolojik boyutlarının da olduğuna değinilmiştir. Şiddet hakkında çok farklı perspektiflerden ve yaklaşımlardan getirilen açıklamaların varlığı kavramın çok boyutlu ve evrensel bir içeriğe sahip olduğunu da gösterir (Süzer, 2019: 16).

Şiddet, TDK'ye (2022) göre "Karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma" olarak tanımlanır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ise tanımının şiddetin kim tarafından ve ne amaçla yapıldığına göre değıştiğini belirtip şöyle ifade eder;

"Kişinin kendisine, başka birisine veya bir grup ya da topluluğa karşı, yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişme geriliği ya da yoksunluğu ile sonuçlanan ya da sonuçlanma olasılığı yüksek olan, tehdit altında veya fiili olarak kasıtlı şekilde olabilecek fiziksel güç veya genel anlamda güç kullanımı"

Dünya sağlık örgütünün şiddet kavramı, kişilerarası şiddet boyutlarını ele almasının yanı sıra kişinin kendisine yönelik olabilecek intihar gibi şiddet davranışlarını ve topluluğa yönelik düşünülebilecek silahlı çatışma gibi şiddet davranışlarını da değinir. Bunun yanı sıra, şiddetin sadece fiziksel boyutundan çıkarıp tehdit ve yıldırma gibi fiziksel şiddete kıyasla daha az belirgin sonuçlarını kapsayan psikolojik şiddet boyutunu da ele alması açısından da önemlidir. Başka bir tanıma göre ise şiddet "kanunlara uymamak, kişilere zarar vermek, hakaret etmek, onurunu kırmak, sükûnet ve huzura son vermek; birinin hakkını çiğnemek, hırpalamak, incitmek, canını acıtmak için zor kullanmak; yıkıcı aşırı davranışlarda bulunmak, aşırı derecede öfke ifade etmek biçimlerinde kendini gösteren davranışlar" olarak tanımlanır (Erten & Ardalı 1996: 143).

Şiddete getirilen tanımların çeşitli olması ve birçok etkeni içerisine dâhil etmesi sebebiyle şiddetin türleri de bu açıdan farklılıklar gösterir. Bundan dolayı şiddeti anlamaya çalışmak için bazı sınıflandırılmanın yapılması yararlı olabilir. Ancak şiddete getirilen tanımlarda bir fikir birliğinin mevcut olmadığı gibi şiddet türlerinde de bu durum söz konusudur (Süzer, 2019: 18). Şiddet olgusu çok katmanlıdır. Bunun nedenlerinden biri şiddetin, karmaşık, çok boyutlu, uygulanış biçimi ve sonuçları açısından kültürel yapı içerisinde farklılık gösteren, şiddeti uygulayan ve bu şiddete maruz kalan bireyler açısından da değişiklikler içeren bir olgu olmasıdır (Palabıyık, 2019: 2).

Polat (2017), uygulanış biçimine göre şiddeti fiziksel şiddet, cinsel şiddet, duygusal şiddet, ekonomik şiddet, siber şiddet olarak sınıflandırır. Dünya Sağlık Örgütü (2002) ise şiddeti, şiddeti yapanın yapısal özelliklerine göre 3 ayırmıştır. Bunlar;

1. Kendi kendine yönelik şiddet,
2. Kişiler arası şiddet,
3. Kolektif şiddet.

Bu sınıflandırma, kişinin kendisine uyguladığı ile başka bir bireye veya küçük bir gruba yönelik uygulanan şiddet ve devlet, politik gruplar, terör örgütleri gibi daha büyük gruplar tarafından uygulanan şiddet arasında ayırım yapılmasına yardımcı olur.

Kendine yönelik şiddet, intihar ve kendine kötü muamele olmak üzere ikiye ayrılır. Bunlardan ilki intihar ya da intihara teşebbüs diğeri ise kendi kendini sakat bırakma gibi eylemlerdir.

Kişiler arası şiddet ise aile içi ve yakın partner şiddeti ile ev dışında gerçekleşen birbirini tanıyan ya da tanımayan bireyler arasındaki şiddeti kapsayan topluluk şiddetinden oluşur. Birincisi çocuk istismarı, eş tarafından şiddet, yaşlı istismarı gibi şiddeti kapsarken ikincisi ise rastgele gelişen şiddet eylemleri, gençlik şiddeti, tecavüz veya yabancılar tarafından

cinsel saldırı gibi okullar, iş yerleri veya bakım evleri gibi ortamlarda gerçekleşen şiddet olaylarını içerir.

Kolektif şiddet, kendilerini bir grubun üyesi olarak tanımlayan kişilerin, siyasi, ekonomik veya sosyal hedeflere ulaşmak amacıyla başka bir gruba ya da bireyler toplamına karşı geliştirdiği şiddet olarak tanımlanır. Devletler içinde veya arasında gelişen çatışmalar, soykırım, insan hakları ihlalleri, organize şiddet suçları gibi topluluk halinde yapılan şiddet olayları da kolektif şiddet türüne örnek verilebilir.

Şiddetin değerlendirilme noktasında kolaylık sağlanması açısından şiddete maruz kalana göre bir gruplandırılma yapıldığında ise Polat (2017) genel anlamda şiddeti; kadına yönelik şiddet, çocuğa yönelik şiddet, yaşlıya yönelik şiddet, akranlar arası şiddet, kardeşler arası şiddet, flört şiddeti, engelliye yönelik şiddet, lgbti+ şiddeti, mülteci şiddeti, kişinin kendine yönelik şiddeti olarak gruplandırmıştır.

2.3.1.1. Yakın Partner Şiddeti

Aile içi şiddetten ayrı olarak, evlilik öncesinde gelişen sevgili ve nişanlılık gibi durumlarda ortaya çıkan, Dünya Sağlık Örgütü'nün (2002) şiddet sınıflandırmasında kişiler arası şiddete dâhil olan yakın partner şiddeti, dünya genelinde en çok görülen şiddet türlerinden birisidir (Uluocak, Gökulu & Bilir, 2014). Keza Dünya Sağlık Örgütü'nün 2013 ve 2018 yılında yayınlanan yakın partner şiddetinin etkisi ve yaygınlığının ortaya konulduğu raporlarda da yakın partner şiddetini yaşayanların kapsamını mevcut ya da daha öncesinde yaşanan evlilik, birlikte yaşama, ve herhangi bir resmi veya gayri resmi birliktelik yaşayan partnerlerin olduğu belirtilmiştir. Ancak yakın partner şiddeti konusu Türkiye'de genel anlamda aile içi gelişen yani evlilik içerisinde gelişen şiddet biçiminde ele alınır (Uluocak vd., 2014).

Dünya Sağlık Örgütü (2002) yakın partner şiddetini, vurma veya tekmeleme gibi fiziksel şiddetin yanı sıra, zorla cinsel ilişkiye girmeye zorlama veya cinsel taciz gibi cinsel şiddet,

korkutma veya aşağılama gibi psikolojik şiddet ve partneri aileden ve arkadaşlarından uzaklaştırma veya onlara erişimini kısıtlama gibi kontrol edici davranış biçimlerinin tüm ülke ve kültürde partnerine uygulanması olarak tanımlar.

2.3.1.2. Gençlik Şiddet ve Yakın Partner Şiddeti

Bir insanın şiddet içeren davranışları, yaşamının her döneminde hem uygulayabilmesi hem de maruz kalabilmesi söz konusudur. Bu dönemlerden birisi de gençlik dönemidir. Artık çocukluğun bittiği ve yetişkinlik döneminin başlangıcı olarak sayılan gençlik dönemi, fizyolojik ve psikolojik değişikliklerin yaşanması ile birlikte bireye yetişkinliğe özgü rol ve sorumlulukların verildiği ve kişi için önemli bir yaşam dönemini kapsar (Karabacak & Çetinkaya, 2015). Ergenlik döneminin başlaması ile birlikte birey anatomik, fizyolojik ve psikolojik özellikleri açısından hızlı ve köklü bir değişim yaşar. Yakın partner şiddeti olarak tanımlanan şiddet türünün flört ilişkilerinin başladığı döneme denk gelen ergenlik döneminde yaşaması ise bu dönemde yaşanan değişimler ile birlikte şiddetin anlaşılması ve önlenmesi açısından ayrı bir öneme sahiptir (Knox vd., 2009, akt. Parlak, Canel, 2021).

Gençlik ve ergenlik dönemi boyunca geliştirilen flört ilişkilerinde şiddetin yaşanması ise söz konusudur. Flört ilişkisi kurulmaya başlanan bu ilk dönemlerde gençler ve ergenler açısından iyi ya da kötü birçok farklı olaylar yaşanabilir. Ergenler ve gençlerin geliştirdikleri flört ilişkilerinde yaşadıkları sorunlardan birisinin şiddet olduğu ve bu yaşam dönemlerinde yaşanan flört ilişkilerinde şiddetin artması söz konusudur (Karabacak & Çetinkaya, 2015: 14).

İlişki içerisindeki iki yakın partner arasında görülen flört şiddeti, yakın partner şiddetinin bir türü olarak ele alınır. Flört şiddeti; fiziksel olarak zarar verme yani tokat veya tekme atma, psikolojik olarak partnere, ad takma, sosyal çevresini kısıtlama, utandırma, zorbalık etme, cinsel ilişkiye girmesi için zorlama, fiziksel olarak veya kişinin cinselliğine ilişkin doğru olmayan bilgiler yayma, partneri istenmeyen şekilde takip ederek, rahatsız ederek veya tehdit etme şeklinde gerçekleşebilir (Centers for Disease Control and Prevention, 2016).

Şiddetin katman ve tanımının çok geniş olması onun sadece fiziksel boyutu ile algılanmamasını gerektirir. Fromm'a (1967) göre de şiddet akıllarda canlanan şekliyle vahşet senaryolarını gerektirmez. Kişiler ya da insan grupları şiddetin yarattığı baskıyı fiziksel gereksinim olmadan birçok araç ve yöntem ile kurabilir. Bu sebeple şiddete dair getirilen geleneksel ve basmakalıp açıklamalar artık yeterli gelmemekle birlikte, şiddet ile ilgili yaşanan durumların çeşitliliğine ve türlerine karşı kısır kalmaktadır. Artık şiddet sadece fiziksel anlamda bedensel müdahaleler ile birlikte yaşanmamakta ve psikolojik, cinsel, sözel gibi çok boyutlu, gözlemlenmeyen, hasıraltı edilebilen süreçler ve sonuçlar ile kendini gösterebilir (Yıldırım, 2019: 5). Bundan dolayı flört şiddeti hakkında getirilen çalışmalarda şiddet yalnızca fiziksel şiddet ile kısıtlanmayacak ve psikolojik ve cinsel şiddeti de içerisine alacak şekilde kapsayıcı olması gereklidir. Ancak fiziksel ve cinsel şiddetin tespit edilmesinde kişinin bedenine yönelik bir zarar vermeden dolayı şiddetin anlaşılması kolaylaşırken, psikolojik şiddetin örnekleri olabilen kısıtlama, kişiye kendisini yetersiz hissettirme, sosyal çevresinden izole etme gibi şiddet davranışlarının daha üstü kapalı yaşanmasından dolayı tespit zorlaşması da söz konusudur (Hanley & O'Neill, 1997; Smith & Donnelly, 2001, akt. Gülmez, 2020: 97). Bununla birlikte gençlerin flört ilişkilerinde şiddet öyküsünün arttığı ve flört ilişkilerinde şiddetin alışagelmış türleri olan fiziksel, sözel, psikolojik ve cinsel şiddetin yanı sıra partneri kontrol etme davranışları ile kıskançlık ve kısıtlama gibi davranış örüntülerin sıklaştığı yapılan çalışmalar neticesinde bilinmektedir (Sezer & Sumbas, 2018: 640).

2.3.2. Flört Şiddeti

Dünya'da ve ülkemizde şiddet varlığını sürdürmesinden dolayı değinilmesi ve araştırılması elzem bir konudur. Öte yandan şiddet yöneldiği kişiye ve uygulanış biçimine göre farklı şekillerde tanımlanabilir. Şiddet türlerinden birisi olan flört şiddetine bakıldığı zaman, yoğunlukla ergen ve gençler arasında görülse de diğer şiddet türleri olan aile içi şiddet ve çocuğa yönelik şiddet gibi yaygın görülür (Set, 2020: 450). Bazı araştırmalarda flört şiddeti, "yakın ilişki şiddeti", "yakın ilişki içinde şiddet", "yakın partner şiddeti", "sevgili şiddeti" olarak ifade edilir. Bu kavramlar birbirine benzer şekilde, geleneksel bakışın savunduğu,

erkeğin istismar eden, kadının ise mağdur olduğu anlayışının ötesine geçen, aile içi/ev içi şiddetin kapsamını aşan terimler olarak kullanılmaya başlamıştır. Bu kavramların kapsamı açısından değerlendirildiğinde, flört şiddeti, evlilik gibi resmi bir kurum içinde ve heteroseksüel ilişki düzleminde açıklanmaktan çok, şiddetin her türlü yakını ilişkide gerçekleşme ihtimalini göz önünde bulundurarak açıklama getirir (Palabıyık, 2019: 6).

Collins'e göre (2003) flört ilişkisi yani romantik ilişki tıpkı arkadaşlık gibi, partnerlerin birlikte ve karşılıklı olarak kabul ettikleri ve devam ettirdikleri gönüllü etkileşimlerdir. Başka bir tanımda ise flörte ve flört şiddetine şöyle bir açıklama getirilir (Kaplan, 2020: 527):

“Flört, iki bireyin duygusal, psikolojik, cinsel bağlılık kurduğu durumu ifade etmektedir. Flört şiddeti ise partnerlerden birisinin psikolojik, fiziksel, cinsel, sosyal, dijital şiddete maruz kalması olarak tanımlayabiliriz. Flört şiddeti homoseksüel ve heteroseksüel ilişkilerde, ilişki esnasında yaşanan bazen yok sayılarak göz ardı edilen, bazen farkında olunmayan, bazen de farkında olunarak özel alan içerisinde çözüm bulunmaya çalışılan bir durumdur”

Aslan ve diğerlerine (2008), göre ise flört şiddeti, çiftlerin flört ilişkisi içerisinde iken birbirlerine yönelik olarak fiziksel, duygusal, sözel, ekonomik şiddet, cinsel şiddet barındıran, direkt ya da gizli olarak davranışlarda bulunarak birbirlerine sosyal anlamda sınırlandırmalar getirmeleri olarak tanımlanabilir. Flört şiddetine kısa bir tanım getirilecek olursa duygusal ilişkiler boyunca tarafların birbirlerine yönelik olarak uyguladıkları şiddet olarak ifade edilebilir. Flört şiddeti aile içi şiddet olarak kategorileştirilen eş şiddetinden farklıdır bununla birlikte ergen ve gençler olarak kapsanan üniversite öğrencilerinde sıklıkla gözlemlenir (Ayyıldız & Taylan, 2018). Bundan dolayıdır ki flört şiddeti diğer şiddet türlerine göre sebepleri, gerçekleşme şekli ve olası sonuçları açısından düşünüldüğünde farklı bir yerde durur. Aslan ve diğerlerine (2008), göre bunun sebebi flört şiddetini yaşayan kesimin ergen ve gençlerden oluşması ve gelişim dönemlerinde bulunmalarından dolayı yaşanan şiddet olayını tam olarak anlayabilme ve çözüm geliştirme noktasında eksik kalabilmeleridir. Bir diğer sebep ise, bu yaşam döneminin içerisinde bulunan gençlerin şiddeti anlamlandırmasında sevginin engelleyici bir işleve neden olmasıdır. Bu nedenlerden

dolayıdırki flört ilişkisinde bulunan gençlerin şiddeti uygulama ve mağduru olma durumları hakkında bir bilinç seviyelerine sahip olması ve bu konuda çalışmalar yapılması önemlidir.

Duygusal ilişkilerdeki şiddet hakkında yürütülen çalışmalar çoğunlukla evli partnerler arasında gelişen şiddet olaylarına eğilir. Aile içi şiddet ya da eş şiddeti olarak tanımlanan şiddete bu denli önem verilmesi, ergenlik ve gençlik dönemini kapsayan kişilik gelişiminin yeni gelişmeye başladığı için aslında eş şiddetinden belki de daha fazla önem arz eden bir konu olan flört şiddetinin atlanmasına neden olur. Ergenlik ve gençlik döneminde yaşanan partnerler arası şiddetin bu kadar önemli olmasının nedeni ise, kişinin şiddeti yaşama ve uygulama durumlarının ilerideki ilişkilerinde de tekrarlanması ihtimali ve sonrasında şiddete durumuna karşı bilinçli olabilme yetkinliği kazanabilmeleridir (Ayyıldız & Taylan, 2018). Aslında flört şiddeti yaşamın tüm dönemlerinde görülebilir olsa da, bu konu hakkında yapılan çalışmalar daha çok gençler ile yürütülmüş ve yapılan çalışmalar neticesinde gençlerin flört şiddetini uygulama ve mağduru olma durumlarının oldukça yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Günümüzde flört şiddetinin, araştırmacılar tarafından gençleri ilgilendiren önem teşkil eden bir sorun olduğu ortaya konulmuştur (Aslan vd., 2008: 10).

Ülkemiz ölçeğinde yürütülen çalışmalar incelendiğinde de flört şiddetinin gençler arasında yaygın olduğu ve flört şiddeti ile alakalı yüksek oranların varlığı ortaya konulmuştur. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar ülkemiz de genel anlamda üniversite gençliğine odaklansa da bir çalışma hem lise gençliği ile yürütülmesi açısından hem de kapsamlı bir çalışma olması açısından öne çıkmaktadır. Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'nin (2018) "Ne Var Ne Yok?" projesi kapsamında yürütmüş olduğu çalışmanın sonunda gençlerin %44'ünün flört şiddetini deneyimledikleri bulunmuştur. Öte yandan kıskançlık, sahiplenme, kısıtlama ve kontrol gibi davranışların yüksek oranda sevgi belirtisi olarak algılandığı; tokat atmak, tehdit etmek, bağırarak, cinsellik için baskı yapmak gibi fiziksel müdahaleleri içeren davranışların da çok yüksek oranda şiddet olarak tanımlandığı bulunmuştur. Ancak, partnerinin kimlerle olduğu, nerede ve ne yaptığını kontrol etmenin, birlikte zaman geçirmek için baskı yaratmanın, özel eşyalarını karıştırmanın, kısıtlama koymanın, ısrarla mesaj atmanın

kapsandığı davranışlar bütününe ise düşük düzeyde şiddet olduğuna yönelik geri bildirim alınmıştır. Dünya’da ise durum Türkiye’deki gibi seyretmekte ve çalışmalar üniversite gençliğine odaklanmaktadır. Lise gençliğinin flört şiddeti ile ilgili durumunu değerlendirmek için Choi ve Temple’in (2016) gerçekleştirdiği çalışma flört şiddeti ve ailede şiddet geçmişi varlığı açısından incelenmesi açısından önem arz eder. Yapılan çalışmanın sonunda, aile içi şiddet ve flört şiddetinden mağdur olma arasında pozitif bir ilişki bulunmuş olup, ailesi tarafından şiddet geçmişi olan genç kadınların, maruz kalmayan gençlere kıyasla şiddet içeren bir ilişkisinin olmasının veya böyle bir ilişkiye girme olasılığının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Terzioğlu ve arkadaşlarının (2016) yürüttükleri çalışmada ise genç kadın ve erkek öğrencilerin flört şiddetine yönelik geliştirdikleri tutumların şiddeti destekleme yönünde olmadığı ama çalışma kapsamında bulunan genç erkeklerin genç kadınlara oranla flört şiddetini daha tutucu görüş bildirdikleri gözlemlenmiştir. Bu bulgudan yola çıkarak genç erkeklerin genç kadınlara göre flört şiddetini daha destekler bir açıdan yaklaştığı sonucuna gidilmiştir. Benzer şekilde Balkıs, Erdinç ve Buluş (2005) tarafından yürütülen bir araştırmada da genç erkeklerin genç kadınlara göre daha yüksek oranda şiddet eğilimine sahip oldukları saptanmıştır. Bir diğer çalışmada ise Çoban, Çakaloz ve Irmak (2020) gençlerin flört şiddeti kapsamındaki davranış kalıplarına yönelik görüşlerinin araştırdıkları çalışmada en sık tartışma nedeninin kıskançlık olduğunu görülmüştür. Bu bulgu Terzioğlu ve arkadaşlarının (2016) yaptığı çalışmada da vardır. Genç erkeklerin flört ilişkisinde fiziksel şiddetten ziyade psikolojik şiddet uyguladıkları keza kadın öğrencilerinde psikolojik şiddetten daha çok fiziksel şiddet uyguladıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca şiddete maruz kalanlarda psikolojik şiddetin daha fazla görüldüğü tespit edilmiştir. Ayyıldız ve Taylan'ın (2018) çalışmasında ise üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik görüşlerini etkileyen değişkenleri ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre flört şiddeti görüş ve tutumlarının yaşa, cinsiyete ve ebeveyn eğitim durumlarına göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma sonunda öncesinde yürütülen çalışmaları destekler nitelikte genç erkek ve kadınların flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumlarını kabul etme düzeyinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve bu tutumları kabul etme düzeylerinin erkeklerde daha fazla olduğu görülmüştür.

Flört şiddeti ile ilgili literatür incelendiğinde Hacettepe Üniversitesinde yürütülen iki çalışma öne çıkmakla birlikte diğer çalışmalar ile benzer önemli noktalar ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki Sünnetçi, Say, Gümüştepe, Enginkaya, Yıldızdoğan ve Yalçın'ın (2016) flört şiddetinin Hacettepe Üniversitesinde mevcut durumunu inceledikleri çalışmadır. Çalışma ile birlikte gençlerin kıskançlığı çoğunlukla şiddet olarak değerlendirmedikleri ve şiddet algılama düzeylerinin birbirlerine en yakın olduğu şiddet türünün de dijital şiddet olduğu görülmüştür. Diğer bir araştırma ise, Aslan ve diğerlerinin (2008) HÜKSAM ile birlikte öğrencilerin flört şiddeti hakkında görüşlerini ve flört şiddetinin değişkenler açısından ilişkisini saptamak amacıyla yürüttükleri çalışmadır. Yapılan çalışmada gençlerin %28,6'sının daha öncesinde yaşadıkları flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldıkları ve flört ilişkilerinde, romantizm ve şiddetin sevginin bir yolu olarak algılandığı görülmüştür. Örnek olarak, kıskanmak, çimdiklemek, ihmal etmek, takip etmek, önemli kararlarda ortak fikir almamak, lakap takmak, alay etmek, sesini yükselterek konuşmak, aldatmak ve küçümsemenin şiddet davranışı olarak görmediklerini belirtmişlerdir. Diğer çalışmalara paralel olarak kıskançlık davranışının gençler arasında flört ilişkisi içerisinde yaşanabilir olduğu öne çıkmıştır. Bir diğer önemli bulgu ise fiziksel şiddetin daha algılanabilir olduğu yönündedir.

Akış, Korkmaz, Taneri, Özkaya ve Güney'in (2019) üniversite öğrencilerindeki flört şiddeti yaygınlığının belirlenmesi ve bu duruma etki eden faktörlerin karşılaştırılması amacıyla yürüttükleri çalışmanın sonunda flört şiddetine maruz kalma oranının %21.4 olduğu saptanmıştır. Çocukluk döneminde aile içerisinde şiddete maruz kalanların ise 2.7 kat daha fazla flört şiddeti bildirimini sunduğu görülürken, en sık maruz kalınan şiddet türünün ise duygusal şiddet olduğu görülmüştür. Kaplan'ın (2020) gençlerle yüz yüze görüşme tekniği ile yaptığı çalışmada ise gençlerin bazı flört şiddeti içeren davranışları şiddet olarak algılamadıkları, flört şiddeti ile ilk karşılaşma anında bu durumu sevgi ve aşkın bir yansıması olarak kabul ettikleri ve normalleştirme yönünde tutum geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Flört şiddetinin boyutlarının cinsiyetler arasında farklı algılandığına yönelik olarak, genç kadınların genel anlamda fiziksel boyutta şiddet davranışları ile karşılaşmamaları halinde uygulanan diğer şiddet türlerini sevginin, aşkın sonucu olarak kabullendikleri, genç erkeklerin ise tokat, sarsma gibi fiziksel şiddet öğelerini şiddet olarak görmedikleri ve uyarı

vermek olarak anlamlandırdıkları görülmüştür. Keza flört şiddetinin yaşandığı durumlarda diğer şiddet türleri de aynı zamanda yaşanır. Ancak flört ilişkilerinin yaşandığı durumların araştırıldığı çalışmalarda genel anlamda yaşanan şiddet olayları fiziksel şiddet üzerine odaklanılıp, diğer şiddet türleri olan psikolojik, ekonomik, duygusal ve cinsel şiddet türleri çok fazla yer almamıştır (Süzer, 2018). Flört şiddetine dair ilk çalışmaları gerçekleştiren Makepeace'e (1981) göre de fiziksel şiddet unsuru olan tokat veya tekme atma davranışlarının yanı sıra kıskanma, taciz, rahatsız etme, kısıtlayıcı davranışlarda bulunma, istenmediği halde zorla davranışlarını yönlendirme gibi unsurlarda flört şiddetine dâhildir.

Flört şiddeti ile ilgili çalışmalara bakıldığında 2000'li yıllar itibariyle başlanan flört şiddetinin birçok boyutunu ele alan çalışmalara ulaşılma imkânı olması sevindiricidir. Yapılan çalışmalarda benzer şekilde cinsiyetler arasında, flört şiddetinin algılanışı ve maruz kalınma açısından farklılıkların bulunduğu, şiddetin sevgi ve aşk ile bağdaştırıldığı, gençlerin flört şiddeti açısından daha savunmasız oldukları görülmüştür. Öte yandan yapılan çalışmalar neticesinde flört şiddetinin yoğunlukla fiziksel müdahaleler ile algılanması gençleri psikolojik, duygusal ve dijital flört şiddeti durumlarında normalleştirmeleri ile karşı karşıya bırakabilir. Flört şiddetinin sağlık ile ilişkili psikoloji, hemşirelik gibi alanlarda araştırılması, bir halk sağlığı sorunu olarak tanımlanmasına da imkan tanımıştır.

2.3.2.1. Flört Şiddeti Sebepleri

Flört şiddetinin bu denli yaygın görülmesi, bu durumun sebeplerinin de sorgulanmasını gerektirmekte ve sebeplerinin de birçok katmana sahip olduğu görülmektedir. Flört şiddeti kendisini meydana getiren tek bir etkene bağlı değildir aynı zamanda birçok etken de flört şiddetinin gelişimine etki etmektedir (Türk, Hamzaoğlu & Yayak, 2020). İki kişi arasında yaşanan ilişki komplike ve çok yönlü bir problemdir. Dolayısı ile birçok etmen bu ilişkide rol oynayabilir. Erken yaşta yaşanan cinsellik, çok eşlilik ve alkol kullanımının flört şiddetinin görülme sıklığını artırdığı bilinmektedir. Bunlara ek olarak evde kötü muamele görmenin ruh sağlığını kötü etkilediği, sigara, alkol ve diğer uyuşturucu madde kullanımlarının

akranlarla ve flört ilişkisi yaşanan partnerlerle ilişkilerde güçlüklerin yaşanmasına neden olduğu saptanmıştır (Aslan vd., 2008: 47).

Flört şiddetine dair gelişmekte olan literatür, gençler üzerinde ciddi etkiler bıraktığını ve görülme sıklığındaki artış ile birlikte kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet gibi halk sağlığı problemi olarak değerlendirilebileceğini ve toplumsal bir sorun olduğuna işaret eder. Flört şiddeti aynı zamanda deneyimleyen kişi açısından da birçok soruna sebep olabilir. Fiziksel sonuçlara varabilen sorunların yanı sıra, depresyon, intihara eğilim, öz güven düşüşü gibi psikolojik ağırlıklı sonuçlar söz konusudur. İlgili çalışmalar neticesinde gelişim döneminde yer almanın, kadın cinsiyetine sahip olmanın, yaşın, aileden gelen şiddet öyküsünün, alkol ve madde kullanmanın, psikolojik rahatsızlığa sahip olmanın flört şiddetine yol açabilecek nedenler arasında sayılabilmektedir (Akcan, 2020).

Partnerlerin ilişki içindeki rolleri, birbirlerinden beklentileri, davranış ve yaklaşımları, söylemleri bir çatışma ortamı yaratabilmekte, bu durum da flört şiddetinin yaşanmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet arasındaki ilişkiyi açıklamak, flört şiddetinin dinamiklerini anlamak açısından gereklidir (Palabıyık, 2019: 15). Toplumsal cinsiyet rollerine dair geliştirilen kalıpların, flört şiddetinin yaşanmasına yol açtığı bilinen bir gerçektir. İlişki içerisinde yaşanan duygusal yakınlık ve partnere bağımlılık flört şiddetine yol açar (Aslan vd. 2008: 53). Flört şiddetinin toplumsal cinsiyet ile ilişkili olarak ortaya çıktığını belirten feminist hareket flört şiddetinin erkeğin egemen olduğu ve toplumsal cinsiyet rolleri ile sosyalleşme yoluyla sürdürülen bir sosyal bağlam olduğunu ileri sürer. Bu bakış açısına göre genç erkekler flört şiddetini genç kadınları kontrol etmek için araçsallaştırarak kullanma eğiliminde olarak sosyalleşirler (Próspero, 2007). Toplumsal cinsiyet rolleri tek başına olmasa da şiddeti doğuran etkenlerden birisidir. Toplumsal cinsiyet rolleri “kadın” ve “erkek” rollerinin getirisi olarak iki cinsiyete de farklı şekilde edilgen ve etken konumlandırıcı özellikler atar. Burada kadın ve erkek arasında gelişen güç ilişkisi flört ilişkisinde de kendisini gösterir. Kısacası, ilişki içerisinde bir kadının ve erkeğin nasıl rolleri olacağı, nasıl davranacağı, sınırlılıklarının neler olabileceği bu noktadan doğru şekillenir. Şiddet ve toplumsal cinsiyet arasında gelişen ilişkinin yanında toplumsal cinsiyete

dair gelişen yerleşik kalıp düşünceler flört ilişkisi içerisinde erkeği güç sahibi kadını ise bu güce bağımlı olarak kodlayarak aynı zamanda flört şiddetine de yol açabilir. Toplumsal cinsiyet rolleri ışığında gelişmekte olan ve ilişki içerisinde beklenen tutum ve davranışların sonu partnerler arası kontrol, izleme, müdahale de bulunma ve kıskançlık benzeri davranışlara varabilir (İpek, 2020: 30). Bu durum sonucunda da flört ilişkisi esnasında bir çatışma ve şiddet haline neden olabilir. Kıskançlık, aşırı sahiplenme, müdahale etme, aşağılama vb. davranışlar normalleştirilir hatta şiddet gören tarafından normal olarak görülebilir. Sünnetçi ve arkadaşları tarafından (2016) yürütülen çalışmada da benzer şekilde kıskançlık gibi belli noktalarda şiddet davranışına varabilen davranışların şiddet olarak algılanmadığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte partnerinin sosyal çevresine müdahale denilebilecek, görüştüğü kişilere karışılması ve hayat tarzına yönelik müdahaleler de benzer şekilde şiddet olarak kabul edilmemekte ve fiziksel şiddete oranla daha kabul edildiği bulunmuştur. Aynı çalışmanın sonunda genç kadınların %59,6'sının ve genç erkeklerin %70,4'ünün kıskançlığı şiddet davranışı olarak algılamadıkları saptanmıştır.

2.3.2.2. Flört Şiddeti Türleri

Aslında flört ilişkilerinin sebeplerine ya da risk faktörlerine bakıldığında da flört şiddetinin boyutlarının neler olabileceği öngörülebilmektedir. Şiddetin her türü gibi flört şiddeti de sadece fiziksel şiddetten oluşmamakta, birbirlerine eklenerek çok boyutlu olarak kendini göstermektedir. Örneğin, fiziksel flört şiddetine ek olarak psikolojik şiddet ya da sosyal şiddet birlikte ortaya çıkabilir.

Flört şiddetinin gözlemlenebileceği şekilleri geniş bir yelpazeden alınıp değerlendirilecek olursa eğer; fiziksel flört şiddeti, cinsel flört şiddeti, dijital flört şiddeti, sosyal flört şiddeti, psikolojik flört şiddeti ve ısrarlı takip şeklinde bir kategorileştirmeye gidilebilir. Aslında genel anlamda şiddetin bir alt türü olan flört şiddeti tıpkı şiddet gibi fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet olarak üç alt boyutta değerlendirilir (Fidan & Yeşil, 2018: 13).

Genel anlamda şiddetin, dar anlamda flört şiddetinin en çok görülen alt türlerinden ilki fiziksel şiddettir. Fiziksel şiddet, en kolay saptanabilen ve en çok görülen şiddet türüdür. Fiziksel güç vasıtasıyla karşısındaki kişiyi hırpalama, dövme eylemleriyle başlayıp ve ölümlerle dahi sonuçlanabilen olaylara neden olabilen şiddet olarak tanımlanır. Fiziksel şiddetin gerçekleştiği durumlarda fiziksel güç uygulanan, zorlamaya dayalı, istenmeyen fiziksel temas içeren davranışları kapsar. Kasıtlı olarak itmek, sarsmak, çekiştirmek, sıkıştırmak, tokat atmak, tekme atmak, bedenine zarar vermek, alkol ve madde kullanmaya zorlamak bu şiddet türünün örnekleridir (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2018).

Psikolojik şiddetin görünümünde ise birçok boyuta sahip olduğu söylenebilir. Psikolojik şiddetin var olduğu noktada duygusal şiddet veya sözel şiddet tanımları ile karşılaşılır. Psikolojik şiddette karşısındaki partnerin korkmasına, öz güvenin azalmasına, kendisini suçlu hissetmesine yol açabilecek; duygu ve davranışlarını kontrol etmeye dayanan söz ve fiillerin hepsini içerir. Fiziksel şiddete kıyasla fark edilmesi ve tanımlanması daha zor olabilen bir şiddettir. (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2018). Genel anlamda bakıldığında sözel, duygusal veya psikolojik flört şiddeti türü, karşısındaki partneri sindirmeye veya üzme amacıyla yapılan sözlü ya da sözlü olmayan davranışları kapsar (Murphy & Hoover, 1999). Bu şiddet türünde fiziksel olarak bir zarar görme hali olmasa da maruz kalan açısından psikolojik bir yaralanma söz konusudur. Burada karşısındaki partneri küçük görme, kısıtlandırma, tehdit etme, suçlu hissettirme, kendisini yetersiz hissettirme, yalnızlaştırma, duygusal gereksinimlerin karşılanmaması gibi davranış örüntüleri söz konusudur (Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, 2016). Duygusal şiddeti ise diğer şiddet türlerinden ayıran iki özellik vardır. İlki, fiziksel ve cinsel şiddet durumlarındaki gibi somut ve kanıtlanabilir fiziksel bulgu yoktur. İkincisi ise şiddet öyküsünde sadece duygusal şiddet görülebileceği gibi birçok durumda diğer şiddet türleri ile birlikte görülmesi sayılabilir. Fiziksel veya cinsel şiddet mağduru bir kişi bunlar ile birlikte duygusal şiddeti de yaşar. Sözel şiddet ise duygusal şiddet olaylarında sıklıkla gözlemlenen bir durumdur ve bu şiddet türünün kadınlar ile yaşlılara yönelmesi de yaygın bir şekilde görülür (Polat, 2016: 23).

Şiddet türlerinden üçüncüsü ise cinsel şiddettir. Cinsel şiddeti açıklamadan önce cinsel tacizin ne olduğunun anlaşılması gereklidir. Cinsel taciz davranışları ispat edilmesi oldukça zordur. Mağdur olan kişinin cinsiyeti, kişilik özelliği, etnisitesi, dini görüşü ve cinsel yönelimleri gibi özellikleri hedef alacak şekilde karşı tarafı küçük düşürmeyi amaçlayan, güç kullanmanın dâhil olduğu ya da olmadığı sözlü, fiziksel veya görsel açıdan davranışlar taciz olarak adlandırılır. Tacizi belirlemedeki temel özellik ise cinsel taciz mağduru üzerinde yarattığı etkidir (Polat, 2016). Cinsel şiddet ise, karşıdaki kişinin hayır cevabının kabul edilmemesi ve evet cevabının alınması noktasında ikna sürecini sağlamak için onayın inşa edilmesini kapsayan, cinsel davranış için zorlama hareketlerinin tümünü kapsar. Buradaki şiddet türünde taciz, tecavüz, kişinin şahsi fotoğraflarını çekmek ve paylaşmak, cinsel anlamda utandırmak, cinsel kimliğini aşağılamak örnek olarak verilebilir (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2018).

Gençlik, diğer yaş gruplarına kıyasla teknoloji kullanımında önde gelir. Sosyal medya kullanımında da gençler daha yetkindir ve gençlerin flört ilişkilerinin büyük bir kısmı da dijital ortamlar üzerinden tanımlanabilir. Bundan dolayı günümüzde gençlerin flört ilişkilerinde sıklıkla karşılaştıkları sorunlardan olan ve sıradaki flört şiddeti türü ise dijital flört şiddetidir. Dijital flört şiddetine ise, sosyal medyada hesap şifrelerini izinsiz almak ve almak için baskı yapmak, sosyal medyayı en son ne zaman kullandığını kontrol etmek, sosyal medya da arkadaş listesini kontrol etmek ve kimlerle arkadaş olabileceğine dair kısıtlamalar getirmek, izni olmadan sosyal medya hesaplarını, bilgisayarını ve telefonunu incelemek örnek olarak verilebilir (Kaplan, 2020: 535).

Dijital ya da sanal şiddete benzer şekilde yine gençler arasında görülen bir şiddet türü daha vardır. Israrlı Takip/ Stalking/ Musallat Olma olarak adlandırılan bu tür şiddet, fiziksel olarak ya da dijital kanallar ile takip edilmesi, kişinin kişisel alanına ve sınırlarına müdahalede bulunarak güven duyduğu alanını daraltmak, tehdit edici ve korku yaratacak düzeyde düzenli ve ısrarla takip etmek olarak tanımlanır. Bu duruma kişinin günlük işlerini hallettiği alanda karşılaşmayı sağlamak, kimlerle görüştüğünü nerelere gittiğini takip ederek karşılaşmak, ısrarlı bir şekilde telefon ile mesaj atarak ya da arayarak ulaşmaya

çalışmak, sosyal medya hesaplarında hareketlerini, kimlerle arkadaş olduğunu takip etmek örnek verilebilir (Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, 2018).

Sonuç olarak flört şiddeti, gençler için gelişim döneminde bulunmalarından, şiddetin gelecekteki ilişkilerinde yaşanabilme ihtimalinden, şiddeti anlamlandırma ve müdahale de bulunma hususunda refleks gösterememelerinden dolayı önem teşkil eder. Gençlerin fiziksel flört şiddetine nazaran diğer şiddet türlerini kabul etme düzeylerinde gözlemlenebilen eksiklik, dijital flört şiddeti açısından mevcut durumlarının araştırılmasını da önemli hale getirmektedir. Yapılan şiddet ve flört şiddeti açıklamalarının ışığında bundan sonraki bölümde flört şiddetinin bir türü olan dijital flört şiddeti ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

2.4. DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ HAKKINDA KURAMSAL ÇERÇEVE

Tez çalışmasının temel konu başlığı olan dijital flört şiddetine geçmeden önce; flört şiddetinin yapısal durumundan kaynaklı olarak toplumsal cinsiyet, şiddetin dijital ortamda yaşanmasından ve dijital ortamın aşırı kullanımı ile gelişen olumsuz bir çıktısı olan internet bağımlılığı hakkında kuramsal çerçeve bahsedilmiştir. Daha sonrasında dijital flört şiddeti anlatımının sağlam temeller üzerinde oturabilmesi adına da şiddete ve flört şiddetine dair anlatımlar ilgili bölümlerde verilmiştir.

Bu kısımda, ülkemiz literatüründe eksik kalmış bir konu olan dijital flört şiddeti hakkında teorik açıklamalara yer verilmiş olup, ilgili araştırma ve çalışmaların çıktıları ele alınmıştır. Ayrıca dijital flört şiddetinin gençler açısından neden ve nasıl önem teşkil ettiğinin irdelenmesinin yanı sıra bu şiddetin kapsamının nerede başlayıp nerede bittiği ve bazı noktalarda sınırların nasıl bulanıklaştığı anlatılmıştır.

2.4.1. Gençlerin Flört İlişkilerinde İnternet Kullanımları

Teknolojinin gelişmesinin ve gençler tarafından kullanılmasının potansiyel birçok faydası vardır. Bu teknoloji, gençlerin dünya çapındaki insanlarla konuşmasına, daha güçlü bir güvenlik ve bağlılık duygusuna dönüşebilecek aile ve akranlarıyla daha kolay ve düzenli iletişim kurmasına olanak tanır. İnternet aynı zamanda arkadaş edinmekte zorluk çeken gençlere (örneğin; evde eğitim gören ve sosyal kaygıları olan gençler) faydalı sosyal bağlantılar kurma imkânı sağlayabilir. Buna ek olarak, internetin cep telefonları ve kablosuz internet aracılığı sayesinde artan erişilebilirlik, gençlerin çok sayıda konu hakkında hızlı ve kolay bir şekilde bilgi edinmesine ve geliştirmelerine de olanak tanır (Corinne & Marci, 2007; Reed, 2015). Subrahmanyam ve Greenfield (2008), internet kullanımının gençlerin kişilerarası bağlantılar kurmasına ve kimlik oluşturmaya olanak sağladığını da ifade eder.

İnternet kullanımı, sosyal ilişkileri önemli ölçüde değiştirmiştir ve yakın partner ilişkilerinin kurulma ve sürdürülmesinde de olağan role bürünmüştür (Taylor & Xia, 2018). Ancak dijital medya ve iletişim teknolojilerinin gençlerin hayatında strese ve çatışmalara neden olabileceği gözlemlenmiştir. İnternet kullanımının sağladığı iletişim teknolojisi, gençlerin birbirleriyle ilişkilerini başlatmaları, sürdürmeleri ve ilerletmeleri için bir araç haline gelirken, aynı zamanda bu teknoloji gençleri daha erişebilir ve dolayısıyla da kişilerarası izinsiz rahatsız etme ve kontrol edici davranışlara da açık hale getirir (Burke vd. 2011). Pek tabii bu durum flört ilişkileri içinde geçerlidir. Örneğin; Draucker ve Martsof'un (2010) çalışmasında gençlerin romantik ilişki başlatmak ve sürdürmek için teknolojiyi kullandıklarını ama aynı zamanda mesajlaşma yoluyla iletişimin tartışma ve kontrol davranışlarına da yol açtığını bulmuşlardır. Draucker ve Martsof (2010), iletişim teknolojileri ile birlikte; romantik ilişkilerde sınırların, çatışma ve şiddet için verimli bir zemin sağlayacak şekilde yeniden tanımlandığını, partnerlerin cep telefonları veya diğer iletişim teknolojisi yolları ile sürekli birbirlerine ulaşabildiklerini, elektronik olarak kaydedilen sesli ve yazılı mesajların partnerleri tarafından incelenmesine açık olduğunu, eski bir partneri olsa da istenmeyen bir şekilde sosyal medya siteleri aracılığı ile mesaj göndererek kolayca ulaşabilmelerine imkân sağladığını belirtmişlerdir. Draucker ve Martsof, gençlerin flört ilişkilerinde internetin nasıl kullanıldığını belirlemek ve elektronik saldırganlığın belirgin bir rol oynadığı flört şiddeti örneklerini sunmak amacıyla nitel bir

araştırma yürütmüştür. Çalışmada internet kullanımı ile sağlanan iletişimin sadakat, yakınlık, özerklik, kontrol ve çatışma çözümü dâhil olmak üzere bir dizi ilişki sorununda önemli bir rol oynadığı sonucuna varılmıştır. Araştırmacılar gençlerin flört ilişkilerinde interneti kullanma biçimlerini inceledikleri çalışma sonunda teknoloji kullanımının amaçlarını 8 grupta toplamıştır. Bunlar ise şöyledir:

- Partner ile iletişim kurmak
- Partner ile saldırgan olmayan günlük iletişim
- Partner ile tartışmak
- Partneri izleme ve kontrol etme
- Partnere karşı duygusal veya sözel saldırganlık uygulama
- Şiddet olayı esnasında yardım arama
- Partnerin kendisine erişimini sınırlamak
- Ayrılık ya da şiddet olayından sonra partner ile yeniden bağlantı kurmak

Çalışma da teknoloji kullanımının amaçlarından biri olduğu belirtilen “partneri izleme ve kontrol etme” başlığında katılımcılar en yaygın olarak partnerin cep telefonunu farklı zamanlarda arayarak kendilerini nasıl kontrol ettiklerini anlatmışlardır. Özellikle izleme davranışının en sık olarak partner bir başka kişiyle özellikle de karşı cinsten biriyle zaman geçirdiğinde meydana geldiğini belirtmişlerdir. Bir diğer teknoloji kullanım amacı olan “partnere karşı duygusal veya sözel saldırganlık uygulama” alt başlığında ise genel anlamda cep telefonu ile sözlü tacizin gerçekleştirildiği bildirilmiş. Burada bazı katılımcıların verdiği örneklerde sözel şiddetin ciddi durumlara yol açtığı ve sesli ya da yazılı mesaj bırakarak bu durumun sürekli hale geldiği belirtilmiştir.

İnternetin sağladığı iletişim şekilleri, tanıdıklara, arkadaşlara veya romantik partnerlere karşı saldırganlık sergilemek için giderek daha fazla kullanılmaktadır. Gençler arasında ortaya çıkan elektronik saldırganlık ciddiyet arz eden bir halk sağlığı problemi olarak kabul edilir. Elektronik saldırganlığın standart bir tanımı olmadığı değişken bir zaman çerçevesi içerisinde (örneğin; son birkaç ay, geçen yıl, yaşam boyu) gerçekleşebildiği görülmüştür. Bununla birlikte alay etme, yalan söyleme, dalga geçme, kaba yorumlar yapma, söylentiler yayma, tehdit edici veya saldırgan yorumlar yapma dâhil her türlü taciz veya zorbalığın

elektronik saldırganlık örnekleri olarak sayılabilmesi de mümkündür (Corinne & Marci, 2007).

Dijital medya kullanımı veya sosyal ağ sitelerine bağlanmak için internet ve cep telefonlarının kullanımı gençler arasında giderek yaygınlaştıkça, bunun sağlıksız ve taciz edici flört davranışlarına yönelik bir bağlam ve araç imkânı sunduğu tartışma konusudur (Reed, 2015). Muise ve arkadaşları (2009), gençlerin Facebook kullanımının flört ilişkilerinde ne tür bir değişiklik yarattığına yönelik yürüttükleri çalışmanın sonunda Facebookta zaman geçirmenin, Facebookta deneyimlenen kıskançlık ile alakalı duygu ve davranışların ortaya çıkmasına neden olduğunu bulmuşlardır. İnsanların iletişim kurma ve birbirleri ile ilişkilene biçimlerini temelden değiştiren ve vazgeçilmez bir noktada konumlandırılan bu iletişim teknolojileri, flört ilişkisi içerisindeki partnerler açısından da ısrarlı takip (stalking) ve dijital şiddete sebep olma ihtimali vardır (Palabıyık, 2019). Draucker ve Marsolf' a (2010) göre ise son zamanlardaki teknolojik değişimlerden dolayı; cep telefonları, sosyal medya ve internet gibi bilgi ve iletişim teknolojileri yoluyla uygulanan yakın partner şiddeti bir halk sağlığı problemi haline gelmiştir.

2.4.2. Dijital Flört Şiddeti

CDC (2012) flört şiddetini, yakın veya flört ilişkisi içerisinde olan iki kişi arasında fiziksel, cinsel, psikolojik şiddetin yanı sıra takip etmenin (stalking) gerçekleşmesi olarak tanımlar. CDC (2012) bu şiddet durumunun mevcut ya da eski bir partner tarafından, bir partnere tekrar tekrar yazmak veya cinsel resimlerini çevrim içi yayınlamak gibi şahsen ya da elektronik yollarla gerçekleşebileceğini de belirtir. Bu tanım teknoloji kullanımı ve dijital flört şiddeti olarak tanımlanan çerçevenin teknoloji boyutuna da işaret eder. Teknoloji kullanımının olumsuz yönlerinden olan ve şahsen deneyimlenen bu boyut psikolojik, duygusal istismar ve tehditlerin yanı sıra birçok zorlayıcı veya kontrol edici davranışa da sebep olur. Partnerinin mobil ya da çevrimiçi hesaplarını kontrol ve izleme yoluyla partnerini izole etmek ya da başkası ile iletişim kurmasını engellemek amacıyla teknoloji kullanımını engellemesi bu zorlayıcı veya kontrol edici davranış şekillerine örnek olarak verilebilir (Stonard, 2019).

Nitekim teknolojideki son gelişmeler (örneğin; sosyal ağlar, cep telefonlarında mesajlaşma), gençlerin flört şiddetine maruz kalma biçimlerini genişletip değiştirmiş ve böylece flört şiddeti literatürüne yeni bir “dijital flört şiddeti” terimi eklenmiştir (Zweig vd., 2013). Dijital dünyanın hızlı gelişimi göz önüne alındığında dijital flört şiddeti nispeten yeni bir olgudur. Yurt dışı literatüründe dijital flört şiddeti kavramına bakıldığında elektronik saldırganlık (Draucker & Martsolf, 2010), elektronik flört şiddeti (Hinduja & Patchin, 2011), elektronik mağduriyet (Bennet vd., 2011), dijital flört tacizi (Reed vd., 2016; Tompsan, Benz & Agiesta, 2013), teknoloji destekli ergen flört şiddeti ve istismarı (Stonard vd., 2014), flört ilişkilerinde teknoloji istismarı (Picard, 2007), siber flört istismarı (Borrajo vd., 2015), siber taciz (Melandar, 2010), siber saldırganlık (Marganski & Melander, 2015; Schnurr, Mahatmya, & Basche, 2013), siber taciz (cyberstalking) (Bocij, 2003; Spitzberg & Hoobler, 2002), siber tabanlı flört istismarı (Attewell, 2013), davranışları teknoloji yoluyla kontrol etme ve izleme (Burke vd., 2011) şeklinde tanımlar kullanılmıştır. Genel anlamda dijital flört şiddetinin terimsel alternatiflerine bakıldığında her birinin biraz farklı tanımları olsa da, teknoloji aracılığı ile flört ilişkisi içerisindeki partnerlerin uyguladıkları şiddet eylemine karşılık geldiği görülebilir. Bu terimler cep telefonu, sosyal medya ve e-maili içeren teknolojinin farklı formları yoluyla tekrarlanan tehdit, psikolojik kontrol veya baskının tekrar tekrar uygulanmasına işaret eder (Taylor & Xia, 2018). Bu çalışma da ise “dijital flört şiddeti” teriminin kullanılması tercih edilmiştir. İstismar yerine “şiddet” olarak kavramlaştırılmaya gidilmesinde insanların algısında rol oynayabileceği tahmin edilen istismarın daha az şiddet içerikli olduğu düşüncesi egemen olmuştur.

Yakın partner şiddetinin yeni bir türü olan dijital flört şiddeti, flört ilişkisi esnasında partneri suistimal etmek için teknoloji kullanımını içerir (Brown & Hegarty, 2008: 45). Dijital flört şiddeti, partnerine teknolojiyi kullanarak; tehdit etme, taciz etme, izlemek, kontrol etme, baskı yapma ve zorlama davranışlarını içerir (Reed, Tolman & Ward, 2017). Bir diğer tanıma göre ise; dijital flört şiddeti, kişinin partnerini teknoloji ve sosyal medya aracılığıyla kontrolü, taciz etmesi, takip etmesi ve teknolojiyi partnerine karşı kötüye kullanmasıdır. Bir psikolojik şiddet biçimi olarak kavramsallaştırılabilir de, faillere, mağdurları daha önce hiç olmadığı kadar alenen aşağılama/küçük düşürme ve fiziksel varlıkları olmasa bile herhangi bir zamanda mağdurlara erişme fırsatı sunması açısından benzersiz bir durum yaratır.

Ayrıca, kişinin partneriyle ilgili özel ve utanç verici bilgileri kolay bir şekilde paylaşabilmesi, mağdur için farklı bir deneyime de neden olabilir (Zweig vd., 2013). Bu dijital flört şiddeti olgusu, bir partneri veya eski partneri elektronik araçların kullanılması yoluyla kontrol etmeyi ve hakaret veya tehdit mesajları göndermeyi içeren bir dizi davranışa karşılık gelmektedir (Borrajo vd., 2015). Buradan ele alarak Stonard ve diğerlerine (2015) göre de teknoloji kullanımı ilişki içerisinde sağlıklı, kontrol eden ve sindiren davranışlara neden olabileceği şeklinde yorumlanmıştır.

Borrajo ve diğerlerine (2015) göre dijital flört şiddeti ile ilgili yapılan çalışmaları neticesinde dijital flört şiddetinin iki temel tipi vardır. Bunlar doğrudan saldırganlık ile kontrol ve izlemedir. Doğrudan saldırganlık davranışları, partnere hakaret etme veya partner hakkında olumsuz bilgi yayma gibi partnere zarar vermeyi amaçlayan eylemleri ifade ederken; kontrol ve izleme davranışları ise şiddetin mağdurunun sosyal ağ profillerini kontrol etmek amaçlı sık sık ziyaret edilmesi gibi izleme veya kontrol etmeyi amaçlayan davranışlara karşılık gelir.

2.4.3. Dijital Flört Şiddetinin Gençler Üzerindeki Etkisi

Dijital flört şiddetinin gençler nezdinde önemli olmasının birkaç sebebi vardır. Bunlardan ilki ve en önemlisi gençlerin internet kullanımı konusundaki yetkinliğidir. Gençlerin günlük aktiviteleri ve sosyal dünyaları, cep telefonu kullanmak, anlık mesajlaşmaya katılmak, çevrimiçi videoları izlemek/oluşturmak ve sosyal ağ web sitelerine bağlanmak gibi yeni medya uygulamaları etrafında döner (Rideout, Roberts & Foehr, 2005). Dijital flört şiddeti ve gençlerin neden aynı anda anıldığı konusunda ise hem bazı terimsel ifadeler hem de istatistikî veriler bu durumu anlamakta yardımcı olacaktır. Prensky'nin (2001) gençleri tanımlamak için kullandığı dijital yerli kavramı günümüzde gençlerin dijital alana yönelik yetkinliklerini ortaya koyması açısından önemli bir terimdir. Prensky (2001) günümüz gençlerinin teknolojinin içerisinde büyüyen ilk nesil olduklarını vurgulayarak, tüm hayatlarını bilgisayar, video oyunları, cep telefonları ve dijital çağın getirdiği diğer tüm

oyuncaklar ve araçlarıyla çevrili olduğunu ve bunları kullanarak hayatlarını geçirdiklerini anlatır. Bu durumu ortaya koyan yurt içi ve yurt dışı verilerine bakılacak olursa gençlerin teknoloji kullanımında diğer yaş gruplarına oranla daha fazla kullandıkları görülebilir. Örneğin; gençlerin internet kullanımını görmeye yönelik ülkemiz açısından bilgi veren, Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2020 yılında yaptığı "hane halkı bilişim teknolojilerini kullanım araştırması" sonuçlarına göre internet kullanım oranı 2019 yılında %75,3 iken bu oran 2020 yılında ise %79'a çıkmıştır. 2019 yılında 16-24 yaş aralığında olup interneti kullananların oranı %92,4 iken, bu oran 2020 yılında %93,0 çıkmıştır. Diğer yaş grupları incelendiğinde gençlerin en yüksek internet kullanım oranına sahip olduğu görülmüştür (TÜİK, 2020; TÜİK, 2021). Gençlerin teknoloji kullanımına yönelik bilgi veren, KONDA'nın (2011) gerçekleştirdiği "Türkiye Gençliği Araştırması" sonucunda da gençlerin teknoloji kullanımı konusunda oldukça yetkin olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmaya katılan gençlerin %64,6'sının bilgisayar ve %83,1'sinin de internete erişimi olduğu, internette günlük vakit geçirme oranının da günde 2-3 saat ile %22,5 olduğu bunu da %22,1 ile günde 3 saatten fazla seçeneğinin izlediği görülmüştür.

Bir diğer sebep ise teknoloji kullanımı ile ilişkili ama ayrı olarak bahsedilmeye değer olan gençlerin flört ilişkilerinin seyrinde teknolojinin üstlendiği roldür. İnternetin, gençlerin genel anlamda tüm sosyal ilişkilerinde özel olarak da flört ilişkilerinde yarattığı değişiklikler önemlidir. Gençler arasında teknoloji kullanımı romantik ilişki içerisinde sıklıkla kullanılır. Yakın ilişkilerde, yakınlık daha önce yüz yüze iletişim yolu ile geliştirilirken, artık sosyal medya ilişkinin başlaması, sürdürülmesi ve anlaşmak için önemli bir alan haline gelmiştir (Reed, Tolman & Safyer, 2015). Bunun yanı sıra bazı araştırmalar teknoloji kullanımının partner ilişkilerinde çok önemli bir yeri olduğunu ve partnerlerin ilişkilerinin incelendiği sistemlerde teknoloji kullanımının göz ardı edilmemesi gerektiğini belirtir (Malsey & Lancaster, 2019).

Gençlerin dijital flört şiddeti ve teknoloji kullanımları ile arasındaki ilişki muhtemel bağlantıdan sonra değinilmesi gereken bir diğer noktada bazı romantik bağlılıkların ve cinsel farkındalıkların da yine gençlik dönemi içerisinde sayılan 18-29 yaş ile başlıyor olması

(Brown, Feiring, & Furman, 1999, akt. Reed, 2015) ve çoğu gencin ilk flört davranışlarını da 18 yaşına girilmesi ile birlikte yaygın bir şekilde gösteriyor olmasıdır (Zimmer-Gembeck, 2002).

Dijital flört şiddetinin gençlerin ilişkilerinde önem teşkil etmesinin bir diğer sebebi ise, aşka ve sevgiye dair gençler arasında yaygın olan inanışlardır. İlişki içerisinde gençlerin aşk hakkındaki gerçekçi olmayan, kısıtlayıcı, sınırlar koyucu, kontrol edici davranışları sevginin yansıması olarak görmeleri onları şiddete karşı savunmasız bırakabilir. Bu çarpıtılmış düşünceler ya da inanışlar gençler tarafından kıskançlığın sevginin işareti olduğuna ya da sosyal medya şifrelerini isteyip, arkadaş listelerini kontrol etmenin ilişki içerisinde normal kabul edilmesine neden olabilir (Borrajo vd., 2015; Aghtaie, Larkins, Barter, Stanley, Wood & Øverlien, 2018). Nitekim Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'nin (2018), "Ne Var Ne Yok" adlı projesinde de gençlerin flört ilişkisi içerisinde kısıtlayıcı, sahiplenici davranışlar geliştirmeyi ve kontrol altına almayı sevgi gösterme biçimi ile ilişkilendirip kabul ettikleri gözlemlenmiştir. Öte yandan yine aynı çalışmada gençlerin, fiziksel şiddet örneklerine yönelik şiddet algıları daha yüksek iken, partnerin nerede ne yaptığını kontrol edilmesinin, özel eşyalarının karıştırılmasının ve ısrarla mesaj atmanın düşük düzey şiddet göstergesi olarak kabul etmeleri dikkat çekicidir.

Gençlerin dijital flört şiddeti hususunda önem teşkil etmesinin bir diğer sebebi ise gençlik döneminde yaşanan flört şiddetinin yetişkinlik dönemine aktarılmasıdır. Bu konuda yürütülen çalışmalar, gençlik dönemi boyunca yaşanan flört şiddeti ile yetişkinlikteki yakın partner şiddetinin hem uygulayıcısı hem de mağduru olunması arasındaki bağlantıyı desteklemektedir (Temple, Choi, Brem, Wolford-Clevenger, Stuart, Peskin & Elmquist, 2015; Karlsson, 2011).

Öte yandan dijital flört şiddetinin gençler için önemli olmasının sonraki sebebi ise teknolojinin ve dolaylı olarak internet kullanımının yaratmış olduğu mekân ve zaman fark etmeksizin gözetleme ve kontrol etmeye imkân tanınmasıdır. Dijital flört şiddetinin

mağduru, şiddetin uygulayıcısı ile fiziksel olarak aynı alanda bulunmadan 7 gün 24 saat boyunca bu şiddetin hedefinde olabilir ve kendilerini bu şiddetten ve şiddetin uygulayıcısından kurtarmakta zorluk çekebilir (Stonard, Bowen, Walker, & Price, 2017; Van Ouytsel, Walrave, Ponnet, & Temple, 2016; Borrajo, vd., 2015). Bu durum ile bağlantılı olarak değinilmesi gereken konu başlığı ise dijital ortamın anında ve kolay bir şekilde partnerlere sağladığı ulaşım imkânıdır. Bunun sonucu olarak dijital ortamın flört ilişkisi içerisindeki partnerlerin nerede buldukları yani konum bilgisi dâhil günlük aktiviteleri ile ilgili davranışlarının izlenmesini arttırıp kolaylaştırabilen bir imkân sunması ile sürekli bir iletişim sağlaması da dijital flört şiddetinin gençler açısından önemli bir konu olmasının bir diğer sebebidir (Johnson, 2017).

2.4.4. Dijital Flört Şiddeti Örnekleri

Stonard'ın (2019) TADVAA (Technology-Assisted Adolescent Dating Violence and Abuse) olarak tanımladığı çalışmasının sonunda tipik dijital flört şiddeti davranışları 12 grupta toplanmıştır. Bunlar:

- Aşağılayıcı, kaba veya rencide edici yorumlar
- Partneri aşağılamak veya küçük düşürmek
- Partnerin kişisel bilgilerini veya fotoğraflarını paylaşmak/dağıtmak
- Partneri tehdit etmek
- Partnerin nerede olduğunu kontrol etmek
- İstenmeyen cinsel ilişkiye girme baskısı
- İstenmeyen cinsel içerikli mesaj almak
- Partnerinin mesajlarını, arkadaş listesini veya kimlerle iletişime geçtiğini kontrol etmek
- Partnerinin şifrelerini talep etmek
- Partnerinin çevrimiçi hesaplarından ya da telefonundan iletişime geçenleri veya arkadaşlarını silmek
- Partnerin mesajlarına cevap vermemenin yarattığı kaygı

- Partnerinin başkaları ile teknolojik araçlar yoluyla konuşmasının engellenmesi

Bir proje bağlamında geliştirilen ve gençlere yönelik flört şiddeti ve partner istismarı hakkında bilgi vermeyi amaçlayan, Love is respect'in (2021), web sitesinde ise dijital flört şiddetine şu örnekler verilmiştir:

- Partnerinin, sosyal medyada kimleri takip edip edemeyeceğini veya kimlerle arkadaş olabileceğini söylemek,
- Olumsuz, küçük düşürücü ya da tehdit edici mesajlar ya da epostalar göndermek,
- Partnerinin, aktiviteleri takip etmek için sosyal medyayı kullanma,
- İstenmeyen fotoğraflar veya videolar yayınlamak da dâhil olmak üzere, partnerini çevrimiçi ortamlarda aşağılamak veya küçük düşürmek,
- Hesap şifrelerini çalmak veya paylaşılması için baskı yapmak,
- İstenmeyen müstehcen fotoğraflar veya videolar, cinsel içerikli mesajlar veya başka şekillerde mesaj göndermek, talep etmek veya gönderilmesi için karşı tarafa baskı yapmak,
- Sürekli mesaj atmak veya karşı tarafa telefonundan ayrı kalmaması gerektiği şeklinde hissettirmek,
- Partnerin telefonuna bakmak veya resimleri, metinleri ve telefon kayıtlarını kontrol etmek,
- Partnerin faaliyetlerini izlemek için her türlü teknolojiyi (arabada veya telefonda casus yazılım programları veya GPS gibi) kullanmak

Dijital flört şiddetinin gerçekleştiği teknolojik araçlara bakıldığında zaman cep telefonları, bilgisayar, sesli mesajlar, resimli mesajlar, görüntülü sohbet, website veya blog, e posta, sosyal ağ siteleri (Facebook, Instagram, Whatsapp, Twitter vb.) ile karşılaşılabilir. Stonard'a (2019) göre dijital flört şiddetinin yaşanmasının en yaygın aracı olarak cep telefonunu, sosyal ağ siteleri ve kısa mesaj takip eder. Dijital flört şiddetinin gerçekleşmesinde cep telefonun aracı rolü incelendiğinde sayısız örnek sayılabilir. Gençlerin, partnerlerinin cep

telefonlarını defalarca arayarak kontrol etmesi veya kiminle konuştuklarını görmek için arama geçmişini veya depolanan metin mesajlarını kontrol etmesi, sesli mesaj veya tehdit mesajları bırakması, partnerin aramaya cevap vermediği takdirde zarar vermek bu noktada örnek olarak verilebilir (Stonard, 2019). Korchmaros ve diğerlerine (2013) göre ise özellikle cep telefonlarının neredeyse sürekli ve anında bir erişim sağlaması nedeniyle dijital flört şiddeti ile alakalıdır. Dijital flört şiddetinin gerçekleşmesinde tek bir teknolojik araç ve yöntem tabii kalınmadığı birçok yöntem ve aracın aynı şiddet öyküsü içerisinde farklı zaman, olay ve formları içerisinde alarak gerçekleşebilmesi de söz konusudur. Draucker ve Martsolf'un (2010) dijital flört şiddetini nitel olarak inceledikleri çalışmada bir görüşmeci, reddettiği eski partnerinin intikam almak için Facebook hesabını çaldığını bildirirken, tehdit edici mesajlar aldığını ve bu süreçte kendisine yönelik sözel hakaret içeren kısa mesajların eski partneri tarafından gelmeye de devam ettiğini belirtmiştir.

Dijital flört şiddeti ile ilgili değinilmesi gereken bir diğer önemli nokta ise, flört şiddeti türlerinin aynı öyküde birleşmesi yani dijital flört şiddetine eşlik eden diğer şiddet türleridir. Zweig ve arkadaşları (2013) dijital flört şiddetine uğrayan gençlerin yarısının aynı zamanda fiziksel flört şiddeti mağduru olduğunu ve neredeyse tüm dijital flört istismarı mağdurlarının geleneksel psikolojik şiddete de maruz kaldığını göstermiştir. Dijital flört şiddetinin önemini ortaya koyan bir diğer bulguda şiddetin bir başka şiddet olgusunu tetikleme durumudur. Öte yandan dijital flört şiddetinin diğer flört şiddeti örnekleri ile birlikte gerçekleşebildiği birçok çalışma neticesinde varlığı ispatlanmıştır (Temple, 2015). Bu durumun açıklamasını Riggs ve O'leary (1989, akt. Temple vd., 2015) sosyal öğrenme teorisi kapsamında oluşturdukları flört şiddetinin durumsal modeli ile yapmıştır. Flört şiddetine maruz kalan gençlerin, flört şiddeti gerçekleştirme riskini arttırdığı belirten araştırmacılar, ek olarak gerçekleştirdikleri bağlamsal flört şiddeti modelinde bir durumda (örneğin; flört şiddeti) saldırganlık yaşayan bireyin, ikinci bir durumda (örneğin; dijital flört şiddeti) saldırganlık gerçekleştirme olasılığının daha yüksek olacağını ortaya koymuşlardır.

2.4.5. Dijital Flört Şiddeti Yaygınlığı

Dijital flört şiddeti ile ilgili literatür yeni ortaya çıkıyor olsa da, dijital flört şiddetinin ergenler ve gençlerde daha fazla görüldüğü ve birçok farklı davranışı kapsadığı, bu konuda yapılan çalışmalar sayesinde bilinmektedir. Biraz daha genç bir nüfus arasında, her 4 lise öğrencisinden 1'inin (%26) dijital flört şiddetinin mağduru olduğu ve kadınların özellikle cinsel dijital flört şiddeti konusunda erkeklerden daha yüksek oranda mağdur bildirimini yaptıkları görülmüştür (Zweig vd., 2013). 2010'lu yıllarda Facebook özelinde flört ilişkisi içerisinde sosyal medya kullanımının etkilerinin incelendiği çalışmalardan birini gerçekleştiren Darvell, Walsh ve White (2011), flört ilişkisi içerisinde Facebook kullanımının yarattığı izleme davranışını araştırdıklarında gençlerin %36'sının Facebook üzerinde geçmiş bir hafta içerisinde partnerini izleme davranışı sergilediklerini bulmuşlardır. MTV (2011) tarafından yürütülen çalışmada ise gençlerin %41'nin hayatları boyunca en az bir dijital flört şiddeti örneği deneyimledikleri tespit edilmiştir. Yine aynı çalışmada partnerleri tarafından gençlerin %27'sinin internet ya da cep telefonu aracılığıyla günün belli zamanlarında nerede, ne yaptığı ve kiminle olduğunun kontrol edildiği, %27'sinin izni olmadan mesajlarının okunduğu ve yaklaşık %24'ünün anlık mesajlara, telefon aramalarına yanıt vermeleri için baskı kurulduğu bulunmuştur. Barter, McCarry, Berridge ve Evans'ın (2009) gençlerde partner şiddetini araştırdıkları çalışmada cep telefonu veya internet kullanımı ile küçük düşürücü ve tehdit edici gibi saldırgan davranışların mağduru olunmasının genç kadınlarda %12 ve erkeklerde %4 olduğu, telefon yada mesaj yolu ile hareketlerini sıklıkla takip ve kontrol edilmesi davranışlarının mağduru olunmasının oranının ise genç kadınlarda %42 ve erkeklerde %29 olduğu görülmüştür.

3. BÖLÜM: İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Dijital flört şiddeti konusu yurtdışı literatüründe gerek farklı değişkenler ile ilişkisi bazında gerekse kendi konu sınırlılıkları içerisinde yaygın bir şekilde incelenmiştir. Yurtiçi literatüründe ise dijital flört şiddeti konusu yeni yeni çalışılmaya başlansa da kısır bir alan olarak kalmıştır. Bu bölümde yurtiçi ve yurtdışı literatüründe gerçekleştirilmiş olan çalışmalara, geçmişten günümüze bir sıralama ile değinilmiştir.

3.1. YURTDIŞINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Zweig ve arkadaşları (2013) yürütmüş oldukları çalışmada dijital flört şiddetinin, gençlerin bireysel davranışları, deneyimleri (örneğin; madde kullanımı, cinsel aktivite), psikosozyal uyumu, okul ilişkileri, aile ilişkileri ve partner ilişkileri ile etkileşimlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma kapsamında 3745 gence (%52'si kadın) ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda dijital flört şiddetini deneyimlemenin; kadın olma, suça yatkın davranış sergiliyor olma, hayatı boyunca bir kez cinsel aktivite deneyimine sahip olma, yüksek depresyon belirtisi ve yüksek derece kızgınlık/ düşmanlık durumuna sahip olma ile arasında önemli derecede bağlantı bulunmuştur. Çalışmanın oransal sonuçlarına bakıldığında ise; katılımcıların %26'sının (%23 erkek, %29 kadın) dijital flört şiddeti mağduru olduğu ve dijital flört şiddeti mağduru olanların aynı zamanda yüksek oranda (%84) psikolojik şiddete ve de yarısından fazlasının da (%52) fiziksel şiddete ve yaklaşık üçte birinin de (%32) cinsel zorlamaya maruz kaldığı saptanmıştır.

Reed ve arkadaşları (2015), romantik bağlanma güvensizliği ile sosyal medyayı kullanan flört partnerlerinin izinsiz elektronik alanlara giriş davranışlarının gerçekleştirilmesi arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla %57'si kadın olan ve yaşları 17-22 arasında değişen 365 üniversite öğrencisine ulaşılmıştır. Çalışmanın sonunda sosyal medyanın gençler için önemli bir sosyal ilişkisel bağlam yarattığına ve "çevrimdışı" ilişki kalıplarının da sosyal medya kullanımı yoluyla yeniden üretildiğine dair sonuçlara varmışlardır. Bununla birlikte

bu örneklem içerisinde sosyal ağlarda ya da elektronik herhangi bir alana izinsiz giriş mağduriyetinin bildirilmesinde cinsiyet açısından herhangi önemli bir fark bulunmamıştır.

Borrajo ve arkadaşlarının (2015), dijital flört şiddetinin doğrudan saldırganlık ile kontrol ve izleme türlerinde dijital flört şiddetinin gerekçelendirilmesi ve aşk hakkındaki mitler çerçevesinde gelişen inanışlar üzerindeki etkisini yaş ve cinsiyete göre inceledikleri çalışmalarını, yaşları 18-30 arasındaki 656 (%79 kadın) gence uygulamışlardır. Çalışma sonunda en önemli bulgu ve çıkarımlardan birisi aşkla ilgili gelişen mitler ve dijital flört şiddetinin partneri kontrol etme noktasında birbirleri ile ilişkili olmasıdır. Öte yandan dijital flört şiddetinin gerekçelendirilmesi ile doğrudan saldırganlık boyutu arasında da ilişki bulunmuştur. Kıskançlığın aşkın kanıtı olduğu ya da sevdiğin birisine kötü davranabilirsin gibi aşka ve sevgiye dair geliştirilen inanışların doğrudan dijital kontrol edilme ile ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmanın uygulandığı gençlerin %80'den fazlasının partnerlerine karşı dijital flört şiddeti konusunda kontrol ve izleme davranışları sergilediği ve %20'sinin bazı çevrimiçi saldırgan davranışları uyguladığı bulunmuştur. Çalışmanın yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından ise 18-30 yaş aralığındaki gençlerden 18 yaşına doğru daha yüksek oranlarda dijital flört şiddetinin uygulanması görülürken, cinsiyete göre istatistiksel veriler hesaplandığında da kadın olmanın şiddetin gerekçelendirilmesi ve doğrudan saldırganlık ile daha yüksek oranda bir ilişkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Temple ve diğerlerinin, (2015) dijital flört şiddeti ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmanın asıl amacı flört şiddeti ile dijital flört şiddetinin uygulayıcısı ve mağduru olma durumunun sonraki yılda dijital flört şiddeti uygulayıcı ve mağduru olma durumunun tahmin edilip edilemeyeceğini ortaya koymaktır. Bu amaçla yapılan çalışmada %58'i kadın olan 1042 lise gencine; cinsiyet, yaş, etnisite ve ebeveyn öğrenim durumu değişkenleri ışığında dijital flört şiddeti ve geleneksel flört şiddeti hakkında iki ölçek uygulanmıştır. Çalışma sonunda geleneksel flört şiddeti ile dijital flört şiddetinin arasında bir ilişki olduğu doğrulanmış olup, dijital flört şiddetine uğrayan gençlerin dijital flört şiddeti uygulamasının da muhtemel olduğu gözlemlenmiştir.

Ouytsel ve arkadaşlarının (2016), yürüttükleri çalışmada, dijital flört şiddeti ile madde kullanımı ve seksüel davranışların arasındaki ilişki incelenmiştir. Görece genç bir toplum ile yürütülen çalışmada 1187 ortaokul öğrencisine ulaşılmış olup, Borrajo ve diğerlerinin (2015), dijital flört şiddeti ile ilgili geliştirdikleri anket uygulanmıştır. Çalışma sonunda dijital flört şiddeti ile alkol kullanımı arasında anlamlı bir ilişki kurulurken, uyuşturucu madde kullanımı ile dijital flört şiddeti arasında bir ilişki bulunamamıştır. Çalışmaya katılan gençlerin %65'inin dijital flört şiddeti hususunda Borrajo ve diğerlerinin (2015) geliştirdikleri ölçekte değerlendirilen dört davranıştan en az birini deneyimlediklerini bildirmişlerdir.

Stonard'ın (2019) teknoloji kullanımı ile dijital flört şiddeti arasındaki ilişkiyi görmek amacıyla yürüttüğü çalışmada, 12 adet teknoloji destekli ergen flört şiddeti davranışı (TADVAA) ve 9 adet elektronik iletişim teknolojisi (ECT) çerçevesinde dijital flört şiddeti ve teknoloji kullanımı incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini oluşturan 12-18 yaş arasındaki 277 gence uygulanan ölçek çalışması sonrasında; aşağılayıcı, kaba veya rencide edici yorumlar, partneri aşağılamak veya küçük düşürmek, partnerin kişisel bilgilerini veya fotoğraflarını paylaşmak/dağıtmak, partneri tehdit etmek, partnerin nerede olduğunu kontrol etmek, istenmeyen cinsel ilişkiye girme baskısı, istenmeyen cinsel içerikli mesaj almak, partnerinin mesajlarını, arkadaş listesini veya kimlerle iletişime geçtiğini kontrol etmek, partnerinin şifrelerini talep etmek, partnerinin çevrimiçi hesaplarından ya da telefonundan iletişime geçenleri veya arkadaşlarını silmek, partnerin mesajlarına cevap vermemenin yarattığı kaygı, partnerinin başkaları ile teknolojik araçlar yoluyla konuşmasının engellenmesi şeklinde 12 dijital flört şiddeti davranışı ve telefon görüşmesi, metin mesajı, anlık mesajlaşma, sosyal ağ sitesi, resimli mesaj, görüntülü sohbet, e-posta, sohbet odası ve web sitesi/blog olmak üzere 9 elektronik iletişim teknolojileri yolu ortaya çıkarılıp, listelenmiştir. Çalışma sonunda gençlerin neredeyse dörtte üçüne denk gelen %73'lük bir kesimin en az 12 ay içerisinde bir kez dijital flört şiddetini deneyimledikleri bulunmuştur. En yaygın elektronik iletişim araçlarını listeleyen Stonard (2021), bunların; metin mesajlaşması, sosyal ağ siteleri ve anlık mesajlaşma olduğunu belirtmiştir. Elektronik iletişim araçlarına göre en çok karşılaşılan dijital flört şiddeti davranışına bakıldığında ise; "mesajlaşma" yolu ile en yaygın karşılaşılan davranışın; hakaret etme, bilgilerin

paylaşılması ve dağıtılması, partnerinin nerede olduğunun kontrol edilmesi, cinsel içerikli mesajlaşmaya ya da cinsel baskıya sebep olma, mesajların kontrol edilmesinin yaygın olduğu; “sosyal ağ siteleri” ile ise, hakaret edilmesi ve bilgilerin paylaşılmasının yanı sıra bu sitelere özgü olarak sitelerde var olan partnerinin mesajlarının, iletişim kurduğu ve etkileşime geçme geçmişi ve arkadaş listelerinin kontrol edilmesi, partnerinin sosyal ağ sitelerindeki şifrelerinin istenmesi, partnerin sosyal ağ sitelerindeki kişilerinin silinmesi davranışı sosyal ağ sitelerine özgü yaygın dijital flört şiddeti davranışlarıdır. Bu noktada önemli olan bir diğer bulgu ise, “anlık mesajlaşma” yolu olarak belirlenen elektronik iletişim aracına özel şekilde partnerin kiminle ve nerede olduğunun kontrol edilmesi de bu elektronik iletişim aracının yol açtığı dijital şiddet boyutudur. Çalışma kapsamında bireysel dijital flört şiddeti türlerinin yaygınlığına bakıldığında ise %12 oranında teknoloji kullanımının önlenmesi ve %56 oranında partnerin nerede olduğunu, kiminle olduğunu vs. kontrol etmek arasında değiştiği belirtilmiştir. Stonard’ın (2021) aynı örneklem ile 2021 yılında yayınlanan bir başka çalışmada ise, İngiltere’deki gençlerin dijital flört şiddeti ve flört şiddeti yaşamalarının arasındaki ilişki incelenmiştir. Dijital flört şiddeti ile fiziksel ve kontrol etmeye dayalı flört şiddeti mağduriyetinin yaygınlığını ve aynı anda görülme durumunun araştırılması amaçlanmıştır. Çalışmanın sonunda dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma durumunun yaygın olduğu, kadınların daha yüksek oranda mağdur olduğu ve mağdur ile şiddetin uygulayıcısı olma durumunun dijital flört şiddetinde %49, kontrol davranışında %31, fiziksel şiddet de %11 oranında gerçekleştiği görülmüştür.

Deans ve Bhogal’ın (2019), dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma yönünü araştırdıkları çalışmada, devam eden bir flört ilişkisi olan 189 gence ulaşmıştır. Çalışmanın ana amacında saldırganlığın (sözel saldırganlık, fiziksel saldırganlık, öfke, düşmanlık), kıskançlığın (duygusal, bilişsel ve davranışsal kıskançlık) ve cinsiyetin dijital flört şiddetinin uygulayıcılığını yordamaya yönelik çıktılar yer almaktadır. Üniversite öğrencisi olan gençlerle yapılan bu çalışmanın sonunda, davranışsal kıskançlığın, dijital flört şiddetinin yordayıcısı olduğu ve yüksek davranışsal kıskançlığın yüksek dijital flört şiddeti seviyesi ile ilişkili olduğu ve saldırganlığın alt başlığı olan düşmanlık ile dijital flört şiddeti arasında ilişki olduğu bulunmuştur. Diğer bir taraftan cinsiyetin dijital flört şiddetini tahmin etmede

önemli bir faktör olduğu ve kadınların erkeklere göre daha az dijital flört şiddeti uygulayıcısı bildiriminde buldukları gözlemlenmiştir.

Mosley ve Lancaster'ın (2019) teknoloji kullanımının olumlu katkılarının yanında olumsuz bir etkisine de yer verdikleri çalışmalarında gençlerin teknoloji kullanımının flört ilişkilerindeki etkisi ve dijital flört şiddeti meydana getirme durumu incelenmiştir. Bu nedenle, bu çalışma da iletişim teknolojisi kullanımının potansiyel sonuçları olarak hem pozitif ilişki kalitesi hem de dijital flört şiddetinin incelenmesi açısından önemlidir. Çalışma kapsamında 11-18 yaş aralığında 1960 gence uygulanan dijital flört şiddeti, teknoloji kullanımı ve pozitif ilişki kalitesini araştırmak için üç ölçek uygulanmıştır. İletişim teknolojileri ile vakit geçirmenin dijital flört şiddeti ve pozitif ilişki kalitesi ile yakından ilgili olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışma da bilgisayar ve telefon ile vakit geçirmenin romantik ilişki içerisindeki ergenlerin farklı sosyal medya platformları yardımıyla iletişim halinde kalmalarını sağladığı için pozitif etkisinin olduğu da gözlemlenmiştir. Çalışmanın bu çıktısının yanı sıra telefon ve bilgisayar ile daha fazla iletişimde kalmanın dijital flört şiddetini de arttırıcı etkisi olduğu bulunmuştur

Lara (2020) tarafından Şilili üniversite ve lise eğitimi gören gençler arasında dijital flört şiddetinin yaygınlığını ve dijital flört şiddeti ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlı yürütülen çalışmada, yaşları 14-24 arasında değişen %59.8'i kadın olan 1538 gence Borrajo ve diğerlerinin (2015), dijital flört şiddeti ile alakalı ölçeği uygulanmıştır. Çalışma sonunda dijital flört şiddeti ile flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, gençlerin dörtte üçünün dijital flört şiddetinin mağdur ve uygulayıcısı olduğu bulunmuştur. Şilili gençler arasında yapılan çalışmanın bir diğer önemli çıktısı ise kontrol ve izleme ile doğrudan saldırganlık boyutlarından, kontrol davranışlarının doğrudan saldırganlık davranışlarına oranla daha fazla görülmesidir.

Jimenez ve arkadaşları (2021), dijital flört şiddetinin gençler tarafından algılanışına yönelik olarak gençlerin dijital flört şiddetini ne sıklıkla gözlemledikleri ve ne derece saldırgan

olarak tanımladıklarını ortaya koymak için bir araştırma yürütmüşlerdir. Araştırmanın örneklemini oluşturan 12-18 yaş arası gençlere dijital saldırganlık tipleri olan ve özel ya da halka açık olarak manipüle edici, sözel/duygusal, kontrol edici ve cinsel saldırganlık içeren Whatsapp sohbet senaryoları gösterilmiş olup, gençlerin dijital flört şiddetini algılamalarında davranışsal, bağlamsal ve kişisel değişkenler açısından katkıları incelenmiştir. Çalışma sonunda gençlerin flört ilişkilerinde dijital flört şiddetinin mevcut olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur. Diğer taraftan gençler, dijital olarak partnerin davranışlarını kontrol etmenin en sık görülen ancak en az saldırgan olarak algılanan davranış olduğunu ve özel alanda gerçekleşen dijital flört şiddetinin kamusal alanda gerçekleşen dijital flört şiddetine göre daha sık ve daha az saldırgan olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Cinsiyete göre bakıldığında ise genç kadınların erkeklere göre daha yaygın ve daha ciddi dijital flört şiddeti bildiriminde bulunduğu çalışma sonunda görülmüştür.

3.2. YURTIÇİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bakır'ın 2019 yılındaki yüksek lisans tez çalışmasında dijital flört şiddeti beden imgesi ve benlik saygısı ile birlikte araştırılmıştır. Araştırma kapsamında 458 gence siber flört istismarı ölçeği, çok yönlü beden-self ilişkileri ölçeği ve rosenberg benlik saygısı ölçeği uygulanmış olup, çalışmanın sonunda dijital flört şiddetinin doğrudan saldırganlığa maruz kalma boyutu ile beden imgesinin fiziksel yeterlilik alt boyutu arasında pozitif bir ilişkisi olduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma ile bu şiddete maruz kalınmasının cinsiyete, flört ilişkisinin olmasına ve internette geçirilen süreye göre değişim gösterdiği bulunmuştur. İnternette 5 saatten fazla internet kullanan gençlerin dijital flört şiddetinde doğrudan saldırganlık uygulama eğilimlerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

İpek 2020 yılında yüksek lisans tez çalışmasında dijital flört şiddetini suskunluk sarmalı kuramı açısından tren testi uygulaması ile incelemiştir. Çalışma kapsamında 18-25 yaş

arasında 160 İspanyol ve Türk üniversite gencine uygulanan tren testinde dijital flört şiddeti durum bazında incelenerek ele alınmıştır. Araştırma sonunda genel anlamda dijital flört şiddeti durumları kabul edilemez olarak değerlendirilse de ülkeler arasındaki karşılaştırma da önemli farklılıklar vardır. İspanyol gençler dijital flört şiddeti hakkında konuşma eğilimi gösterirken, Türk gençler dijital flört şiddetini kabul etmemesine rağmen daha sessiz kalma eğiliminde oldukları görülmüştür. Türk gençlerin sessiz kalma eğilimi cinsiyete göre incelendiğinde ise dijital flört şiddetine kadınlar, erkeklere oranla daha yüksek oranda sessiz kalma davranışı sergilemişlerdir.

Yılmaz 2020 yılında üniversite öğrencilerinin dijital flört şiddeti durumlarını değerlendirmek amacıyla yürüttüğü tez çalışmasında, İzmir’de 1097 üniversite öğrencisine üniversite öğrencileri arasında partner siber şiddetinin değerlendirilmesi anketi ve Rosenberg benlik saygısı ölçeği uygulamıştır. Çalışma sonunda, üniversite öğrencilerinin %23,5’inin dijital flört şiddetine maruz kaldığı ve en sık görülen biçiminin de “hakaret içeren mesajlar gönderilmesi” olduğu bulunmuştur. Bunun yanı sıra internet kullanımı ile ilgili sonuçlar incelendiği zaman günlük olarak sosyal medyayı kullanma ile flört şiddetine maruz kalma arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. Çalışma kapsamında katılımcılara dijital şiddet ile ilgili önermelerde bulunulduğu ve bunun sonucunda dijital şiddet ile ilgili ifadeler kadınların erkeklere oranla daha yüksek oranda şiddet olarak algıladıklarını bildirdikleri dikkat çekici bir sonuçtur.

4. BÖLÜM: GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmada 18-29 yaş arasındaki gençlerin flört ilişkilerinde uygulayıcısı ve mağduru oldukları dijital flört şiddeti ile internet bağımlılığı durumları ve toplumsal cinsiyet algıları arasındaki gelişen ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu bölümde sırası ile araştırmanın modeli ve araştırma hipotezleri, araştırma bölgesinin seçimi, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin değerlendirilmesi ve analizi hakkında bilgilere ve açıklamalara yer verilmiştir.

4.1. ARAşTIRMA MODELİ

Bu çalışma kapsamında, teknoloji kullanımı hususunda “dijital yerli” olarak tanımlanan gençlerin dijital flört şiddetinin uygulayıcısı ve mağduru olma durumları, internet bağımlılığı, toplumsal cinsiyet algısı ve sosyo-demografik değişkenler ile ilişkisine yönelik çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmada TÜİK tarafından kategorileştirilen farklı yaş gruplarından (18-29) gençlere dijital flört şiddetinin uygulayıcısı ve mağduru olma durumlarına dair belirli ifadeler yöneltiilmiş ve katılımcılardan bu ifadeleri mevcut ya da geçmişte yaşadıkları tüm flört ilişkilerini dikkate alarak değerlendirmeleri istenmiştir.

4.2. ARAşTIRMA HİPOTEZLERİ

H1: Katılımcıların dijital flört şiddeti boyutları, internet bağımlılığı ve toplumsal cinsiyet algıları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

- a) Doğrudan saldırganlığın mağduru olma
- b) Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma
- c) Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma
- d) Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma
- e) İnternet Bağımlılığı

f) Toplumsal Cinsiyet Algısı

H2: Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olması, sosyo-demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterir.

- a) Cinsiyet
- b) Yaş
- c) Anne eğitim durumu
- d) Baba eğitim durumu
- e) Aile tipi
- f) Kız kardeş sayısı
- g) Erkek kardeş sayısı
- h) İlişki durumu
- i) Partner ile günlük görüşme sıklığı
- j) Partner ile günlük haberleşme sıklığı
- k) İnternet kullanım amacı olarak “flörtüm ile konuşmak”
- l) Kullanılan madde durumuna göre farklılık gösterir.

H3: Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olması, sosyo-demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterir.

- a) Cinsiyet
- b) Yaş
- c) Anne eğitim durumu
- d) Baba eğitim durumu
- e) Aile tipi
- f) Kız kardeş sayısı
- g) Erkek kardeş sayısı
- h) İlişki durumu
- i) Partner ile günlük görüşme sıklığı
- j) Partner ile günlük haberleşme sıklığı
- k) İnternet kullanım amacı olarak “flörtüm ile konuşmak”
- l) Kullanılan madde durumuna göre farklılık gösterir.

H4: Katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olması, sosyo-demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterir.

- a) Cinsiyet
- b) Yaş
- c) Anne eğitim durumu
- d) Baba eğitim durumu
- e) Aile tipi
- f) Kız kardeş sayısı
- g) Erkek kardeş sayısı
- h) İlişki durumu
- i) Partner ile günlük görüşme sıklığı
- j) Partner ile günlük haberleşme sıklığı
- k) İnternet kullanım amacı olarak “flörtüm ile konuşmak”
- l) Kullanılan madde durumuna göre farklılık gösterir.

H5: Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olması, sosyo-demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterir.

- a) Cinsiyet
- b) Yaş
- c) Anne eğitim durumu
- d) Baba eğitim durumu
- e) Aile tipi
- f) Kız kardeş sayısı
- g) Erkek kardeş sayısı
- h) İlişki durumu
- i) Partner ile günlük görüşme sıklığı
- j) Partner ile günlük haberleşme sıklığı
- k) İnternet kullanım amacı olarak “flörtüm ile konuşmak”
- l) Kullanılan madde durumuna göre farklılık gösterir.

4.3. ARAŞTIRMA BÖLGESİNİN SEÇİMİ

Araştırma bölgesi olarak Ankara ili seçilmiş olup, Ankara ilinin seçilme kriterleri ise şunlardır:

- Sosyo-demografik olarak her katmandan gence ulaşılabilmesi,
- Üniversitelerin yoğun olarak bulunmasından kaynaklı genç sayısının yeterli derecede bulunması,
- Araştırmacı için zaman ve emek açısından kolay ulaşabilme imkânıdır.

4.3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 18-29 yaş arasında, Ankara'da okuyan ya da ikamet eden, daha önce en az bir kez flört etme deneyimi olan gençler oluşturmaktadır.

4.4. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmanın örneklemini oluşturan 18-29 yaş aralığındaki gençlere basit rastgele örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Karasar'a göre (2018), basit rastgele örnekleme yöntemi ise araştırma için ulaşılan katılımcıların her birinin eşit seçilme şansına sahip olduğu örnekleme yöntemidir.

Araştırmanın verilerini elde etmek amacıyla hazırlanan anket formu 4 kısımdan oluşmaktadır.

4.4.1. Soru Formları ve Ölçekler

4.4.1.1. Siber Flört İstismarı Ölçeği

Birinci bölümde dijital flört şiddetine dair önermelerin yer aldığı ölçek bulunmaktadır. Flört ilişkisi içerisinde yaşanan flört şiddetinin teknoloji aracılığı ile şekillendirdiği dijital flört

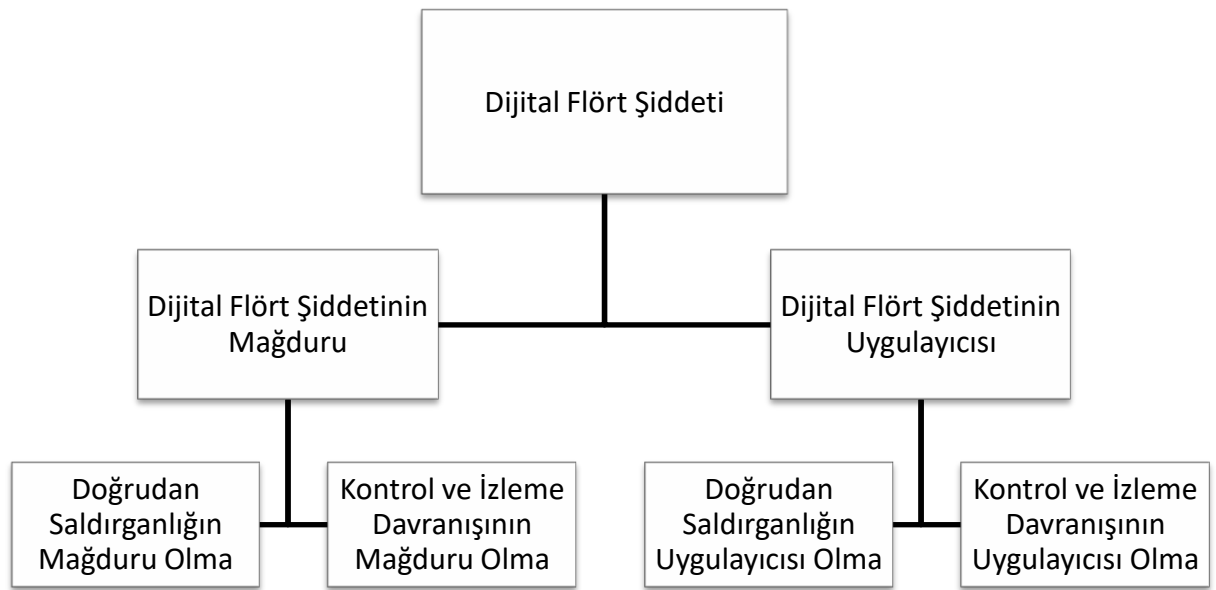
şiddetinin ölçülmesini amaçlayan Borraja, Gamez-Guadix, Pereda ve Calvete (2015) tarafından geliştirilen “Cyber Dating Abuse Questionnaire” adlı ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması Bakır ve Kalkan (2019) tarafından yapılmıştır. Geliştirilmiş olan ölçeğin dijital flört şiddetinin örnekleri olan, tehdit etme, kişinin özellikle sosyal medya kullanımı ile ilgili bilgilerinin çalınmasını içeren kimlik hırsızlığı, kontrol ve aşağılama gibi davranış tiplerini içeren 20 adet öğeden oluşmaktadır. Buradaki her bir öğe yani her bir soru ifadesi iki paralel unsuru içermekte ve bunlardan ilki şiddetin mağduruna yönelik olarak ifade edilirken diğeri şiddetin uygulayıcısını hedeflemektedir. Bu durum “birlikte olduğum kişi, mesajlarımı ve/veya kişilerime göz atmak için iznim dışında şifrelerimi (telefon, sosyal medya, e-mail) kullandı” ve “birlikte olduğum kişinin mesajlarına ve/veya kişilerine göz atmak için izni dışında şifrelerini (telefon, sosyal medya, e-mail) kullandım.” şeklinde örneklendirilebilir. Sonuç olarak 20 adet şiddetin mağduru ve 20 adet şiddetin uygulayıcısına yöneltilmiş ölçek ifadeleri olmak üzere toplamda genel dijital flört şiddetine dair ifadeleri içeren 40 öğeden oluşmaktadır. Ölçeğin seçenekleri 6’lı likert şeklinde olup her bir madde için içeriğinde anlatılan davranışın ilişki içerisinde kaç defa tekrar edilip yaşandığı sorusu ile puan verilmektedir. İfadelerin seçenekleri ise şöyledir: 1= hiç yaşanmadı, 2=geçtiğimiz yılda olmadı fakat daha önce yaşandı, 3= nadiren: 1 veya 2 kez yaşandı, 4= bazen: 3 ve 10 kez arasında yaşandı, 5= sıklıkla: 10 ve 20 kez arasında yaşandı, 6= her zaman: 20 kezden fazla yaşandı. Siber flört istismarı ölçeğinin güvenilirliğini incelemek için kullanılan Cronbach alfa iç tutarlılık analizi sonucunda, Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı Şiddete Maruz Kalma Ölçeği’nde 0.84, Şiddet Uygulama Ölçeği’nde 0.83 olarak bulunmuştur (Bakır, Kalkan, 2019, s.88). Bu çalışmanın örnekleme ile yapılan güvenilirlik analizinde ise doğrudan saldırganlığın mağduru olma boyutunda 0.67, kontrol ve izleme davranışının mağduru olma boyutunda 0.86, doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma boyutunda 0.69, kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma boyutunda da 0.74 olarak Cronbach alfa değerleri hesaplanmıştır. Doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma boyutuna dâhil olan 16. Madde (Birlikte olduğum kişiyi incitmek veya küçük düşürmek için sosyal medya durum güncellemelerimde ona gönderme yapan müzik, şiir, söz paylaştım.) ölçeğin güvenilirliğini düşürdüğü için çıkarılmıştır. Daha sonrasında yapılan analizler 16. madde dâhil edilmeden yapılmıştır.

Borrajo ve diğerlerinin (2015), tarafından yapılan faktör analizlerinin sonucunda, partnere veya eski partnere zarar vermeyi amaçlayan “birlikte olduğum kişi, bana fiziksel olarak zarar vereceğine dair beni tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandı.” gibi doğrudan zarar vermeyi amaçlayan ifadelerle atıfta bulunan “*doğrudan saldırganlık*” boyutu ortaya konulmuştur. Öte yandan “birlikte olduğum kişi iznim olmadan, sosyal medya hesaplarımı, WhatsApp’ımı veya e-postamı inceledi.” gibi partnerin veya eski partnerin kontrolü ve mahremiyet ihlali ile ilgili durumları kapsayan boyuta ise “*kontrol/izleme*” adı verilmiştir. Doğrudan saldırganlık boyutu partnere karşı teknoloji kullanımı yolu ile tehditler, hakaretler veya özel bilgilerinin yayılması (fotoğraf ve videolar da dâhil) ve kimlik hırsızlığı (zarar vermek amacıyla bir sosyal ağ sitesinde hesap açma), gibi partnere zarar vermeyi amaçlayan kasıtlı davranışları içerir. Kontrol ve izleme boyutunda ise partnerin veya eski partnerin gözetimine ve mahremiyetini ihlaline sebep olabilecek, Whatsapp, Instagram vb. mesajlaşma uygulamalarına son bağlantılarının kontrolü veya kişisel şifrelerin kullanılması gibi davranışları kapsar. Ölçek ifadelerinden 11 madde doğrudan saldırganlığı, (2., 3., 4., 6., 8., 9., 10., 12., 15., 16., 18.) 9 madde ise kontrol ve izleme (1., 5., 7., 11., 13., 14., 17., 19., 20.) davranışlarına yöneliktir. Ancak daha önce belirtildiği gibi doğrudan saldırganlığın 16. maddesi ölçeğin güvenilirliğini düşürdüğü için yapılan analizlerden çıkarılmıştır.

Sonuç olarak bakıldığında siber flört şiddeti ölçeğinde; şiddete maruz kalan ile uygulayan ve şiddetin uygulanma yolu olarak da doğrudan saldırganlık ile kontrol ve izleme olmak üzere 4 boyut vardır. Bunlar;

- Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma (DSMO)
- Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma (DSUO)
- Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma (KİDUO)
- Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma (KİDMO)

Şekil 1: Dijital Flört Şiddetinin Durum ve Boyutları

4.4.1.2. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği

İkinci bölümde toplumsal cinsiyet algısına yönelik önermelerin bulunduğu ölçek bulunmaktadır. Bireylerin toplumsal cinsiyete dair inanışlarını değerlendirmeye ve ölçmeyi amaçlayan “Toplumsal Cinsiyet Algısı” adlı ölçek Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilmiştir. Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach alfa katsayısının 0,87 olduğu hesaplanmıştır. Kendi kendini bildirim tarzında geliştirilen ölçek 25 maddeden oluşmakta olup 5’li likert tipindedir. Ölçeğin 2., 4., 6., 9., 10., 12., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 24. ve 25. maddeleri olumsuz olup tersten şekilde hesaplanmaktadır. Tamamen katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum, tamamen katılıyorum seçenekleri yer almaktadır. 5’ten 1’e kadar puanlandırılan seçenekler sonucunda puan ortalamaları 25 ila 125 arasında olup, yüksek puan alanların toplumsal cinsiyet algısının olumlu yönde olduğu sonucu çıkarılmaktadır. Bu çalışmanın örnekleme ile yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach alfa katsayısı ise 0.92 olduğu bulunmuştur.

4.4.1.3. Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu (Yibt-Kf)

Üçüncü bölümde internet bağımlılığına ilişkin ölçek soruları vardır. Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu'nun Pawlikowski ve arkadaşları (2004) tarafından kısa forma dönüştürülmüş olup ülkemizde Kutlu, Savcı, Demir ve Aysan (2016) tarafından geçerlik ve güvenilirliği sağlanmıştır. Yapılan geçerlilik ve güvenirlik sonucunda Cronbach alfa katsayısı 0.91 olarak hesaplanmıştır. Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu (YİBT-KF) 12 sorudan oluşmakta ve 1= Hiçbir zaman, 2=Nadiren, 3= Bazen, 4=Sıklıkla, 5=Her zaman likertleri şeklindedir. Ölçek sonucunda ölçekten yüksek puan alınması kişinin internet bağımlılığı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca ölçeğin puan ortalaması ise 12 ve 60 arasındadır. Çalışmanın örnekleme ile yapılan geçerlik analizinde ise Cronbach alfa katsayısı 0.85 olarak hesaplanmıştır.

4.4.1.4. Kişisel Bilgiler

Anket formunun kişisel bilgiler kısmında, katılımcıların yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu, anne ve baba eğitim durumu, aylık gelir durumu algısı, aile tipi, kardeş sayısı ve cinsiyeti, ilişki durumu, flört ilişkisine ailenin tepkisi, partner ile görüşme sıklığı, partner ile iletişim kurma sıklığı, günlük internet kullanım süresi, internet kullanım amaçları, kullanılan maddelerin türü olmak üzere toplam 15 soru sorulmuştur.

4.5. VERİLERİN TOPLANMASI

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurul izni 26 Kasım 2021 tarihinde alınmış olup, izne Ek 2'de ulaşılabilir. Hacet

Araştırma verilerinin toplanması sürecinde, Kasım-Aralık 2021 tarihleri arasında Ankara ilinde yaşayan ve gönüllü olan genç katılımcılarla yüz yüze anket yolu ile veri toplama tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde yüz yüze görüşmelerde Covid-19 önlemlerine uyulmuş, hijyen, maske, mesafe kurallarına dikkat edilmiştir.

Katılımcıları ölçeklere geçmeden önce ilk sayfada araştırmanın amacı, katılımcının araştırmaya dâhil olmasının araştırmacı için önemi, verilecek cevapların gizliliği ve kişinin çalışmaya katılmasının gönüllülük üzerine olduğuna dair bilgi notu karşılamaktadır.

Anket formunun katılımcılara uygulanmasından önce, anket formu ve çalışma ile ilgili bilgi verilip, katılımcıya herhangi bir şekilde yönlendirici cevap vermemesi adına dikkat edilmiştir.

Katılımcılardan anket sorularına; mevcut ya da daha öncesinde gerçekleşen tüm flört ilişkilerini düşünerek cevap vermeleri istenmiştir.

4.6. VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ANALİZİ

Verilerin analizinde hata payı üst sınırı 0.05 olarak kabul edilmiştir. Veri toplama araçlarına verilen yanıtlar kodlanarak SPSS 28 paket programına girilmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcıların kendileri hakkında cevap verdikleri; ilişki durumu, aile bilgileri ve internet kullanımına dair sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma gibi tanımlamaya yarayan istatistikî araçlar ile demografik veriler ifade edilmiştir (katılımcıların yaş gruplarına dair dağılım, eğitim durumu, cinsiyeti, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, aile tipine göre dağılım, kardeş sayıları ve cinsiyeti, ilişki durumu, flörtün olması durumunda ailenin tepkisi, partner ile görüşme sıklığı, partner ile iletişim kurma sıklığı, internet ortamında geçirilen süre, internet kullanım amacı/amaçları) (Tablo 1., Tablo 2., Tablo 3.).

Dijital flört şiddetinin boyutları (doğrudan saldırganlığın mağduru olma, doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma, kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma, kontrol ve izleme davranışının mağduru olma) arasındaki ikili ilişkilerin yönü ve gücü de, Çift Yönlü Pearson Korelasyon Analizi ile belirlenmiştir (Tablo 4.).

Araştırma kapsamında gençlerin dijital flört şiddetini deneyimleme yüzdelerinin katılımcının cinsiyeti yaşı, ilişki durumu, anne ve babasının eğitim durumu, aile tipi, kız kardeş sayısı ile erkek kardeş sayısı, partneri ile görüşme sıklığı, partneri ile haberleşme sıklığı ve katılımcının günlük internet kullanım süresine göre değişiklik olup olmadığını

saptamak amacıyla da iki ortalamanın arasındaki farklılığın önemlilik testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmada değişkenler arasında farklılık olup olmadığı, değişkenin grup sayısı ikiden oluşuyorsa (cinsiyet vb.) *“İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi” (t testi)*, değişkenin grup sayısı ikiden fazla ise (eğitim durumu, aile tipi, ilişki durumu vb.) *“Tek Yönlü Varyans Analizi” (ANOVA)* ile çalışılmıştır. Yapılan analizler sonucunda oluşan farklılığa hangi grup veya grupların neden olduğu *“Çoklu Karşılaştırma Testi” (Games-Howell ve Bonferroni)* ile araştırılmış ve sonuçları tablolatırılmıştır (Tablo 5., Tablo 6., Tablo 7., Tablo 8.).

5. BÖLÜM: BULGULAR

5.1. KATILIMCILAR İLE İLGİLİ GENEL BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde; araştırma kapsamında ulaşılan gençlerin, yaş grupları, cinsiyeti, eğitim durumları, anne ve babalarının eğitim durumları, aylık gelir durumu algıları, aile tipleri, erkek ve kız kardeş sayıları ile kullandıkları madde bilgisi gibi sosyo-demografik bilgilerine yer verilmiştir (Tablo 1).

Araştırmaya dâhil olan katılımcıların yaş verileri 18-21, 22-25 ve 26-29 gruplarına ayrılmış olup sırası ile yaş gruplarının yüzdelerinin ise; %59.1, %30.6, %10,3 olduğu görülebilmektedir (Tablo 1).

Katılımcıların %36,8'i erkek, %63,2'si ise kadındır. Katılımcılardan eğitim durumlarına dair bildirim istendiğinde ise yüksek oranda (%89,3) üniversite seçeneği işaretlenmiştir (Tablo 1).

Katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumuna bakıldığında, yüksek orandan düşük orana sırası ile gidildiği takdirde; anne eğitim durumunun ortaokul (%27,5), lise (%25,4), ilkokul (%23,5) ve yüksek lisans/doktora (%2,9) şeklinde olduğu; baba eğitim durumu için ise üniversite (%31,5), ortaokul (%27,6), lise (%23,9), ilkokul (%12,2) ve yüksek lisans /doktora (4,8) şeklinde sıralamaya gidildiği görülmüştür (Tablo 1).

Araştırma kapsamında ulaşılan gençler arasında aylık gelirlerini “orta” olarak algılayanların önde geldiği (%75,2) ve bunu %13,7 ile “düşük” ve %11,1 ile de “yüksek” gelir durumu algısının izlediği görülmektedir. Aynı zamanda gençlerin aileleri ile ilgili diğer veri ise aile

tipidir. Gençlerin aile şekli incelendiğinde, yüksek oranda (%82,6) çekirdek aile görülmüştür (Tablo 1).

Katılımcıların kız ve erkek kardeşe sahip olma durumlarına bakıldığında ise, %40,2'nin bir kız kardeşe sahip olduğu ve bunu kız kardeşe sahip olmayanların %34,9 oranı ile izlediği görülmüştür. Diğer taraftan erkek kardeşe sahip olmayanların oranı (%41,2) ile bir erkek kardeşe sahip olanlarının oranı (%41,5) oldukça yakındır (Tablo 1).

Araştırma kapsamında katılımcılara kullanmış oldukları madde tiplerine dair, birden fazla cevap verebildikleri, soru yöneltildiğinde, gençlerin %41,2'sinin kullandıkları hiçbir madde olmadığı bulunmuştur. Aynı zamanda gençlerin, %44,1'i alkol kullanırken %41,6'sı sigara içmektedir. Bunları, psikiyatrik ilaç kullanım (%7,4) ve uyuşturucu madde kullanımı (%5,3) oranları izlemektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcılar İle İlgili Genel Bulgular

		Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Katılımcı Yaş Grupları	18-21	281	59,1
	22-25	146	30,6
	26-29	49	10,3
Katılımcının Cinsiyeti	Erkek	175	36,8
	Kadın	301	63,2
Katılımcının Eğitim Durumu	Lise	29	6,1
	Üniversite	425	89,3
	Yüksek Lisans/Doktora	22	4,6
Katılımcının Anne Eğitim Durumu	İlkokul veya daha az	112	23,5
	Ortaokul	131	27,5
	Lise	121	25,4
	Üniversite	98	20,7
	Yüksek Lisans/Doktora	14	2,9
Katılımcının Baba Eğitim Durumu	İlkokul veya daha az	58	12,2
	Ortaokul	131	27,6
	Lise	114	23,9
	Üniversite	150	31,5
	Yüksek Lisans/Doktora	23	4,8
Katılımcının Aylık Gelir Durumu Algısı	Düşük	65	13,7
	Orta	358	75,2
	Yüksek	53	11,1
Aile Tipi	Çekirdek Aile	393	82,6
	Geniş Aile	35	7,4
	Tek Ebeveynli Aile	48	10
Katılımcının Kız Kardeş Sayısı	Yok	166	34,9
	1	191	40,2
	2	83	17,4
	3 ve üzeri	36	7,5
Katılımcının Erkek Kardeş Sayısı	Yok	196	41,2
	1	197	41,5
	2	62	13
	3 ve üzeri	21	4,3
Toplam		476	100
Katılımcının Kullandığı Madde Bilgisi	Sigara	198	41,6
	Alkol	210	44,1
	Uyuşturucu Madde	25	5,3
	Psikiyatrik İlaç	35	7,4
	Hiçbiri	196	41,2

5.2. KATILIMCILARIN FLÖRT İLİŞKİLERİ VE İNTERNET KULLANIMLARINA DAİR GENEL BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde; araştırma kapsamında ulaşılan gençlerin mevcut ya da öncesindeki flört ilişkileri ve internet kullanımlarına dair bilgiler ele alınmaktadır. Bu çerçevede Tablo 2’de katılımcının ilişki durumu, katılımcının flörtü olması halinde ailesinin tepkisi, katılımcının partneri ile görüşme sıklığı, katılımcının partneri ile haberleşme sıklığı, katılımcının günlük ortalama internet kullanım süresi ve internet kullanım amaçları hakkında bilgi ve bulgular yer almaktadır.

Tablo 2’de katılımcıların ilişki durumlarına dair yöneltilen sorunun bulgusunda, gençlerin %58’inin ilişkisi olmadığı ve %42’sinin de devam eden ilişkisi olduğu görülmektedir.

Katılımcıların bir flörtü olması durumunda ailelerin vereceği tepkiye yönelik soru da ise en fazla oranda (%58,0) “bildiklerinde doğal karşılarlar ve tanışmak isterler.” cevabı ile en az oranda (%0,8) “bildiklerinde görüşmeme izin vermezler.” cevabının verildiği belirlenmiştir. İlgili soruya “bu tarz ilişkileri sevmedikleri için haber vermem.” şeklinde cevap verenlerin oranı %22,7 olmakla birlikte; “çok sevinirler ve mutluluğumu ailemle paylaşıyorum.” olarak yanıtlayanlar ise %18,5 oranındadır (Tablo 2).

Gençlerin mevcut ya da daha önceki partnerleri ile görüşme sıklığının öğrenilmesinin amaçlandığı soruya; %33,8’nin “gün aşırı görüşürüz” şeklinde cevap verdiği ve bunu %28,4 ile “haftada bir görüşürüz”, %25,2 ile “her gün görüşürüz” ve %12,6 oranında “ayda bir görüşürüz” yanıtının takip ettiği görülmektedir (Tablo 2). Görüşme sıklığının peşi sıra Tablo 2 ‘de araştırmaya katılım gösteren gençlerin mevcut ya da daha önceki partnerleri ile haberleşme sıklığına dair bulgular yer almaktadır. Gençler partnerleri ile en fazla 2 saat (%37) ve sonrasında 3-4 saat (%30,7) arasında internet, telefon, Whatsapp, Instagram, Skype, Discord gibi dijital ortamlar aracılığıyla iletişim kurup haberleştikleri ve bu iletişim kurma oranlarına dair bulguları %19,5 ile 5-6 saat ve %12,8 oranı ile de 7 saat ve daha fazlasının takip ettiği görülmüştür (Tablo 2).

Araştırma kapsamına dâhil edilen gençlerin internet kullanımlarına dair ilk bulgu günlük ortalama ne kadar süre internet kullandıkları hakkındadır. Gençlerin günlük ortalama internet kullanımları %80,7 oranı ile en fazla günde 3 saat ve daha fazlası şeklindedir. Katılımcıların internet kullanmadaki amaçları sırası ile şöyledir: “flörtümlle konuşmak” (%49.8), “ödev yapmak-sunum hazırlamak” (%63.7), “film-dizi izlemek“ (%78.8), “şans oyunları oynamak” (%11.1), “boş zaman geçirmek“ (%62.6), “arkadaşlarımla konuşmak” (%68.1), “yeni insanlarla tanışmak- sosyalleşmek” (%22.5), “haberleri ve gündemi takip etmek” (%65.3), “oyun oynamak” (%37.6), “internetten alışveriş” (%57.8), “müzik- radyo dinleme” (%73,7) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Flört İlişkileri ve İnternet Kullanımlarına Dair Genel Bulgular

		Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Katılımcının İlişki Durumu	Var	200	42
	Yok	276	58
Ailenin Flörte Tepki Bilgisi	Bu tarz ilişkileri sevmedikleri için haber vermem	108	22,7
	Bildiklerinde doğal karşılarlar ve tanışmak isterler.	276	58
	Bildiklerinde görüşmeme izin vermezler.	4	0,8
	Çok sevinirler ve mutluluğumu ailemle paylaşıyorum.	88	18,5
Partner ile Görüşme Sıklığı	Her gün görüşürüz.	120	25,2
	Gün aşırı görüşürüz.	161	33,8
	Haftada bir görüşürüz.	135	28,4
	Ayda bir görüşürüz.	60	12,6
Partner ile Haberleşme Sıklığı	2 saat	176	37
	3-4 saat	146	30,7
	5-6 saat	93	19,5
	7 saat ve daha fazlası	61	12,8
Katılımcının İnternet Kullanım Süresi	Hemen hemen hiç	2	0,4
	Günde yarım saat	8	1,7
	Günde 1 saat	17	3,6
	Günde 2 saat	65	13,6
	Günde 3 saat veya üzeri	384	80,7
Toplam		476	100
Katılımcının İnternet Kullanma Amacı	Flörtümlle konuşmak	237	49,8
	Ödev yapmak-sunum hazırlamak	303	63,7
	Film-dizi izlemek	375	78,8
	Şans oyunları oynamak	53	11,1
	Boş zaman geçirmek	298	62,6
	Arkadaşlarımla konuşmak	324	68,1
	Yeni insanlarla tanışmak- sosyalleşmek	107	22,5
	Haberleri ve gündemi takip etmek	311	65,3
	Oyun oynamak	179	37,6
	İnternette alışveriş	275	57,8
Müzik- radyo dinleme	351	73,7	

5.3. GENÇLERİN DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI, TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI DURUMLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde; araştırmaya katılmış olan gençlerin dijital flört şiddetinin mağduru olma (doğrudan saldırganlığın mağduru olma, kontrol ve izleme davranışının mağduru olma) ve dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma durumları ile (doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma, kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma), toplumsal cinsiyet algıları ve internet bağımlılıklarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

5.3.1. Dijital Flört Şiddetinin Mağduru Olma Durumu

Araştırmaya katılan gençlerin dijital flört şiddeti mağduru olma durumları puan ortalamasının (29,27±10,75) düşük seviyelerin biraz üzerinde olduğu görülmektedir (min. 19-maks. 114) (Tablo 3).

5.3.1.1. Dijital Flört Şiddeti Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma Boyutu

Tablo 3’de görülebildiği üzere; katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamasının (11,41±2,98) düşük seviyelerde olduğu tespit edilmiştir (min. 10- maks. 60).

5.3.1.2. Dijital Flört Şiddeti Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma Boyutu

Araştırmaya katılanların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalaması (17,85±8,86) orta seviyelere yakın sayılabilecek düzeyde bulunmuştur (Tablo 3) (min. 9- maks. 54).

5.3.2. Dijital Flört Şiddetinin Uygulayıcısı Olma Durumu

Tablo 3’de görülebileceği gibi gençlerin dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma puan ortalaması ($27,00 \pm 7,27$) düşük seviyelerin biraz üzerinde bulunmuştur (min. 19- maks. 114).

5.3.2.1. Dijital Flört Şiddeti Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma Boyutu

Araştırma kapsamına dâhil edilen gençlerin doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma durumunun puan ortalaması ($10,76 \pm 2,23$) düşük seviyededir (Tablo 3), (min. 10 - maks. 60).

5.3.2.2. Dijital Flört Şiddeti Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma Boyutu

Tablo 3’de görüldüğü üzere katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamaları ($16,23 \pm 6,40$) orta seviyelere yakın bulunmuştur (min. 9- maks. 54).

5.3.3. Toplumsal Cinsiyet Algısı

Gençlerin toplumsal cinsiyet algılarına dair yapılan analizler sonucunda puan ortalamalarının $110,67 \pm 14,34$ olduğu tespit edilmiş olup yüksek seviyelere yakındır (Tablo 3), (min. 25- maks. 125).

5.3.4. İnternet Bağımlılığı

Araştırmaya katılan gençlerin internet bağımlılıklarına ilişkin puan ortalamasının orta seviyelerde ($29,96 \pm 8,52$) olduğu Tablo 3’de görülebilmektedir (min. 12- maks. 60).

Tablo 3. Dijital Flört Şiddeti, Toplumsal Algısı ve İnternet Bağımlılığı Hakkında Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

<i>Dijital Flört Şiddeti Durum ve Boyutları</i>	<i>Aralıklar (Minimum- Maksimum Değerler)</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Standart Sapma</i>
<i>Dijital Flört Şiddetinin Mağduru Olma Durumu</i>	(19-114)	29,27	10,75
<i>Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma (DSMO)</i>	(10-60)	11,41	2,98
<i>Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma (KİDMO)</i>	(9-54)	17,85	8,86
<i>Dijital Flört Şiddetinin Uygulayıcısı Olma Durumu</i>	(19-114)	27,00	7,27
<i>Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma (DSUO)</i>	(10-60)	10,76	2,23
<i>Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma (KİDUO)</i>	(9-54)	16,23	6,40
<i>Toplumsal Cinsiyet Algısı</i>	(25-125)	110,67	14,34
<i>İnternet Bağımlılığı</i>	(12-60)	29,96	8,52

5.4. GENÇLERİN DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI, TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ KORELASYONA İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde gençlerin dijital flört şiddetinin doğrudan saldırganlığın mağduru olma, kontrol ve izleme davranışının mağduru olma, doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma, kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma, toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin korelasyon katsayılarına yer verilmiştir (Tablo 4).

Bu doğrultuda gençlerin doğrudan saldırganlığın mağduru olma durumu ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma arasında yüksek ($r=0,612$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma arasında zayıf ($r=0,238$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında orta ($r=0,429$) şiddette ve pozitif yönde ilişki gözlemlenmiştir ($p<0.01$) (Tablo 4).

Tablo 4’de görülebildiği üzere; kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma arasında orta ($r=0,519$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında zayıf ($r=0,245$) şiddette ve pozitif yönde ilişki vardır ($p<0.01$).

Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında orta ($r=0,408$) ve internet bağımlılığı arasında zayıf ($r=0,208$) şiddette ve pozitif yönlü ilişki vardır ($p<0.01$). Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile toplumsal cinsiyet algısı arasında ise zayıf şiddette ($r=-0,097$) negatif yönlü ilişki söz konusudur ($p<0.05$) (Tablo 4).

Tablo 4’de görülebileceği üzere; doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ile internet bağımlılığı arasında zayıf ($r= 0,124$) şiddette ve pozitif yönlü ilişki bulunmuştur ($p<0.01$). Öte yandan doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ile toplumsal cinsiyet arasında zayıf ($r=-0,200$) şiddetli ve negatif yönde ilişki vardır ($p<0.01$) (Tablo 4).

Tablo 4’de görüldüğü üzere H1 hipotezi; dijital flört şiddetinin boyutlarının birçoğu ve toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı arasında ikili ilişki vardır, kabul edilir.

Tablo 4. Gençlerin Dijital Flört Şiddeti Boyutları, Toplumsal Cinsiyet Algısı ve İnternet Bağımlılığı Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular

	DSMO	KİDMO	KİDUO	DSUO	İnternet Bağımlılığı	Toplumsal Cinsiyet Algısı
<i>Dijital Flört Şiddeti Boyutları</i>						
Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma (DSMO)	1					
Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma (KİDMO)	,612**	1				
Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma (KİDUO)	,238**	,519**	1			
Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma (DSUO)	,429**	.245**	,408**	1		
İnternet Bağımlılığı	,080	,085	,208**	,124**	1	
Toplumsal Cinsiyet Algısı	-,057	-,020	-,097*	-,200**	,008	1

** Korelasyon 0.01 anlamlılık düzeyinde anlamlı. * Korelasyon 0.05 anlamlılık düzeyinde anlamlı.

5.5. GENÇLERDE DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ VE SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde; gençlerde dijital flört şiddeti boyutları olan; kontrol ve izleme davranışının mağduru olma, doğrudan saldırganlığın mağduru olma, doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma, kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile katılımcıların cinsiyeti, yaş grupları, anne ve babalarının eğitim durumları, aile tipleri, kız ve erkek kardeş sayıları, ilişki durumları, partnerleri ile haberleşme sıklığı, partnerleri ile görüşme sıklığı, internet kullanım amaçları ve kullanılan madde bilgilerine göre herhangi bir farklılık teşkil edip etmediğine dair analizlere yer verilmiştir.

5.5.1. Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma ve Sosyo-Demografik Değişkenler

Tablo 5’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **yaş** gruplarına göre karşılaştıran t-testi sonuçları görülmektedir. Buna göre; katılımcılardan 18-21 ($2,03 \pm 1,04$) ve 22-29 ($1,91 \pm 0,88$) yaş grubunda olanların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamaları birbirine yakın olup iki yaş grubu arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0,05$, $t = 1,30$).

Araştırmaya katılan katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **cinsiyete** göre karşılaştıran t testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir. Katılımcılardan erkek ($2,16 \pm 0,99$) ve kadınların ($1,89 \pm 0,97$) kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamaları erkeklerde nispeten fazladır. Ayrıca cinsiyetler ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olunması arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p < 0,05$, $t = 3,00$).

Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **anne eğitim durumuna** göre karşılaştıran ANOVA sonuçları Tablo 5’de yer almaktadır. Anne

eğitim durumunun puan ortalamaları ilkokul veya daha az ($1,75\pm0,73$), ortaokul ($2,04\pm0,93$), lise ($1,89\pm0,91$), üniversite ve üzeri ($2,25\pm1,26$) için birbirinden nispeten fazladır. Katılımcının anne eğitim durumunun kontrol ve izleme davranışının mağduru olmasına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmektedir ($p<0,001$ $F=5,594$). Farklılığın hangi gruplar arasında geliştiğini görebilmek adına yapılan Games-Howell testi sonucuna göre ilkokul veya daha az ($1,75\pm0,73$) eğitim durumu olanların ortaokul ($2,04\pm0,93$) ile üniversite ve üzerine ($2,25\pm1,26$) göre puan ortalamaları yüksek olup istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 5’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **baba eğitim durumuna** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Yapılan analiz sonuçlarında ortaokul ($1,90\pm 0,91$) lise ($1,89\pm0,86$), üniversite ve üzeri ($2,13\pm1,11$) seçeneklerinin puan ortalamaları birbirine yakındır. Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile baba eğitim durumu arasında ise anlamlı farklılık yoktur ($p>0,05$, $F=3,249$).

Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **aile tiplerine** göre karşılaştırmaları ANOVA testi ile yapılmıştır (Tablo 5). Buna göre; çekirdek aile ($1,97\pm0,98$), geniş aile ($2,09\pm0,83$) ve tek ebeveynli aile ($2,01\pm1,14$) puan ortalamaları birbirine yakın olup, kontrol ve izleme davranışının mağduru olmaya göre anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$, $F= 0,260$).

Tablo 5’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **kız kardeş sayısına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre; kız kardeşi olmayan ($1,97\pm0,98$), bir kız kardeşi olanların ($1,99\pm1,00$), 2 ve üzeri kız kardeşi ($2,00\pm0,92$) olanların puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarına göre kız kardeşe sahip olma durumu istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$, $F=0,033$).

Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **erkek kardeş sayısına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları Tablo 5’de görülebilmektedir. Buna göre; erkek kardeşi olmayanların ($2,03\pm 0,97$), bir erkek kardeşi olanların ($2,00\pm 1,05$), 2 ve üzeri erkek kardeşi ($1,82\pm 0,83$) olanların puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarına göre erkek kardeşe sahip olma durumu istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$, $F=1,490$)

Tablo 5’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **kullandıkları madde bilgisine** göre karşılaştıran t-testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre sigara kullananların puan ortalaması ($2,23\pm 1,69$) sigara kullanmayanların ($1,80\pm 0,86$) puan ortalamalarından fazladır. Bu durumun kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile arasında yüksek ve anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p<0,001$, $t=4.52$). Alkol kullanımı incelendiğinde ise alkol kullananların puan ortalaması ($2,24\pm 1,08$) ve alkol kullanmayanlardan ($1,78\pm 0,85$) fazladır. Alkol kullanımı ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma arasında istatistiksel olarak yüksek ve anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0,001$, $t=5.02$). Kullanılan uyuşturucu madde durumu ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma karşılaştırıldığında ise; uyuşturucu madde kullananların ($2,60\pm 0,93$), uyuşturucu madde kullanmayanlara ($1,95\pm 0,98$) göre puan ortalamalarının fazla olduğu görülmüştür. Bu durum ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma arasında yüksek ve anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0,001$, $t=3,12$). Bu doğrultuda psikiyatrik ilaç kullanımı incelendiğinde psikiyatrik ilaç kullananlar ($1,92\pm 0,82$) ile kullanmayanların ($1,99\pm 1,00$) puan ortalaması birbirine yakındır. Psikiyatrik ilaç kullanımı ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0,05$, $t=-0,41$). Sonuncu olarak ise hiçbir madde kullanmayanların puan ortalaması ($1,71\pm 0,77$) en az bir madde kullananların ($2,17\pm 1,07$) puan ortalamasından düşüktür. Bu durum kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile karşılaştırıldığında aralarında yüksek ve anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p<0,001$, $t=-5.53$).

Araştırmadaki katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **ilişki durumlarına** göre karşılaştıran t-testi sonuçları Tablo 5’de görülebilmektedir. Buna göre; katılımcılardan ilişkisi olanların puan ortalaması ($2,04 \pm 0,98$) ile ilişkisi olmayanlar ($1,92 \pm 0,98$) birbirine yakındır. Katılımcıların ilişki durum tanımı ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$, $t = 1,23$).

Tablo 5’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **partner ile görüşme sıklığına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları gösterilmektedir. Buna göre; katılımcılardan her gün görüşürüz ($1,99 \pm 1,03$), gün aşırı görüşüz ($2,13 \pm 1,08$), haftada bir görüşürüz ($1,83 \pm 0,84$), ayda bir görüşürüz ($1,91 \pm 0,90$) ifadelerinin puan ortalamasının birbirine yakın olduğu görülebilmektedir. Bu durum ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$, $F = 2,420$).

Tablo 5’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **partner ile haberleşme sıklığına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları gösterilmektedir. Yapılan analiz sonuçlarında, 2 saat ($1,93 \pm 1,00$), 3-4 saat ($2,02 \pm 0,95$), 5-6 saat ($2,06 \pm 1,03$), 7 saat ve daha fazlası ($1,91 \pm 0,94$) puan ortalamalarının birbirine yakındır. Bu durum ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$, $F = 0,542$).

Tablo 5’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamalarını **internet kullanım amacından olan flört ile konuşmaya** göre karşılaştıran t-testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre; katılımcıların interneti flörtü ile konuşmak için kullanmalarının puan ortalaması ($2,12 \pm 1,01$) diğer internet kullanım amacının ($1,84 \pm 0,93$) puan ortalamasından nispeten yüksektir. Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile interneti flörtüyle konuşmak amacıyla kullanma arasında yüksek ve anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0,001$, $t = 3,03$).

Tablo 5’de görülebildiği üzere, katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma boyutuna dair puan ortalamaları ile katılımcının genel bilgileri arasında bazıları istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara sahiptir. Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma boyutu ile ilgili olarak H2c, H2d, H2I, H2k hipotezleri kabul edilir.

Tablo 5. Katılımcıların Değişkenlere Göre Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olmasına İlişkin Puanlar

Değişkenler	Kontrol ve İzleme Davranışının Mağduru Olma				
	Ortalama	Standart Sapma	Fark	t/F	p
Yaş Grupları					
18-21	2,03	1,04	-	1.30	0.19
22-29	1,91	0,88			
Cinsiyet					
Erkek	2,16	0,99	-	3.00	0,03*
Kadın	1,89	0,97			
Katılımcının Anne Eğitim Durumu					
İlkokul veya daha az	1,75	0,73	1-2,4	5,594	0,001***
Ortaokul	2,04	0,93			
Lise	1,89	0,91			
Üniversite ve üzeri	2,25	1,26			
Katılımcının Baba Eğitim Durumu					
Ortaokul	1,90	0,91	-	3,249	0,05
Lise	1,89	0,86			
Üniversite ve üzeri	2,13	1,11			
Katılımcının Aile Tipi					
Çekirdek Aile	1,97	0,98	-	0,260	0,772
Geniş Aile	2,09	0,83			
Tek Ebeveynli Aile	2,01	1,14			
Katılımcının Kız Kardeş Sayısı					
Yok	1,97	1,01	-	0,033	0,968
1	1,99	1,00			
2 ve üzeri	2,00	0,92			
Katılımcının Erkek Kardeş Sayısı					
Yok	2,03	0,97	-	1,490	0,226
1	2,00	1,05			
2 ve üzeri	1,82	0,83			
Katılımcının Kullandığı Madde Bilgisi					
Sigara Kullanan	2,23	1,69	-	4.52	0.001***
Sigara Kullanmayan	1,80	0,86			
Alkol Kullanan	2,24	1,08	-	5.02	0,001***
Alkol Kullanmayan	1,78	0,85			

Uyuşturucu Madde Kullanan	2,60	0,93	-	3.12	0.001***
Uyuşturucu Madde Kullanmayan	1,95	0,98			
Psikiyatrik İlaç Kullanan	1,92	0,82	-	-0.41	0.67
Psikiyatrik İlaç Kullanmayan	1,99	1,00			
Hiçbir Madde Kullanmayan	1,71	0,77	-	-5.53	0,001***
En Az Birini Kullanıyor	2,17	1,07			
Katılımcının İlişki Durumu					
İlişkim var	2,04	0,98	-	1.23	0.21
İlişkim yok	1,92	0,98			
Partner ile Görüşme Sıklığı					
Her gün görüşürüz.	1,99	1,03	-	2,420	0,065
Gün aşırı görüşürüz.	2,13	1,08			
Haftada bir görüşürüz.	1,83	0,84			
Ayda bir görüşürüz.	1,91	0,90			
Partner ile Haberleşme Sıklığı					
2 saat	1,93	1,00	-	0,542	0,654
3-4 saat	2,02	0,95			
5-6 saat	2,06	1,03			
7 saat ve daha fazlası	1,91	0,94			
Katılımcının İnternet Kullanma Amacı					
Flörtümlle konuşmak	2,12	1,01	-	3.03	0,003**
Diğer İnternet Kullanma Amaçları	1.84	0.93			

*** p<0,001   ** p<0,01   *p<0,05

t: t testi değeri, F: Anova analizi değeri, Fark: Gruplar arasındaki fark testi sonuçları

5.5.2. Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma ve Sosyo-Demografik Değişkenler

Tablo 6’da katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **yaş** gruplarına göre karşılaştıran t-testi sonuçları görülebilmektedir. Buna göre; katılımcılardan 18-21 ($1,16 \pm 0,33$) ve 22-29 ($1,11 \pm 0,23$) yaş grubunda olanların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamaları birbirine yakın olup iki yaş grubu arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0,05$, $t = 1,91$).

Araştırmaya katılan katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **cinsiyete** göre karşılaştıran t-testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir. Katılımcılardan erkek ($1,16 \pm 0,27$) ve kadınların ($1,13 \pm 0,31$) doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamaları birbirine yakındır. Ayrıca cinsiyetler ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olunması arasında anlamlı bir fark yoktur ($p > 0,05$, $t = 0,98$).

Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **anne eğitim durumuna** göre karşılaştıran ANOVA sonuçları Tablo 6’da yer almaktadır. Anne eğitim durumunun puan ortalamaları ilkokul veya daha az ($1,11 \pm 0,26$), ortaokul ($1,12 \pm 0,27$), lise ($1,12 \pm 0,23$), üniversite ve üzeri ($1,22 \pm 0,26$) için birbirine yakın olup doğrudan saldırganlığın mağduru olma arasında anlamlı farklılık görülebilmektedir ($p < 0,05$, $F = 3,15$).

Tablo 6’da katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **baba eğitim durumuna** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Yapılan analiz sonuçlarında ortaokul ($1,10 \pm 0,24$) lise ($1,14 \pm 0,32$), üniversite ve üzeri ($1,18 \pm 0,33$) seçeneklerinin puan ortalamaları birbirine yakındır. Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile baba eğitim durumu arasında ise anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$, $F = 3,249$). Farklılığın hangi gruplar arasında ortaya çıktığını görebilmek adına yapılan Games-Howell testi sonucuna göre; katılımcıların babalarının eğitim durumunun üniversite

ve üzeri ($2,25\pm 1,26$) olanların ortaokul ($1,10\pm 0,24$) eğitim durumuna sahip olanlara göre puan ortalamaları yüksek ve istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 6'da katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **aile tiplerine** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Yapılan analizler sonucu puan ortalamalarının çekirdek aile için $1,14\pm 0,30$; geniş aile için $1,14\pm 0,30$; tek ebeveynli aile için $1,12\pm 0,24$ olduğu görülmüştür. Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamaları aile tiplerine göre anlamlı farklılık göstermemiştir ($p>0,05$, $F=0,152$).

Tablo 6'da katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamaları **kız kardeş sayısına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre; kız kardeşi olmayanların ($1,14\pm 0,30$), bir kız kardeşi olanların ($1,16\pm 0,34$), 2 ve üzeri kız kardeşi ($1,11\pm 0,20$) olanların puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarına göre kız kardeşe sahip olma durumu istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$, $F=0,806$).

Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **erkek kardeş sayısına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları Tablo 6'da görülebilmektedir. Buna göre; erkek kardeşi olmayan ($1,12\pm 0,26$), bir erkek kardeşi olanların ($1,16\pm 0,35$), 2 ve üzeri erkek kardeşi ($1,12\pm 0,22$) olanların puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarına göre erkek kardeşe sahip olma durumu istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0,05$, $F=1,124$).

Tablo 6'da katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **kullandıkları madde bilgisine** göre karşılaştıran t-testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre sigara kullananların puan ortalaması ($1,18\pm 0,35$) ile sigara kullanmayanların ($1,11\pm 0,24$) puan ortalamaları birbirine yakındır. Bu durumun doğrudan saldırganlığın mağduru olma

ile arasında yüksek ve anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p < 0,001$, $t = 2,68$). Alkol kullanımında ise alkol kullananların puan ortalaması ($1,17 \pm 0,32$) ile alkol kullanmayanların ($1,12 \pm 0,28$) puan ortalaması birbirine yakındır. Alkol kullanımı ile doğrudan saldırganlığın mağduru olma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$, $t = 1,69$). Kullanılan uyuşturucu madde durumu ile doğrudan saldırganlığın mağduru olma karşılaştırıldığında ise; uyuşturucu madde kullananların ($1,16 \pm 0,22$) ve uyuşturucu madde kullanmayanların ($1,14 \pm 0,30$) puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Bu durum ile doğrudan saldırganlığın mağduru olma arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0,01$, $t = 0,79$). Bu doğrultuda psikiyatrik ilaç kullanımı incelendiğinde psikiyatrik ilaç kullananlar ($1,17 \pm 0,33$) ile kullanmayanların ($1,14 \pm 0,29$) puan ortalaması birbirine yakındır. Psikiyatrik ilaç kullanımı ile doğrudan saldırganlığın mağduru olma karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > 0,05$, $t = 0,62$). Sonucu olarak ise hiçbir madde kullanmayanların puan ortalaması ($1,10 \pm 0,24$) en az bir madde kullananların ($1,16 \pm 0,32$) puan ortalamasından düşüktür. Bu durum doğrudan saldırganlığın mağduru olma ile karşılaştırıldığında ise aralarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p < 0,01$, $t = -2,43$).

Araştırmaya katılan katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **ilişki durumlarına göre** karşılaştırmak üzere t-testi uygulanmış olup sonuçlar Tablo 6'da görülebilmektedir. Buna göre; katılımcılardan ilişkisi olanlar ($1,13 \pm 0,27$) ile olmayanların ($1,57 \pm 0,32$) puan ortalaması birbirine yakın çıkmıştır. Bu değişken doğrudan saldırganlığın mağduru olma ile karşılaştırıldığında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır ($p > 0,05$, $t = -1,09$).

Tablo 6'da katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalamalarını **partner ile görüşme sıklığına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları gösterilmektedir. Buna göre; katılımcılardan her gün görüşürüz ($1,13 \pm 0,30$), gün aşırı görüşürüz ($1,13 \pm 0,286$), haftada bir görüşürüz ($1,13 \pm 0,28$), ayda bir görüşürüz ($1,21 \pm 0,39$) ifadelerinin puan ortalamasının birbirine yakın olduğu görülebilmektedir. Bu durum ile doğrudan

saldırıcılığın mağduru olma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$, $F=1,172$).

Tablo 6'da katılımcıların doğrudan saldırıcılığın mağduru olma puan ortalamalarını **partner ile haberleşme sıklığına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları gösterilmektedir. Yapılan analiz sonuçlarında, 2 saat ($1,13 \pm 0,27$), 3-4 saat ($1,16 \pm 0,32$), 5-6 saat ($1,14 \pm 0,28$), 7 saat ve daha fazlası ($1,12 \pm 0,34$) puan ortalamaları birbirine yakındır. Bu durum ile doğrudan saldırıcılığın mağduru olma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$, $F=0,409$).

Tablo 6'da katılımcıların doğrudan saldırıcılığın mağduru olma puan ortalamalarını **internet kullanım amacından** olan flört ile konuşmaya göre karşılaştıran t-testi sonuçları görülebilmektedir. Yapılan analizlerin sonucuna göre; katılımcıların interneti flörtü ile konuşmak için kullanmaları ile ($1,16 \pm 0,32$), diğer internet kullanım amaçlarının puan ortalaması ($1,12 \pm 0,27$) birbirine yakındır. Bu değişken ile doğrudan saldırıcılığın mağduru olma arasında anlamlı bir farklılık ise saptanmamıştır ($p>0,05$, $t=1.30$).

Tablo 6'de görülebildiği üzere, katılımcıların doğrudan saldırıcılığın mağduru olma boyutuna dair puan ortalamaları ile katılımcının genel bilgileri arasında bazıları istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara sahiptir. Doğrudan saldırıcılığın mağduru olma boyutu ile ilgili olarak H3b, H3e, H3i, hipotezleri kabul edilir.

Tablo 6. Katılımcıların Değişkenlere Göre Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olmasına İlişkin Puanlar

Değişkenler	Doğrudan Saldırganlığın Mağduru Olma				
	Ortalama	Standart Sapma	Fark	t/F	p
Yaş Grupları					
18-21	1,16	0,33	-	1,91	0,05
22-29	1,11	0,23			
Cinsiyet					
Erkek	1,16	0,27	-	0,98	0,32
Kadın	1,13	0,31			
Katılımcının Anne Eğitim Durumu					
İlkokul veya daha az	1,11	0,26	-	3,15	0,025*
Ortaokul	1,12	0,27			
Lise	1,12	0,23			
Üniversite ve üzeri	1,22	0,40			
Katılımcının Baba Eğitim Durumu					
Ortaokul	1,10	0,24	1-3	3,161	0,043*
Lise	1,14	0,32			
Üniversite ve üzeri	1,18	0,33			
Katılımcının Aile Tipi					
Çekirdek Aile	1,14	0,30	-	0,152	0,859
Geniş Aile	1,14	0,30			
Tek Ebeveynli Aile	1,12	0,24			
Katılımcının Kız Kardeş Sayısı					
Yok	1,14	0,30	-	0,806	0,447
1	1,16	0,34			
2 ve üzeri	1,11	0,20			
Katılımcının Erkek Kardeş Sayısı					
Yok	1,12	0,26	-	1,124	0,326
1	1,16	0,35			
2 ve üzeri	1,12	0,22			
Katılımcının Kullandığı Madde Bilgisi					
Sigara Kullanan	1,18	0,35	-	2,68	0,008**
Sigara Kullanmayan	1,11	0,24			
Alkol Kullanan	1,17	0,32	-	1,69	0,09
Alkol Kullanmayan	1,12	0,28			
Uyuşturucu Madde Kullanan	1,16	0,22	-	0,25	0,79
Uyuşturucu Madde Kullanmayan	1,14	0,30			
Psikiyatrik İlaç Kullanan	1,17	0,33	-	0,62	0,53
Psikiyatrik İlaç Kullanmayan	1,14	0,29			
Hiçbir Madde Kullanmayan	1,10	0,24	-	-2,43	0,01**
En Az Birini Kullanıyor	1,16	0,32			

Katılımcının İlişki Durumu					
İlişkim var	1,13	0,27	-	-1.09	0.27
İlişkim yok	1,57	0,32			
Partnet ile Görüşme Sıklığı					
Her gün görüşürüz.	1,13	0,30	-	1,172	0,320
Gün aşırı görüşürüz.	1,13	0,26			
Haftada bir görüşürüz.	1,13	0,28			
Ayda bir görüşürüz.	1,21	0,39			
Partner ile Haberleşme Sıklığı					
2 saat	1,13	0,27	-	0,409	0,746
3-4 saat	1,16	0,32			
5-6 saat	1,14	0,28			
7 saat ve daha fazlası	1,12	0,34			
Katılımcının İnternet Kullanma Amacı					
Flörtümlle konuşmak	1,16	0,32	-	1.30	0.19
Diğer İnternet Kullanma Amaçları	1.12	0.27			

*** p<0,001   ** p<0,01   *p<0,05

t: t testi değeri, F: Anova analizi değeri, Fark: Gruplar arasındaki fark testi sonuçları

5.5.3. Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma ve Sosyo-Demografik Değişkenler

Tablo 7’de katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **yaş** gruplarına göre karşılaştıran t-testi sonuçları görülebilmektedir. Buna göre; katılımcılardan 18-21 ($1,08 \pm 0,21$) ve 22-29 ($1,06 \pm 0,22$) yaş grubunda olanların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamaları birbirine yakın olup iki yaş grubu arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0,05$, $t = 0,63$).

Tablo 7’de araştırmaya katılan katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **cinsiyete** göre karşılaştıran t-testi sonuçları verilmiştir. Araştırmaya katılan erkek katılımcılar ($1,11 \pm 0,30$) ile kadın katılımcıların ($1,06 \pm 0,15$) doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamaları birbirine yakındır. Cinsiyet ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olunması arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$, $t = 0,03$).

Tablo 7’de katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **anne eğitim durumuna** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Anne eğitim durumunun puan ortalamaları ilkokul veya daha az ($1,09 \pm 0,21$), ortaokul ($1,06 \pm 0,14$), lise ($1,10 \pm 0,32$), üniversite ve üzeri ($1,06 \pm 0,18$) için birbirine yakın olup doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$, $F = 0,906$).

Tablo 7’de katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **baba eğitim durumuna** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Yapılan analiz sonuçlarında ortaokul ($1,06 \pm 0,15$) lise ($1,10 \pm 0,28$), üniversite ve üzeri ($1,07 \pm 0,24$) seçeneklerinin puan ortalamaları birbirine yakın olmakla birlikte doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamasının baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlam ifade etmediği görülmüştür ($p > 0,05$, $F = 0,939$).

Tablo 7’de katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **aile tiplerine** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan analizler sonucu puan ortalamalarının aile tipine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur ($p < 0,001$, $F = 6,611$). Farklılığın hangi gruplar arasında gözlemlendiğini anlayabilmek için Bonferroni testi uygulanmış olup sonucunda geniş ailenin puan ortalamasının ($1,20 \pm 0,55$) çekirdek aile ($1,06 \pm 0,16$) ve tek ebeveynli ailenin ($1,08 \pm 0,21$) puan ortalamalarına göre yüksek ve anlamlı çıktığı görülmüştür.

Tablo 7’de katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **kız kardeş sayısına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre; kız kardeşi olmayanların ($1,07 \pm 0,19$), bir kız kardeşi olanların ($1,08 \pm 0,28$), 2 ve üzeri kız kardeşi ($1,07 \pm 0,15$) olanların puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarına göre kız kardeşe sahip olma durumu istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > 0,05$, $F = 0,056$).

Katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **erkek kardeş sayısına** göre karşılaştıran ANOVA testi Tablo 6’da görülebilmektedir. Buna göre; erkek kardeşi olmayan ($1,08 \pm 0,27$), bir erkek kardeşi olanların ($1,07 \pm 0,19$), 2 ve üzeri erkek kardeşi ($1,07 \pm 0,15$) olanların puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarına göre erkek kardeşe sahip olma durumu istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > 0,05$, $F = 0,109$).

Tablo 7’de katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **kullandıkları madde bilgisine** göre karşılaştıran t-testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre sigara kullananların puan ortalaması ($1,10 \pm 0,25$) ile sigara kullanmayanların ($1,06 \pm 0,20$) puan ortalamaları birbirine yakındır. Bu durum doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ile arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p > 0,05$, $t = 1,92$). Alkol kullanımında alkol

kullanmaların puan ortalaması (1,17±0,16) ile alkol kullanmayanların (1,80±0,26) puan ortalaması birbirine yakındır. Alkol kullanımı ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0,05, t=-0.31). Kullanılan uyuşturucu madde durumu ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma karşılaştırıldığında ise; uyuşturucu madde kullananlar ile (1,08±0,18), uyuşturucu madde kullanmayanların (1,07±0,22) puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ile uyuşturucu madde kullanımı arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir (p>0,05, t=0.26). Bu doğrultuda psikiyatrik ilaç kullanımı incelendiğinde psikiyatrik ilaç kullananlar (1,05±0,11) ile kullanmayanların (1,08±0,22) puan ortalaması birbirine yakındır. Psikiyatrik ilaç kullanımı ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur (p>0,05, t=-0.77). Sonucu olarak hiçbir madde kullanmayanların puan ortalaması ile (1,06±0,22) en az bir madde kullananların (1,08±0,21) puan ortalaması birbirine yakındır. Bu durum doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ile karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. (p>0,05, t=-1.33).

Katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **ilişki durumlarına** göre karşılaştırmak üzere t-testi uygulanmış olup sonuçlar Tablo 7’de görülebilmektedir. Buna göre; katılımcılardan ilişkisi olanlar (1,07±0,19) ile olmayanların (1,08±0,25) puan ortalaması birbirine yakın çıkmıştır. Katılımcıların ilişki durumu doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ile karşılaştırıldığında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır (p>0,05, t=-0.55).

Tablo 7’de katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını partner ile görüşme sıklığına göre karşılaştıran ANOVA testi yer almaktadır. Buna göre; katılımcılardan her gün görüşürüz (1,07±0,19), gün aşırı görüşürüz (1,06±0,14), haftada bir görüşürüz (1,06±0,18) ifadelerinin puan ortalamasının birbirine yakın olduğu, ayda bir görüşürüz (1,15±0,44) ifadesinin puan ortalamasının ise nispeten yüksek olduğu görülebilmektedir. Katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamaları partner ile görüşme sıklığına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

olduğu yönünde çıkmıştır ($p < 0,05$, $F = 2,732$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu görebilmek adına Bonferroni testi uygulanmış olup sonucunda farklılığın “haftada bir görüşürüz” ($1,06 \pm 0,18$) ve “ayda bir görüşürüz” ($1,15 \pm 0,44$) ifadelerinin puan ortalamaları arasında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7’de katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **partner ile haberleşme sıklığına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları gösterilmektedir. Yapılan analiz sonuçlarında, 2 saat ($1,07 \pm 0,19$), 3-4 saat ($1,08 \pm 0,28$), 5-6 saat ($1,06 \pm 0,12$), 7 saat ve daha fazlası ($1,09 \pm 0,27$) puan ortalamalarının birbirine yakındır. Bu durum ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$, $F = 0,263$).

Araştırmadaki katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **internet kullanım amacından olan flört ile** konuşmaya göre karşılaştıran t-testi sonuçları Tablo 7’de görülebilmektedir. Buna göre; katılımcıların interneti flörtü ile konuşmak için kullanmalarının puan ortalaması ($1,07 \pm 0,18$) ile diğer kullanım amaçlarının ($1,08 \pm 0,26$) puan ortalaması birbirine yakındır. Bu değişken ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$, $t = -0,62$).

Tablo 6’de görülebildiği üzere, katılımcıların doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma boyutuna dair puan ortalamaları ile katılımcının genel bilgileri arasında bazıları istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara sahiptir. Doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma boyutu ile ilgili olarak H4b, H4e, H4i, hipotezleri kabul edilir.

Tablo 7. Katılımcıların Değişkenlere Göre Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olmasına İlişkin Puanlar

Değişkenler	Doğrudan Saldırganlığın Uygulayıcısı Olma				
	Ortalama	Standart Sapma	Fark	t/F	p
Yaş Grupları					
18-21	1,08	0,21	-	0.63	0.52
22-29	1,06	0,22			
Cinsiyet					
Erkek	1,11	0,30	-	2.09	0.03*
Kadın	1,06	0,15			
Katılımcının Anne Eğitim Durumu					
İlkokul veya daha az	1,09	0,21	-	0,906	0,438
Ortaokul	1,06	0,14			
Lise	1,10	0,32			
Üniversite ve üzeri	1,06	0,18			
Katılımcının Baba Eğitim Durumu					
Ortaokul	1,06	0,15	-	0,939	0,392
Lise	1,10	0,28			
Üniversite ve üzeri	1,07	0,24			
Katılımcının Aile Tipi					
Çekirdek Aile	1,06	0,16	2-1,3	6,611	0,001***
Geniş Aile	1,20	0,55			
Tek Ebeveynli Aile	1,08	0,21			
Katılımcının Kız Kardeş Sayısı					
Yok	1,07	0,19	-	0,056	0,945
1	1,08	0,28			
2 ve üzeri	1,07	0,15			
Katılımcının Erkek Kardeş Sayısı					
Yok	1,08	0,27	-	0,109	0,897
1	1,07	0,19			
2 ve üzeri	1,07	0,15			
Katılımcının Kullandığı Madde Bilgisi					
Sigara Kullanan	1,10	0,25	-	1.92	0.05
Sigara Kullanmayan	1,06	0,20			
Alkol Kullanan	1,72	0,16	-	-0.31	0.75
Alkol Kullanmayan	1,80	0,26			
Uyuşturucu Madde Kullanan	1,08	0,18	-	0.26	0.79
Uyuşturucu Madde Kullanmayan	1,07	0,22			
Psikiyatrik İlaç Kullanan	1,05	0,11	-	-0.77	0.44
Psikiyatrik İlaç Kullanmayan	1,08	0,22			
Hiçbir Madde Kullanmayan	1,06	0,22	-	-1.33	0.18
En Az Birini Kullanıyor	1,08	0,21			

Katılımcının İlişki Durumu					
İlişkim var	1,07	0,19	-	-0.55	0.58
İlişkim yok	1,08	0,25			
Partner ile Görüşme Sıklığı					
Her gün görüşürüz.	1,07	0,19	3-4	2,732	0,043*
Gün aşırı görüşürüz.	1,06	0,14			
Haftada bir görüşürüz.	1,06	0,18			
Ayda bir görüşürüz.	1,15	0,44			
Partner ile Haberleşme Sıklığı					
2 saat	1,07	0,19	-	0,263	0,852
3-4 saat	1,08	0,28			
5-6 saat	1,06	0,12			
7 saat ve daha fazlası	1,09	0,27			
Katılımcının İnternet Kullanma Amacı					
Flörtümlle konuşmak	1,07	0,18	-	-0.62	0.53
Diğer İnternet Kullanma Amaçları	1.08	0.26			

*** p<0,001   ** p<0,01   *p<0,05

t: t testi değeri, F: Anova analizi değeri, Fark: Gruplar arasındaki fark testi sonuçları

5.5.4. Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma ve Sosyo-Demografik Değişkenler

Tablo 8'de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **yaş** gruplarına göre karşılaştıran t-testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre; katılımcılardan 18-21 ($1,81 \pm 0,71$) ve 22-29 ($1,78 \pm 0,71$) yaş grubunda olanların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamaları birbirine yakın olup iki yaş grubu arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0,05$, $t = 1,36$).

Tablo 8'de araştırmadaki katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **cinsiyete** göre karşılaştıran t-testi sonuçları verilmiştir. Katılımcılardan erkek katılımcılar ($1,86 \pm 0,72$) ile kadın katılımcıların ($1,77 \pm 0,70$) kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamaları birbirine yakındır. Cinsiyet ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olunması arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$, $t = 1,36$).

Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **anne eğitim durumuna** göre karşılaştıran ANOVA sonuçları Tablo 8'de yer almaktadır. Anne eğitim durumunun puan ortalamaları ilkokul veya daha az ($1,09 \pm 0,21$), ortaokul ($1,06 \pm 0,14$), lise ($1,10 \pm 0,32$), üniversite ve üzeri ($1,06 \pm 0,18$) için birbirine yakındır. Bu durumun kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olmaya göre ise anlamlı farklılıklar göstermediği bulunmuştur ($p > 0,05$ $F = 1.624$).

Tablo 8'de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **baba eğitim durumuna** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları görülebilmektedir. Yapılan analiz sonuçlarında ortaokul ($1,78 \pm 0,969$) lise ($1,81 \pm 0,75$), üniversite ve üzeri ($1,83 \pm 0,71$) seçeneklerinin puan ortalamaları birbirine yakındır. Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile baba eğitim durumu arasında ise anlamlı farklılık yoktur ($p > 0,05$, $F = 0,257$).

Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **aile tiplerine** göre karşılaştırması ANOVA testi ile yapılmıştır (Tablo 5). Buna göre yapılan analiz sonucunda; çekirdek aile ($1,81 \pm 0,72$), geniş aile ($1,86 \pm 0,63$) ve tek ebeveynli aile ($1,67 \pm 0,70$) puan ortalamaları birbirine yakın olup, kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olmaya göre anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$, $F = 0,930$).

Tablo 8'de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **kız kardeş sayısına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre; kız kardeşi olmayan ($1,81 \pm 0,73$), bir kız kardeşi olanların ($1,78 \pm 0,70$), 2 ve üzeri kız kardeşi ($1,82 \pm 0,71$) olanların puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarına göre kız kardeşe sahip olma durumu istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > 0,05$, $F = 0,169$).

Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ortalamalarını **erkek kardeş sayısına göre** karşılaştıran ANOVA testi sonuçları Tablo 8'de görülebilmektedir. Buna göre; erkek kardeşi olmayan ($1,84 \pm 0,72$), bir erkek kardeşi olanların ($1,84 \pm 0,74$), 2 ve üzeri erkek kardeşi ($1,62 \pm 0,61$) olanların puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarına göre erkek kardeşe sahip olma durumu istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermiştir ($p < 0,05$, $F = 3,106$). Farklılık gösteren grupları bulabilmek için Games-Howell testi uygulanmış olup sonucunda 2 ve üzeri erkek kardeşi olanların ($1,62 \pm 0,61$) erkek kardeşi olmayan ($1,84 \pm 0,72$) ve bir erkek kardeşi olanlara ($1,84 \pm 0,74$) göre anlamlı derecede farklı çıktığı görülmüştür.

Tablo 8'de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **kullandıkları madde bilgisine** göre karşılaştıran t-testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre sigara kullananların puan ortalaması ($1,89 \pm 0,73$) ile sigara kullanmayanların ($1,75 \pm 0,69$) puan ortalamaları birbirine yakındır. Bu durumun kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p < 0,05$, $t = 2,10$). Alkol kullanımı konusunda ise alkol kullananların puan ortalaması

(1,95±0,75) ile alkol kullanmayanların (1,69±0,65) puan ortalamasından yüksektir. Alkol kullanımı ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p<0,01$, $t=-3.95$). Kullanılan uyuşturucu madde durumu ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma karşılaştırıldığında ise; uyuşturucu madde kullananların puan ortalaması (2,12±0,80), uyuşturucu madde kullanmayanların (1,79±0,80) puan ortalamasından yüksektir. Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile uyuşturucu madde kullanımı arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$, $t=2.32$). Bu doğrultuda psikiyatrik ilaç kullanımı incelendiğinde psikiyatrik ilaç kullananların puan ortalaması (1,96±0,62) kullanmayanların (1,80±0,71) puan ortalamasından fazladır. Psikiyatrik ilaç kullanımı ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p>0,05$, $t=1.31$). Sonucu olarak ise hiçbir madde kullanmayanların puan ortalaması (1,67±0,66) en az bir madde kullananların (1,90±0,73) puan ortalamasından düşüktür. Bu durum kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,001$, $t=-3.56$).

Tablo 8’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ortalamalarını **ilişki durumuna** göre karşılaştıran t-testi sonuçları görülebilmektedir. Buna göre; katılımcılardan ilişkisi olanların puan ortalaması (1,88±0,72) ile ilişkisi olmayanlar (1,73±0,69) birbirine yakındır. Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamaları ilişki durumuna göre istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0,05$, $t=2.06$).

Tablo 8’de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **partner ile görüşme sıklığına** göre karşılaştıran ANOVA testi yer almaktadır. Buna göre; katılımcılardan her gün görüşürüz (1,75±0,70), gün aşırı görüşüz (1,89±0,74), haftada bir görüşürüz (1,74±0,63), ayda bir görüşürüz (1,82±0,80) ifadelerinin puan ortalamasının birbirine yakın olduğu görülebilmektedir. Bu durum ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$, $F=1,458$).

Tablo 8'de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarının **partner ile haberleşme sıklığına** göre karşılaştıran ANOVA testi sonuçları gösterilmektedir. Yapılan analiz sonuçlarında, 2 saat ($1,70 \pm 0,65$), 3-4 saat ($1,86 \pm 0,76$), 5-6 saat ($1,86 \pm 0,69$), 7 saat ve daha fazlası ($1,86 \pm 0,77$) puan ortalamaları birbirine yakındır. Bu durum ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$, $F = 1,804$).

Tablo 8'de katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamalarını **internet kullanım amacından olan flört** ile konuşmaya göre karşılaştıran t-testi sonuçları yer almaktadır. Buna göre; katılımcıların interneti flörtü ile konuşmak için kullanmalarının puan ortalaması ($1,94 \pm 0,74$) interneti diğer amaçlarla kullanma ($1,67 \pm 0,65$) puan ortalamasına göre yüksek çıkmıştır. Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile interneti flörtüyle konuşmak amacıyla kullanma arasında yüksek ve anlamlı bir fark saptanmıştır ($p < 0,001$, $t = 4.31$).

Tablo 7'de görülebildiği üzere, katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma boyutuna dair puan ortalamaları ile katılımcının genel bilgileri arasında bazıları istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara sahiptir. Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma boyutu ile ilgili olarak H5g, H5ı, H5h, H5k hipotezleri kabul edilir.

Tablo 8. Katılımcıların Değişkenlere Göre Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olmasına İlişkin Puanlar

Değişkenler	Kontrol ve İzleme Davranışının Uygulayıcısı Olma				
	Ortalama	Standart Sapma	Fark	t/F	p
Yaş Grupları					
18-21	1,81	0,71	-	0.45	0.65
22-29	1,78	0,71			
Cinsiyet					
Erkek	1,86	0,72	-	1.36	0.17
Kadın	1,77	0,70			
Katılımcının Anne Eğitim Durumu					
İlkokul veya daha az	1,09	0,21	-	1.624	0.18
Ortaokul	1,06	0,14			
Lise	1,10	0,32			
Üniversite ve üzeri	1,06	0,18			
Katılımcının Baba Eğitim Durumu					
Ortaokul	1,78	0,69	-	0,257	0,773
Lise	1,81	0,75			
Üniversite ve üzeri	1,83	0,71			
Katılımcının Aile Tipi					
Çekirdek Aile	1,81	0,72	-	0,930	0,395
Geniş Aile	1,86	0,63			
Tek Ebeveynli Aile	1,67	0,70			
Katılımcının Kız Kardeş Sayısı					
Yok	1,81	0,73	-	0,169	0,844
1	1,78	0,70			
2 ve üzeri	1,82	0,71			
Katılımcının Erkek Kardeş Sayısı					
Yok	1,84	0,72	3-1,2	3,106	0,046 *
1	1,84	0,74			
2 ve üzeri	1,62	0,61			
Katılımcının Kullandığı Madde Bilgisi					
Sigara Kullanan	1,89	0,73	-	2.10	0.03 *
Sigara Kullanmayan	1,75	0,69			
Alkol Kullanan	1,95	0,75	-	3.95	0,001***
Alkol Kullanmayan	1,69	0,65			
Uyuşturucu Madde Kullanan	2,12	0,80	-	2.32	0.02*
Uyuşturucu Madde Kullanmayan	1,79	0,80			
Psikiyatrik İlaç Kullanan	1,96	0,62	-	1.31	0.19
Psikiyatrik İlaç Kullanmayan	1,80	0,71			
Hiçbir Madde Kullanmayan	1,67	0,66	-	-3.56	0,001***
En Az Birini Kullanıyor	1,90	0,73			

Katılımcının İlişki Durumu					
İlişkim var	1,88	0,72	-	2.06	0,04*
İlişkim yok	1,73	0,69			
Partner ile Görüşme Sıklığı					
Her gün görüşürüz.	1,75	0,70	-	1,458	0,225
Gün aşırı görüşürüz.	1,89	0,74			
Haftada bir görüşürüz.	1,74	0,63			
Ayda bir görüşürüz.	1,82	0,80			
Partner ile Haberleşme Sıklığı					
2 saat	1,70	0,65	-	1,804	0,145
3-4 saat	1,86	0,76			
5-6 saat	1,86	0,69			
7 saat ve daha fazlası	1,86	0,77			
Katılımcının İnternet Kullanma Amacı					
Flörtümlle konuşmak	1,94	0,74	-	4.31	0.001***
Diğer İnternet Kullanma Amaçları	1.67	0.65			
<p>*** p<0,001 ** p<0,01 *p<0,05</p> <p>t: t testi değeri, F: Anova analizi değeri, Fark: Gruplar arasındaki fark testi sonuçları</p>					

6. BÖLÜM: TARTIŞMA

Bu araştırma kapsamında gençlerin dijital flört şiddetini uygulama ve mağduru olma durumları, toplumsal cinsiyet algısı, internet bağımlılığı ve sosyo-demografik değişkenler etrafında gelişen ilişkisi tespit araştırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Ankara ilinde yaşayan, 18-29 yaş grubunda bulunan ve daha önce en az bir kez flört etme deneyimi olan 476 gence ulaşılmıştır.

6.1. KATILIMCILARIN SOSYO-DEMOGRAFİK BİLGİLERİ, FLÖRT İLİŞKİLERİ VE İNTERNET KULLANIMLARI HAKKINDA GENEL BULGULAR

Katılımcıların %59,1'i 18-21, %30,7'si 22-25 ve %10,3'ü de 26-29 yaş aralığındadır. Katılımcılardan %63,2'si kadın %36,8'i ise erkektir. Araştırmaya katılan gençlerin çoğunluğu (%89,3) üniversite öğrenimini görmekte ya da üniversite mezunu olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumlarına bakıldığında, anne eğitim oranında ortaokul (%27,5), baba öğrenim oranında ise üniversite (%31,5) öne çıkmaktadır.

Katılımcıların %59,1'i 18-21, %30,7'si 22-25 ve %10,3'ü de 26-29 yaş aralığındadır. Katılımcılardan %63,2'si kadın %36,8'i ise erkektir. Araştırmaya katılan gençlerin tamamına yakını (%89,3) üniversite öğrenimini görmekte ya da üniversite mezunu olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumlarına bakıldığında, anne eğitim oranında ortaokul (%27,5), baba öğrenim oranında ise üniversite (%31,5) öne çıkmaktadır. Katılımcıların %75,2'sinin aylık gelir algısının orta seviyede olduğu ve bunu %13,7 ile düşük seviyenin ve %11,1 ile yüksek seviyenin takip ettiği görülmüştür. Katılımcıların aile tipinin yüksek oranda (%82,6) çekirdek aile şeklinden oluştuğuna ulaşılmıştır. Katılımcıların aileleri ile ilgili son soru olan kız ve erkek kardeş sayısında ise, %40,1'nin bir kız kardeşe sahip

olduğu ve bunu kız kardeşe sahip olmayanların %34,9 oranı ile izlediği görülmüştür. Diğer taraftan erkek kardeşe sahip olmayanların oranı (%41,2) ile bir erkek kardeşe sahip olanların oranının (%41,4) oldukça yakın olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırmaya dâhil edilen katılımcıların %44,1'inin alkol kullandığı, %41,6'sının sigara içtiği, %7,4'ünün psikiyatrik ilaç kullandığı ve %5,3'ünün de uyuşturucu madde kullandığı bilgisine ulaşılmıştır. Kullanılan madde sorusuna hiçbir madde kullanmadığını belirtenlerin oranının ise %41,2 olduğu görülmüştür.

Katılımcıların mevcut ilişki durumlarına bakıldığında; %58'nin ilişkisi olmadığı %42'sinin ise devam eden ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınmış olan katılımcıların %58'inin flörtü olması durumunda ailelerinin "Bildiklerinde doğal karşılarlar ve tanışmak isterler" doğrultusunda tepki verecekleri görülmüştür. Katılımcıların ailelerinin tepkilerinde sonrasında ise %22,7 oranında "Bu tarz ilişkileri sevmedikleri için haber vermem", %18,5 oranında "Çok sevinirler ve mutluluğumu ailemle paylaşırım" ve %0,8 oranında "Bildiklerinde görüşmeme izin vermezler" cevapları takip etmektedir.

Katılımcıların mevcut ya da daha önceki partnerleri ile görüşme sıklıkları incelendiğinde; %33,8'inin "Gün aşırı görüşürüz." %28,4'nün "Haftada bir görüşürüz.", %25,2'sinin "Her gün görüşürüz." ve %12,6'sının da "Ayda bir görüşürüz." yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların mevcut ya da daha önceki partnerleri ile haberleşme sıklıklarına bakıldığında ise gençlerin %37'sinin en fazla 2 saat, %30,7'sinin 3-4 saat, %19,5'nin 5-6 saat, %12,8'inin ise 7 saat ve daha fazla sürede dijital ortamlarda iletişim kurup haberleşme gösterdikleri belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına dâhil edilen katılımcıların birçoğu (%80,7) günlük ortalama 3 saat ve daha fazla internet kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların internet kullanma amaçları

ise yüzdeleriyle birlikte sırası ile; “Film-dizi izlemek” %78.8, “Müzik- radyo dinleme” %73.7, “Arkadaşlarımla konuşmak” %68.1, “Haberleri ve gündemi takip etmek” %65.3, “Haberleri ve gündemi takip etmek” %65.3, “Ödev yapmak-sunum hazırlamak” %63.7, “Boş zaman geçirmek” %62.6, “İnternette alışveriş” %57.8, “Flörtümlle konuşmak” %49.8, “Oyun oynamak” %37.6, “Yeni insanlarla tanışmak- sosyalleşmek” %22.5, “Şans oyunları oynamak” %11.1 olduğu tespit edilmiştir.

6.2. KATILIMCILARIN DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI, TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞINA İLİŞKİN BİLGİLER

6.2.1. Dijital Flört Şiddetinin Mağduru Ve Uygulayıcısı Olma Durumu

Katılımcıların dijital flört şiddetinin mağduru olma durumu puan ortalamasının $29,27 \pm 10,75$ doğrudan saldırganlığın mağduru olunmasının $11,41 \pm 2,98$ ve kontrol ve izleme davranışının mağduru olmanın ise $17,85 \pm 8,86$ olduğu tespit edilmiştir. Kontrol ve izleme davranışının mağduru olunmasının puan ortalaması, doğrudan saldırganlığın mağduru olunmasının puan ortalamasından fazladır.

Öte yandan katılımcıların dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma puan ortalamasının ise $27,00 \pm 7,27$ olduğu saptanmıştır. Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olunmasının puan ortalaması ($16,20 \pm 6,40$) doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olunmasının puan ortalamasından ($10,76 \pm 2,23$) yüksektir.

Genel anlamda şiddetin mağdur ve uygulayıcı olma durumlarının arasındaki puan ortalamalarına bakıldığında dijital flört şiddetinin mağduru olma durumunun ($29,27 \pm 10,75$) dijital flört şiddetinin uygulayıcısı ($27,00 \pm 7,27$) olma durumundan fazla olduğu görülebilir. Bu durumun olası bir açıklaması ve yorumu olarak; araştırmanın şiddet ile ilgili olması ve sosyal kaygılardan dolayı uygulayıcının dürüst bir şekilde yanıtlamamış olması verilebilir.

Dijital flört şiddetinin mağduru ya da uygulayıcısı fark etmeksizin kontrol ve izleme davranışı ile doğrudan saldırganlığın puan ortalamaları incelendiğinde; kontrol ve izleme davranışının puan ortalamasının (34,08±15,26) doğrudan saldırganlık davranışının puan ortalamasından (22,17±5,21) yüksek olduğu tespit edilmiştir. Başka bir anlatım ile ifade etmek gerekirse kontrol ve izleme davranışı dijital flört şiddetinin mağduru ya da uygulayıcı durumunun her birinde doğrudan saldırganlıktan fazla görülmektedir. Kontrol ve izleme davranışının doğrudan saldırganlıktan fazla görülmesi Borrajo ve diğerleri (2015) tarafından da tespit edilmiştir. Bu bulgunun olası bir açıklaması partnerinin nerede veya kiminle olduğunun dijital araçlarla kontrol edilmesi ve izlenmesi gibi davranışların gençler arasında sevginin göstergesi olarak kabul edilebilir ve normal davranışlar olarak algılandığı yönünde yorumlanabilir. Benzer şekilde Baker ve Helm (2010), tarafından gençlerle nitel olarak yürütülen çalışmada kontrol ve izleme gibi davranışların gençler tarafından rahatsız edici olarak nitelendirilse de şiddet ve istismar olarak tanımlanmaması bu duruma bir örnektir. Bu bulgu aynı zamanda gençlerin dijital flört şiddeti davranışlarını doğrudan saldırganlık olarak algılamalarının daha düşük olmasından da kaynaklanabilir. Gençlerin flört ilişkilerinde teknolojik araçları yaygın olarak kullanmalarının sonucu olan, kontrol ve izleme davranışının yüksek görülmesi diğer araştırmalarda benzer şekillerde tespit edilmiştir (Burke vd., 2011; Hinduja & Patchin, 2011; Zweig vd., 2013; Cavalcanti, Coutinho, Nascimento, & Pinto; López-Cepero, Vallejos-Saldarriaga, & Merino-García; Lara, 2020; Celsi, Paleari & Fincham, 2021; Linares, Aranda, Garcí'a-Domingo, Amezcua, Fuentes & Moreno-Padilla, 2021). Kontrol ve izleme davranışının daha yaygın görülmesine dair bulgunun bir diğer açıklamasını ise teknoloji ve dolaylı olarak internet kullanımının yaratmış olduğu mekân ve zaman fark etmeksizin gözetleme ve kontrol etmeye imkân tanınması ile yapılabilir (Stonard vd., 2017; Ouytsel vd., 2016; Borrajo vd., 2015).

6.2.2. Toplumsal Cinsiyet Algısı

Araştırma kapsamında ulaşılan katılımcıların toplumsal cinsiyet algı puan ortalamalarının 110,67±14,34 olduğu tespit edilmiştir. Altınova ve Duyan (2013), tarafından geliştirilen toplumsal cinsiyet algı ölçeğinde ise alınabilecek en yüksek puanın 125 olduğu

düşünüldüğünde çalışma sonunda ulaşılan toplumsal cinsiyet algı puan ortalamasının yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum çalışmanın örneklemini oluşturan gençlerin toplumsal cinsiyet algılarının daha olumlu olduğu yönünde yorumlanabilir. Benzer yaş gruplarına uygulanan çalışmalarda da toplumsal cinsiyet algısının yüksek olduğu görülmektedir (Aydın, Bekar, Gören & Sungur, 2016; Bahar & Küçükşen, 2018; Yılmaz & Çiçek, 2021; Zeyneloğlu, 2008).

6.2.3. İnternet Bağımlılığı

Araştırma kapsamında ulaşılan katılımcıların internet bağımlılıklarının puan ortalamasının $29,96 \pm 8,52$ olduğu bulunmuştur. Öztürk'ün (2020), gençlerin internet kullanım amaçları ve internet bağımlılığı seviyelerini belirlemek amacıyla yürüttüğü internet bağımlılığı araştırmasında da benzer şekilde puan ortalamasının $30,00 \pm 8,87$ olduğu tespit edilmiştir. Gençlerin internet bağımlılıklarının benzer puan ortalamalarına sahip olduğunu ortaya koyan birçok çalışma vardır (Ayazseven & Önder, 2018; Savcı & Aysan, 2017; Ergün & Meriç, 2020; Ateş & Sağar, 2021).

6.3. GENÇLERİN DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ BOYUTLARI, TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI VE İNTERNET BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ KORELASYONA İLİŞKİN BİLGİLER

Gençlerde dijital flört şiddeti uygulama ve mağduru olma durumları ile toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı puan ortalamaları hesaplanmış olup yorumlanmıştır. Bu bölümde ise dijital flört şiddetini uygulama ve mağduru olma durumları ile toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı arasındaki korelasyon katsayıları incelenip tartışılacaktır.

Doğrudan saldırganlığın mağduru olunması ile dijital flört şiddetinin tüm boyutlarının arasında pozitif bir ilişki vardır. Doğrudan saldırganlığın mağduru olma ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma arasında yüksek ($r=0,612$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=0,429$) arasında orta, kontrol ve izleme davranışının mağduru olmasıyla da daha

düşük şiddette ($r=0,238$) bir ilişki tespit edilmiştir. Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=0,408$) arasında ise yine pozitif yönlü ve orta düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur. Doğrudan saldırganlığın mağduru olma ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma arasında saptanan yüksek ilişki; doğrudan saldırganlığın gerçekleştiği şiddet öyküsünde aynı zamanda kontrol ve izlemenin de var olduğu yönünde yorumlanabilir. Öte yandan doğrudan saldırganlığın mağduru olma ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasındaki pozitif ilişki şiddetin mağdur ve uygulayıcı olma halinin aynı durumda gerçekleşebildiğine yönelik yorum yapılmasını mümkün kılar.

Aynı şekilde kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde ($r=0,519$) ilişki, doğrudan saldırganlığın uygulaması arasında ise düşük düzeyde ($r=0,245$) pozitif yönlü bir ilişki söz konusudur. Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ve doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki şiddetin mağduru ve uygulayıcı arasında ilişki olduğunu işaret eder. Burada mağdur ve uygulayıcılık arasındaki ilişkinin, birbirleri için risk faktörü oluşturması yönünde de yorum getirilebilir. Daha açık ifade etmek gerekirse; dijital flört şiddetinin mağduru olmak bu şiddeti uygulama yolunda risk faktörü olabilir. Dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma ve mağduru olunmasının birlikte görülmesi diğer çalışmalar ile de tutarlıdır. Aynı zamanda bu bulgu, dijital flört şiddetinin gençlerin ilişkilerinde karşılıklı olarak gerçekleşebileceğini ve kişinin hem şiddetin uygulayıcısı hem de mağduru olabileceğini destekler niteliktedir. (Borrajo vd., 2015; Reed vd., 2016; Stonard, 2021, Linears, 2021; Lara, 2020; Villora, Yubero & Navarro, 2019). Öte yandan bu sonuç Riggs ve O'leary'in (1989, akt. Temple vd., 2015; 1996) sosyal öğrenme teorisi kapsamında oluşturdukları flört şiddetinin durumsal modeli ile örtüşmektedir. Araştırmacılar flört şiddetine maruz kalınmasının şiddeti gerçekleştirme noktasında riskli bir durum oluşturduğunu belirtmektedir.

İnternet bağımlılığı ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($r=0,208$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=0,124$) arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır. ($p<0.01$) İnternet bağımlılığının dijital flört şiddeti boyutlarında nispeten en yüksek ilişkinin kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında sağlandığı bulunmuştur. Gençlerde internet bağımlılığı ile dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma arasındaki bu ilişki internet bağımlılığı ve dijital flört şiddetinin birbirini etkilediği yönünde yorumlanabilir. Kontrol ve izleme davranışının, internet bağımlılığı ile olan görece yüksek düzeyde pozitif yönlü ilişkisi Linares ve diğerleri (2021) tarafından ortaya konulan problemlili ve fazla telefon kullanımı ile partnerine yönelik kontrol ve izleme davranışı sergileme arasında ilişki olduğuna benzer bir sonuçtur. Yine aynı çalışmada problemlili telefon kullanımı ile dijital flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve yüksek düzeyde problemlili telefon kullanımının dijital flört şiddeti uygulayıcılığını arttırdığı bulunmuştur. Machimbarrena, Calvete, Fernández-González, Álvarez-Bardón, Álvarez-Fernández & González-Cabrera'nın (2018) çalışmasında da dijital flört şiddetinin mağduriyeti ile problemlili internet kullanımı arasında da benzer yönlü ilişki gözlemlenmiştir. Bu ilişki ile ilgili yürütülen bir başka çalışmada ise internet kullanımının fazla olması hem dijital flört şiddetinin mağduru olunması hem de algılanan ilişki kalitesi ile bağlantılı bulunmuştur (Mosley & Lancaster, 2019).

Toplumsal cinsiyet algısı ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($r=-0,097$) ($p<0.05$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=-0,200$) arasında negatif yönlü ilişki ($p<0.01$) görülmüştür. Toplumsal cinsiyet algısı ile kontrol ve izleme davranışı uygulama ve doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma arasında görece daha yüksek ve negatif yönlü bir ilişkinin varlığı söz konusudur. Bu durum toplumsal cinsiyet algısının azalması ile dijital flört şiddetinin arttığı şeklinde yorumlanabilir. Yurt içi ve yurt dışı literatüründe toplumsal cinsiyet algısı ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi tespit eden ve toplumsal cinsiyetin flört şiddeti için önemli bir risk faktörü olduğunu ortaya koyan çalışmalar vardır (Selçuk, Avcı, & Mercan, 2018; Akdeniz, 2022; Yumuşak, 2012; Miller, Culyba, Paglisotti, Massof, Gao, Ports, Kato-Wallace, Pulerwitz, Espelage, Abebe & Jones, 2020; Turan & Duy, 2020; Sears, Byer, & Price, 2007; Reyes, Foshee, Niolon, Reidy, & Hall, 2016; Linares vd., 2021). Diğer taraftan yurt içi literatüründe toplumsal cinsiyet algısı ve dijital flört şiddetinin çalışıldığı

araştırmalar olmasa da yurt dışı literatüründe dijital flört şiddeti ile toplumsal cinsiyet arasındaki ilişki araştırılmıştır. Aynı zamanda dijital flört şiddeti ile toplumsal cinsiyetin negatif yönlü ilişkisini ispatlayan çalışmalar da mevcuttur (Reed, Ward, Tolman, Lippman & Seabrook, 2021; Wright, 2020; Cava, Ferrer, Buelga & Carrasco, 2020; Reed, 2015). Reed, Ward, Tolman, Lippman ve Seabrook (2021) tarafından yürütölen çalışmada da toplumsal cinsiyet hakkındaki düşüncelerin ataerkil költürün etkisinde olması ve bu algısının onaylanmasının genç kadınlar ve erkekler için farklı tür dijital flört şiddeti davranışlarının uygulayıcısı olmalarını arttırdığı ortaya koyulmuştur. Çalışma sonunda araştırmacılar flört ilişkisinde dijital şiddetin uygulayıcısının cinsiyetinden ziyade toplumsal cinsiyetin geliştirdiğı inanışların ilişki içerisinde internet ve teknoloji kullanımını problemlili hale getirdiğini belirtmişler.

6.4. DİJİTAL FLÖRT şİDDETİ BOYUTLARI VE SOSYO-DEMOGRAFİK DEĞİşKENLER

Araştırmaya katılan gençlerin yaş grupları dijital flört şiddetinin hiçbir boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir. Yaş değişkeninin dijital flört şiddeti ile ilişkili olmadığına yönelik benzer çalışmalar vardır (Burke, vd., 2011; Darvell, vd., 2011). Ancak flört şiddeti ile ilgili yürütölmüş olan bir çalışma (Aslan, vd., 2008) yaş faktörü ile önemli bulgular ortaya koymuştur. Çalışmada yaşın ilerlemesi ile flört şiddetine maruz kalmanın da arttığı saptanmış olup, bu durum yaşın ilerlemesi ile gençlerin şiddetin farkında olmaya başlamaları ve daha fazla flört deneyiminin şiddete yol açabileceğı ile yorumlanmıştır.

Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $t=1,30$) ve doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $t=-0.62$) puan ortalamaları internet kullanım amacı olan flört ile konuşmaya göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermemiştir. Ancak kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p<0,01$, $t=3.03$) ve kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p<0,001$, $t=4.31$) puan ortalamaları internet kullanım amacı

olan flört ile konuşmaya göre anlamlı farklılar görülmüştür. Bu durum internette geçirilen vaktin flört ile konuşmaya ayrılmasının kontrol ve izleme davranışının hem mağdur hem de uygulayıcısı ile ilişkisi olduğunu gösterir. Bu sonuç korelasyon analizinde ortaya çıkan kontrol ve izleme davranışının doğrudan saldırganlığın puan ortalamasından yüksek olması ile de ilişkili olabilir. Öte yandan interneti flörtü ile konuşmak için kullanan gençlerin, flört ilişkilerinde bunu partneri kontrol ve izlemek için araçsallaştırabileceği ve aynı zamanda bu durumun mağduru da olabilecekleri yönünde de yorumlanabilir.

Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p<0,001$, $t=4.52$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p<0,001$, $t=2.68$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı ($p<0,01$, $t= 2.10$) olma puan ortalaması sigara kullanımına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir. Bu bulgu gençlerin sigara kullanımının dijital flört şiddeti için bir risk faktörü olduğu ya da sonucu olduğu şeklinde yorumlanabilir. Diğer taraftan katılımcıların uyuşturucu madde kullanması puan ortalamalarına göre kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p<0,001$, $t=3,12$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p<0,05$, $t=2.32$) göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıktır. Benzer şekilde katılımcıların sigara kullandımlarına dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $t= 1,30$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p<0,001$, $t=2,68$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p<0,05$, $t=2.10$) puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermiştir. Dijital flört şiddeti boyutlarının uyuşturucu madde ve alkol kullanımı ile arasında oluşan anlamlı farklılık bu maddelerin kullanımının dijital flört şiddetine yol açabileceği yönünde yorumlanabilir. Bu tür davranışları riskli davranış olarak tanımlayan Ybarra, Diener-West ve Leaf (2007) elektronik mağduriyetin alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile ilişkili olduğunu ileri sürmüştür. Bu durumun flört ilişkilerine yansımış hali olan dijital flört şiddetinde ise uyuşturucu madde, alkol ve sigara kullanımı ile ilişkili olduğu daha önce yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur (Ouytsel, vd., 2016; Watkins, Maldonado & DiLillo, 2016; Bennett, Guran, Ramos & Margolin, 2011; Zweig vd., 2013).

Katılımcıların anne eğitim durumları kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p<0,001$ $F=5,594$) ve doğrudan saldırganlığın mağduru olmaya ilkökul veya daha az ($1,75\pm 0,73$)

eğitim durumu olanların ortaokul ($2,04\pm 0,93$) ile üniversite ve üzerine ($2,25\pm 1,26$) göre puan ortalamaları yüksek olup istatistiksel olarak anlamlıdır. Baba eğitim durumları ise doğrudan saldırganlığın mağduru olmaya ($p<0,05$, $F=3,249$), göre anlamlı farklılık göstermiştir. Dijital flört şiddetinin boyutları özellikle anne eğitim durumu ile anlamlı farklılık göstermiştir. Dijital flört şiddetine dair ilgili literatür incelendiğinde anne ve baba eğitim durumunun dijital flört şiddeti ile ilişkisine dair bir araştırma bulgusu rastlanmamıştır. Anne ve baba eğitim durumunun dijital flört şiddetinin mağduru olunması ile anlamsal farklılığı, şiddete karşı savunmasızlık noktasında ebeveynlerin eğitim durumu ile ilişkisi olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcıların kız kardeşe sahip olma durumu dijital flört şiddetinin hiçbir boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemiştir. Diğer bir taraftan erkek kardeşe sahip olma durumu sadece kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma boyutunda ($p<0,05$, $F=3,106$) anlamlı farklılığa sahiptir. Bu değişkende oluşan farklılık ise 2 ve üzeri erkek kardeşe sahip olanlar ile ($1,62\pm 0,61$) erkek kardeşi olmayan ($1,84\pm 0,72$) ve bir erkek kardeşi olanlar ($1,84\pm 0,74$) arasında gelişmiştir. İlgili literatürde kız ve erkek kardeşe sahip olma ile dijital flört şiddeti arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile erkek kardeşe sahip olma arasında anlamlı ilişki bu şiddet davranışı pratiklerinin gelişmesinde erkek kardeştan öğrenme ya da aktarıma yoluyla gelişebileceği şeklinde yorumlanabilir.

Yapılan analizler sonucunda katılımcıların aile tipleri ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p<0,001$, $F=6,611$) puan ortalamaları yüksek bir anlamlı farklılığa sahiptir. Gelişen bu farklılık ise geniş aile ile çekirdek aile ve tek ebeveynli aile arasında gelişmiştir. Dijital flört şiddeti ile ilgili literatür incelendiğinde aile tipi ile ilgili bir araştırma bulgusu bulunamamıştır.

Katılımcıların, dijital flört şiddetinin tüm boyutlarında partnerleri ile haberleşme sıklığına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Partner ile görüşme sıklığında ise doğrudan

saldırganlığın uygulayıcısı olma boyutu ($p<0,05$, $F=2,732$) ile anlamlar farklılıklar söz konusudur. Bu farklılığı görmeye yönelik yapılan analizler sonucunda “haftada bir görüşürüz” ($1,06\pm0,18$) ile “ayda bir görüşürüz” ($1,15\pm0,44$) ifadelerinin puan ortalamaları arasında olduğu gözlemlenmiştir. Partner ile görüşmenin haftada bir ve ayda bir olması arasında gelişen farklılık görüşme sıklığının dijital flört şiddetini doğrudan saldırganlık yönünde geliştirdiği şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalaması ($p<0,05$, $t=2,06$) ilişki durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Gençlerin partnerine kontrol ve izleme davranışı sergilemesi ile bir ilişki yaşamalarının değişiklik göstermesi ise muhtemel bir sonuçtur. Benzer şekilde Bakır'ın (2019), yürüttüğü çalışmada da ilişki durumlarını “sevgili” olarak tanımlayan gençlerin doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ve doğrudan saldırganlığa maruz kalma boyutlarında yüksek puan aldığı bulunmuştur.

Gençlerin cinsiyetleri doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p<0,05$, $t= 0,03$) ile kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p<0,05$, $t= 3,00$) puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermiştir. Cinsiyete dair ilgili literatür incelendiğinde sonuçlar arasında tutarsızlık vardır. Bazı çalışmalar dijital flört şiddetinin cinsiyet ile ilişkili ve anlamlı olduğunu ortaya koyarken (Reed, vd., 2021; Epstein-Ngo, Roche, Walton, Zimmerman, Chermack & Cunningham, 2014; Deans & Bhogal, 2019; Zweig, vd., 2013; Passarelli, 2016) cinsiyetin dijital flört şiddeti ile ilişkili olmadığını koyan çalışmalar da vardır (Reed, vd, 2017; Leisring & Giumetti, 2014). Deans ve Bhogal (2019) ise cinsiyetin dijital flört şiddeti için önemli bir yordayıcı olduğunu ve kadınların erkeklere kıyasla daha az şiddet uygulayıcısı olduklarını görmüşlerdir. Dijital flört şiddetinin cinsiyete göre neden olabileceği bir diğer durum ise kontrol ve izleme davranışları hakkında yarattığı farklılıktır. Bazı çalışma bulguları kadınların erkeklere göre daha fazla partnerlerine karşı kontrol davranışı sergiledikleri yönündedir (Bennett, vd., 2011; Burke, vd., 2011). Bunun olası bir açıklaması kadınların fiziksel müdahaleler içermeyen kontrol davranışlarını sergilemeye daha yatkın oldukları yönünde yapılabilir.

7. BÖLÜM: SONUÇ, ÖNERİLER VE SINIRLILIKLAR

Bu araştırmada gençlerin dijital flört şiddetini uygulama ve mağdur olma durumları ile toplumsal cinsiyet algıları, internet bağımlılığı durumları ve sosyo-demografik faktörleri arasındaki ilişkisi araştırılmıştır. Araştırmanın verilerini 18-29 yaş aralığında, Ankara'da yaşayan ya da okuyan, mevcut ya da daha öncesinde en az bir kere flört etme deneyimi olan gençler oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ilgili kuramsal çerçeveye etrafında değerlendirilmiş olup; dijital flört şiddetinin toplumsal cinsiyet algısı, internet bağımlılığı ve sosyo-demografik faktörler ile ilişkisi belirtilmiştir.

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına yer verilirken ortaya çıkan sonuçlar kısaca belirtilip, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlara öneriler sunulmuştur.

7.1. SONUÇLAR

Katılımcılar Hakkında Genel Sonuçlar:

- Katılımcılardan 18-21 yaş arasındakilerin %59,1, 22-25 yaş arasındakilerin % 30,6, 26-29 yaş arasındakilerin ise %10,3 oranında olduğu,
- Katılımcıların %36,8'inin erkek, %63,2'sinin ise kadın olduğu,
- Katılımcıların neredeyse tamamının (%89,3) eğitim durumunun üniversite seviyesinde olduğu,
- Katılımcıların anne ve baba eğitim durumunun da, yüksek orandan düşük orana sırası ile gidildiği takdirde; anne eğitim durumunun ortaokul (%27,5), lise (%25,4), ilkokul %23,5) ve yüksek lisans/doktora (%2,9) şeklinde; baba eğitim durumu için ise üniversite (%31,5), ortaokul (%27,6), lise (%23,9), ilkokul (%12,2) ve yüksek lisans /doktora (%4,8) şeklinde sıralamaya gidildiği,

- Katılımcıların aylık gelirlerini algılama durumlarının yüksek oranda (%75,2) orta olduğu ve bunu %13,7 ile düşük ve %11,1 ile de yüksek gelir durumu algısının izlediği,
- Katılımcıların aile şeklini, yüksek oranda (%82,6) çekirdek aile tipinin oluşturduğu,
- Katılımcıların %40,2'nin bir kız kardeşe sahip olduğu ve bunu kız kardeşe sahip olmayanların %34,9 oranı ile takip ettiği,
- Katılımcıların %41,2'sinin erkek kardeşe sahip olmadığı ve bir erkek kardeşe sahip olanlarının oranının ise %41,5 olduğu,
- Katılımcıların %41,2'sinin kullandığı hiçbir madde olmadığı, %44,1'inin alkol %41,6'sının sigara, %7,4'sinin psikiyatrik ilaç ve %5,3'nin ise uyuşturucu madde kullandığı,
- Katılımcıların ilişki durumlarının tanımlanmasında; flört ilişkisi olmayanların %47,7, ilişkisi olanların %35,9, karmaşık ilişkisi olanların %14,3 ve nişanlıların %2,1 olduğu
- Katılımcıların devam eden ilişki durumlarına dair ise, gençlerin %58'inin ilişkisi olmadığı ve %42'sinin de devam eden ilişkisi olduğu,
- Katılımcıların flörtleri olduğunda ailelerinin tepkisi incelendiğinde; yarısından fazlasının (%58) "Bildiklerinde doğal karşılarlar ve tanışmak isterler." cevabı verdiğini, bunu %22,7 ile "Bu tarz ilişkileri sevmedikleri için haber vermem.", %18,5 ile "Çok sevinirler ve mutluluğumu ailemle paylaşıyorum." ve %0,8 oranı ile "Bildiklerinde görüşmeme izin vermezler." cevabının izlediği,
- Katılımcıların mevcut ya da daha önceki partneri ile görüşme sıklığında ise %33,8'nin "Gün aşırı görüşürüz.", %28,4 ile "Haftada bir görüşürüz.", %25,2 ile "Her gün görüşürüz." ve %12,6 oranında "Ayda bir görüşürüz." yanıtının takip ettiği,
- Katılımcıların mevcut ya da daha önceki partneri ile haberleşme sıklığında en fazla 2 saat (%37) ve sonrasında 3-4 saat (%30,7), %19,5 ile 5-6 saat ve %12,8 oranı ile de 7 saat ve daha fazlasının izlediği,
- Katılımcıların günlük internet kullanımlarının yüksek oranda (%80,7) günde 3 saat ve daha fazlası şeklinde geliştiği,
- Katılımcıların internet kullanma amaçları ise sırası ile "Flörtümle konuşmak" (%49.8), "Ödev yapmak-sunum hazırlamak" (%63.7), "Film-dizi izlemek" (%78.8), "Şans oyunları oynamak" (%11.1), "Boş zaman geçirmek" (%62.6), "Arkadaşlarımla

konuşmak" (%68.1), "Yeni insanlarla tanışmak- sosyalleşmek" (%22.5), "Haberleri ve gündemi takip etmek" (%65.3), "Oyun oynamak" (%37.6), "İnternette alışveriş" %57.8, "Müzik- radyo dinleme" %73,7 olduğu

yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Gençlerde Dijital Flört Şiddeti Boyutları, Toplumsal Cinsiyet Algısı ve İnternet Bağımlılığı Hakkında Sonuçlar

- Araştırmaya katılan gençlerin dijital flört şiddeti mağduru olma durumları puan ortalaması (29,27±10,75) düşük seviyelerin biraz üzerindedir. Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma puan ortalaması (11,41±2,98) düşük seviyelerdedir. Araştırmaya katılanların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma puan ortalamasının (17,85±8,86) orta seviyelere yakın olduğu, dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma puan ortalaması da (27,00±7,27) düşük seviyelerin biraz üzerindedir. Araştırma kapsamına dâhil edilen gençleri doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma durumunun puan ortalaması (10,76±2,23) kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma boyutuna göre düşüktür. Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma puan ortalamaları ise (16,23±6,40) yüksek seviyelere yakındır.
- Gençlerin toplumsal cinsiyet algılarına dair puan ortalamalarının 110,67±14,34 olduğu tespit edilmiştir.
- Araştırmaya katılan gençlerin internet bağımlılıklarına ilişkin puan ortalaması ise 29,96 (±8,52) dir.

Gençlerde Dijital Flört Şiddeti Boyutları ile Toplumsal Cinsiyet Algıları ve İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar

Katılımcıların dijital flört şiddetinin uygulayıcısı ve mağduru olma durumu, toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı arasındaki ilişkiye dair bulgular şöyledir;

→ Doğrudan saldırganlığın mağduru olma ile

- kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($r=0,612$),
- kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($r=0,238$),
- doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=0,429$) ($p<0.01$)

→ Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ile

- doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($r=0,612$),
- kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($r=0,519$),
- doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=0,245$), ($p<0.01$)

→ Kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ile

- doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($r=0,238$),
- kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($r=0,519$),
- doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=0,408$)
- internet bağımlılığı ($r=0,208$) arasında pozitif yönlü ($p<0.01$)
- toplumsal cinsiyet algısı ($r=-0,097$) arasında negatif yönlü ilişki ($p<0.05$)

→ Doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ile

- doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($r=0,429$),
- kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($r=0,245$),
- kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($r=0,408$),
- internet bağımlılığı ($r=0,124$) arasında pozitif yönlü ($p<0.01$)
- toplumsal cinsiyet algısı ($r=-0,200$) arasında negatif yönlü ilişki ($p<0.01$)

→ İnternet bağımlılığı ile

- kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($r=0,208$),
- doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=0,124$), ($p<0.01$)

→ Toplumsal cinsiyet algısı ile

- kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($r=-0,097$), ($p<0.05$)
- doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($r=-0,200$) arasında negatif yönlü ilişki ($p<0.01$)

tespit edilmiştir.

Gençlerde Dijital Flört Şiddeti Boyutları ve Sosyo-Demografik Değişkenlere Dair Sonuçlar

- Katılımcıların **yaşlarına** dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $t= 1,30$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $t= 1,91$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $t= 0,63$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $t= 1,36$) puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir.
- Katılımcıların doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$ $t= 0,98$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $t= 1,36$) puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemiştir. **Cinsiyetin** doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p<0,05$, $t= 0,03$) ve kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p<0,05$, $t= 3.00$) puan ortalamalarına göre ise anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur.
- Katılımcıların **anne eğitim durumuna** dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p<0,001$ $F=5,594$) ve doğrudan saldırganlığın mağduru olmaya ($p<0,05$, $F=3,15$) göre anlamlı farklılık göstermiştir. İlkokul veya daha az ($1,75\pm0,73$) eğitim durumu olanların ortaokul ($2,04\pm0,93$) ile üniversite ve üzerine ($2,25\pm1,26$)

göre puan ortalamaları yüksek olup istatistiksel olarak anlamlıdır. Doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F=0,906$) ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olmaya ($p>0,05$, $F=1,624$) göre ise anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

- Katılımcıların **baba eğitim durumuna** dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $F=3,249$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F=0,939$) kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olmaya ($p>0,05$, $F=0,257$) göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Doğrudan saldırganlığın mağduru olmaya ($p<0,05$, $F=3,249$), göre ise anlamlı farklılık göstermiştir.
- Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $F= 0,260$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $F=0,152$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F= 0,930$) puan ortalamaları **aile tipine** göre anlamlı farklılık göstermemiştir. Aile tipi doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p<0,001$, $F=6,611$) puan ortalamasına göre anlamlı farklılık göstermiştir. Geniş ailenin puan ortalamasının ($1,20\pm0,55$) çekirdek aile ($1,06\pm0,16$) ve tek ebeveynli ailenin ($1,08\pm0,21$) puan ortalamalarına göre yüksek ve anlamlı çıktığı görülmüştür.
- Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $F=0,033$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $F=0,806$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F=0,056$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F=0,169$) puan ortalamaları **kız kardeşe sahip olma** durumuna göre istatistiksel anlamda farklılık göstermemiştir.
- Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $F=1,490$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $F=1,124$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F=0,109$), puan ortalamaları **erkek kardeşe sahip olma** durumuna göre istatistiksel anlamda farklılık göstermemiştir. Erkek kardeşe sahip olma durumuna göre kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p<0,05$, $F=3,106$)

puan ortalaması anlamlıdır. Farklılık gösteren gruplar ise 2 ve üzeri erkek kardeşi olanların ($1,62 \pm 0,61$) erkek kardeşi olmayan ($1,84 \pm 0,72$) ve bir erkek kardeşi olanlara ($1,84 \pm 0,74$) göre anlamlı derecede farklı çıktığı görülmüştür.

- Katılımcıların **sigara** kullarımlarına dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p < 0,001$, $t = 4.52$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p < 0,001$, $t = 2,68$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p < 0,05$, $t = 2.10$) puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermiştir. Doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p > 0,05$, $t = 1.92$) ile sigara kullanımı arasında ise anlamlı farklılık yoktur. Katılımcıların **alkol** kullarımlarına dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p < 0,001$, $t = 5.02$) ile kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p < 0,01$, $t = -3.95$) arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p > 0,05$, $t = -0.31$), ile doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p > 0,05$, $t = 1,69$) arasında ise anlamlı farklılık yoktur. Katılımcıların **uyuşturucu** kullarımlarına dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p < 0,001$, $t = 3,12$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p < 0,05$, $t = 2.32$) puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlıdır. Doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p > 0,05$, $t = 0.26$) ve doğrudan saldırganlığın mağduru olmaya ($p > 0,01$, $t = 3,12$) göre uyuşturucu madde kullanımı arasında anlamlı farklılık yoktur. Katılımcıların **psikiyatrik ilaç** kullarımlarına dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p > 0,05$, $t = -0,41$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p > 0,05$, $t = 0,62$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p > 0,05$, $t = -0.77$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p > 0,05$, $t = 1.31$), puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Katılımcıların **en az bir madde kullanma** ya da **hiçbir madde kullanmama** durumlarına dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p < 0,001$, $t = -5.53$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p < 0,01$, $t = -2,43$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p < 0,001$, $t = -3.56$) puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık vardır. Bu durum doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p > 0,05$, $t = 1.33$) puan ortalamasına göre ise anlamlı farklılık görülmemiştir.

- Kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $t=1,23$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $t=-1,09$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $t=-0,55$) puan ortalamaları **ilişki durumlarına** göre istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu durum kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p<0,05$, $t=2,06$) puan ortalamalarına göre anlamlıdır.
- Katılımcıların partner ile görüşme sıklığına dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $F=2,420$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $F=1,172$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F=1,458$) puan ortalamalarına göre anlamlı farklılık görülmemektedir. Bu durum ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p<0,05$, $F=2,732$) puan ortalaması arasında anlamlı farklılık vardır. Seçeneklerden “haftada bir görüşürüz” ($1,06\pm 0,18$) ve “ayda bir görüşürüz” ($1,15\pm 0,44$) ifadelerinin puan ortalamaları arasında farklılık geliştiği bulunmuştur.
- Katılımcıların **partner ile haberleşme sıklığına** dair veriler kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p>0,05$, $F=0,542$), doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $F=0,409$), doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F=0,263$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $F=1,804$) puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir.
- Katılımcıların kontrol ve izleme davranışının mağduru olma ($p<0,001$, $t=3,03$), kontrol ve izleme davranışının uygulayıcısı olma ($p<0,001$, $t=4,31$) puan ortalamaları **interneti kullanma amacı olan flört ile konuşmaya** göre anlamlı farklılıklara sahiptir. Bu durum doğrudan saldırganlığın mağduru olma ($p>0,05$, $t=1,30$) ile doğrudan saldırganlığın uygulayıcısı olma ($p>0,05$, $t=-0,62$) puan ortalamalarında söz konusu değildir.

7.2. ÖNERİLER VE KISITLILIKLAR

İnternet kullanımı gençlerin yaşamında geniş bir yer kaplamakla birlikte; eğitim, günlük hayat işlevleri, sağlık ve en önemlisi sosyal çevre ile etkileşim internet üzerinden sağlanır. Bu sebeple kurulan flört ilişkisinin başlaması, sürdürülmesi ve bitirilmesi açısından internet kullanımı önem teşkil etmektedir. Gençlerin flört ilişkilerinde internetin sağlayabileceği yararlar yadsınmamak ile birlikte zararlı durumlar da söz konusu olabilir. Bu durumlardan biri olan dijital flört şiddeti gençlerin savunmasızlığı, farkında olmayışları ve normalleştirmelerinden kaynaklı olarak önemli noktalara varabilir. Araştırma sonunda dijital flört şiddetinin kontrol ve izlemeye dayalı boyutunda gözlemlenen yüksek puan ortalamaları internet ve teknolojik araçlar yoluyla partnerin hayatını çevreleyen sınırların ihlal edilebildiğini işaret eder. Flört ilişkilerinde internet ve teknolojik araçların kullanımının daha bilinçli olması için ilgili kurum, STK, üniversiteler ile politika geliştirici ve koyucular tarafından adımlar atılması önerilir. Bu amaç doğrultusunda şiddetin dijital ortamda gerçekleşmesinden kaynaklı gençlere yönelik bilinçlendirme çalışmaları buradan doğru kurulması ve örülmesi faydalı olabilir.

Çalışma kapsamına belirlenen yaş sınıflandırmasından dolayı lise gençliği dâhil edilmemiş olmasına rağmen bu yaş grubundaki gençlere yönelik olarak da eğitim politikaları ve öğrenim gördükleri okulları aracılığıyla sağlıklı sosyal medya, internet ve teknolojik araç kullanımı hakkında girişimlerde bulunulmalıdır.

Gençlerle birlikte yapılan saha çalışması sonucunda dijital flört şiddetinin uygulayıcısı olma durumu ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki negatif yönlü ilişki önemlidir. Gençlerin toplumsal cinsiyet ile ilişkili olarak flört ilişkilerinde gelişen inanış ve beklentilerinin sonu onları şiddetin mağduru ve uygulayıcısı konumuna sürükleyebilir. Bundan dolayı araştırmanın şiddet ile alakalı olması bulgularını bir noktada daha genel düşünmeyi de zorunlu kılmaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri ile birlikte etkisi ortaya konulan dijital flört

şiddetin çözüm ve önerisinde McCarry ve Lombard'ın (2016: 128), *“hem bireysel hem de toplum düzeyinde şiddete göz yuman tutumlara meydan okumak, şiddetin önlenmesinde kilit bir öncelikdir.”* sözü probleme nereden yaklaşılacağını özetler. Gençlerde toplumsal cinsiyet algısının iyileştirilebileceği girişimler onlara ulaşılabilecek her düzeyde önemlidir ve önerilir. Bu amaçla bireyin ergenlik dönemini de içine alacak cinsiyet eşitliğine yönelik müfredat ve politikaların izlenmesi önerilebilir.

Öte yandan gençlere flörtleri olduğunda ailelerin tepkilerinin ne yönde geliştiğine dair yöneltilen soruda cevapların *“Bildiklerinde doğal karşılarlar ve tanışmak isterler.”* ve *“Bu tarz ilişkileri sevmedikleri için haber vermem”* arasında dağılım göstermesi önemli olmak ile birlikte *“Bu tarz ilişkileri sevmedikleri için haber vermem”* yanıtına olan yönelim dikkat çekicidir. Zira gençlerin dijital flört şiddeti ile karşılaştıklarında yardım alabilme seçeneklerinden olan aile desteği de bu durumla yok sayılabilir. Bunu daha geniş bir şekilde açıklamak gerekirse gençlerin ailelerine flört ilişkilerini güven içinde paylaşabilmeleri internet ortamında gerçekleşmesinden kaynaklı daha kolay hasıraltı edilebilme ihtimali olan dijital flört şiddeti ile karşılaştıklarında ailelerinden destek alabilmelerinin yolunu açar. Aile ve gençler arasındaki ilişki ve iletişimin flörtleri olma durumunda da güçlendirilmesi gerekmektedir. Sağlıklı, açık ve sosyal normlardan azade bir iletişimin gerçekleştirilmesi bu noktada önemlidir. Buna yönelik olarak gençler ve aileleri kapsayıcı ve bilinçlendirici çalışmaların düzenlenmesi önerilir.

Dijital flört şiddeti ile ilgili olarak daha sonrasında yapılması düşünülen araştırmalar ve araştırmacılar için çalışmanın kısıtlılıklarından doğru şu önerilerde bulunulabilir:

- Bu araştırma kapsamında veri toplarken tek yönlü bildirim şeklinde yapılmıştır ancak çiftler arasında da yapılabilir. Böylece dijital flört şiddetinin uygulayıcı ve mağduru olma durumları daha güvenli incelenebilir.
- Bu araştırmanın örnekleme 18-29 yaş aralığındaki gençlerden oluşmaktadır. Dijital flört şiddetinin yaş faktörü ile daha kapsamlı araştırılması adına ortaokul ve lise gençliğini oluşturan ergenler ile araştırmalar yürütülebilir.

- Bu araştırmada heteroseksüel ilişkiler temel alınarak çalışılmıştır. Homoseksüel ilişkilerin kurulmasında ve sürdürülmesinde dijital alanın önemi düşünöldüğünde ileride yürütölen çalışmalara homoseksüel ilişkiler dâhil edilip, analizler bunun üzerinden yapılabilir.
- Bu araştırmada veri toplamak için anket yönteminden yararlanılmıştır. Nicel yöntem yerine nitel yöntem kullanılabilir ve gençler ile görüşme yapılarak araştırma yürütölebilir.

KAYNAKÇA

- Aghtaie, N., Larkins, C., Barter, C., Stanley, N. Wood, M. & Øverlien, C. (2018). Interpersonal violence and abuse in young people's relationships in five european countries: Online and offline normalisation of heteronormativity. *Journal of Gender-Based Violence* 2 (2), 293–310. Doi: 10.1332/239868018X15263879270302.
- Akcan, G. (2020). Flört şiddeti: Psikopatolojik bir değerlendirme. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 72-87. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/buefd/issue/58364/841832>
- Akdeniz, B. (2022). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algıları ve toplumsal cinsiyet rollerini kabul düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Akış, B., Korkmaz, N. H., Taneri, P. E., Özkaya, G., & Güney, E. (2019). Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti sıklığı ve etkileyen etmenler. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, 4(3), 294-300. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/estudamhsd/issue/49459/550913>
- Aksoy, N. (2006). Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün rolü. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Kadın statüsü uzmanlığı tezi. Ankara. www.ksgm.gov.tr
- Altın, B. (2014). Kadınlarda benimsenen cinsiyet rollerine göre kişilik özelliklerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Arık, I. A., & Kütük, B. Ş. (2020). Y kuşağında sosyal medya kullanımı ve internet bağımlılığı. Baran, A. G., Hazer, O., Öztürk, M. S. (Ed.). *Gençlik ve Dijital Çağ içinde* (s. 21-35). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi.

- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., & Temel, F. (2008). Ankara'da iki hemşirelik yüksekokulunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması. Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜKSAM). Erişim adresi: http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/flort_siddeti.pdf
- Ateş, B. & Sağar, M., E. (2021). Üniversite öğrencilerinde bilişsel esneklik ve duygu düzenleme becerilerinin internet bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7(1), 87- 102. Doi: <https://doi.org/10.29065/usakead.887799>
- Ateş, E. C., & Ateş. A. P. (2020). Gençlik-dijital çağ ve suç. Baran, A. G., Hazer, O., Öztürk, M., S. (Ed.). Gençlik ve Dijital Çağ içinde (s. 11-20). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi.
- Attewell, V. (2013). Exploring cyber-based dating aggression in adolescent romantic relationships: Past, present, and future. Yüksek Lisans Tezi, Calgary Üniversitesi, Alberta.
- Ayazseven, Ö. & Önder, F., C. (2018). Ergenlerde internet bağımlılığı: Depresyon ve yalnızlığın rolü. Karacan vd., (Ed.), Eurasian Conference on Language and Social Sciences (31-48) içinde. Antalya: Belek.
- Aydın, M., Bekar, E. Ö., Gören, Ş. Y., & Sungur, M. A. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(1), 223-242. Doi: <https://doi.org/10.11616/basbed.vi.455842>
- Ayyıldız, A. B., & Taylan, H. H. (2018). Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti tutumları: Sakarya Üniversitesi örneği. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(86), 413-427. Doi: <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.14577>

- Baker, C. K., & Helm, S. (2010). Pacific youth and shifting thresholds: Understanding teen dating violence in Hawai'i. *Journal of School Violence*, 9, 154–173. Doi: <https://doi.org/10.1080/15388220903585879>
- Bakır, A. & Kalkan, M. (2019). Siber flört istismarı ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 75-95. Doi: 10.26466/opus.546811
- Bakır, A. (2019). Romantik ilişkilerde siber flört istismarının beden imgesi ve benlik saygısıyla ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, On dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Baran, A. G. (2013). Genç ve gençlik: Sosyolojik bakış. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 6-25. Erişim adresi: https://www.academia.edu/9352143/Genç_ve_Gençlik_Sosyolojik_Bakış
- Barındık, G. (2021). Dijitalleşen medya ve yarattığı yeni şiddet alanı: dijital şiddet. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Barter, C., McCarry, M., Berridge, D., & Evans, K. (2009). Partner exploitation and violence in teenage intimate relationships. London: NSPCC Erişim adresi: http://www.nspcc.org.uk/inform/research/findings/partner_exploitation_and_violence_summary_wdf68093.pdf .
- Bal, D. M. (2014). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine genel bakış. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 15-28. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kashed/issue/22284/239026>
- Balcı, Ş., & Ayhan B. (2007). Üniversite öğrencilerinin internet kullanım ve doyumları üzerine bir saha araştırması, *Selçuk İletişim*, 5(1), 174-197. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/josc/issue/19015/200730>

- Balkıs, M., Duru, E., & Buluş, M. (2005). Şiddete yönelik tutumların zyeterlilik, medya, Şiddete yönelik inanç, arkadaş grubu ve okula bağlılık duygusu ile ilişkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 6, 81-97. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/egeefd/issue/4917/67292>
- Bayhan, V. (2013). *Beden Sosyolojisi ve Toplumsal Cinsiyet*, Doğu- Batı Dergisi, 63,147-165, Ankara.
- Beard K. W. (2005) Internet addiction: A review of current assessment techniques and potential assessment questions. *Cyber psychology & Behavior*, 8(1):7-14. Doi: 10.1089/cpb.2005.8.7
- Bennett, D. C., Guran, E. L., Ramos, M. C., & Margolin, G. (2011). College students' electronic victimization in friendships and dating relationships: Anticipated distress and associations with risky behaviors. *Violence and Victims*, 26(4), 410–429. Doi: <http://dx.doi.org/10.1891/0886-6708.26.4.410>.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye’de kadınlık. *KM Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16, 108-114. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kmusekad/article/125447>
- Bocij, P. (2003). Victims of cyberstalking: An exploratory study of harassment perpetrated via the internet. *First Monday*, 8(10), 1-15 Erişim adresi: <https://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/1086>
- Bora, A. & stn, İ. (2005). “Sıcak aile ortamı”: Demokratikleşme sürecinde kadın ve erkekler. İstanbul: TESEV Yayınları. Erişim adresi: https://www.tesev.org.tr/wp-content/uploads/rapor_Sicak_Aile_Ortami_Demokratiklesme_Surecinde_Kadin_Ve_Erkekler.pdf

- Bora, A. (2010). Kadınların Sınıfı: Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası. İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Borrajo, E., Gámez-Guadix, M., & Calvete, E. (2015). Justification beliefs of violence, myths about love and cyber dating abuse. *Psicothema*, 27(4), 327-333 Doi: 10.7334/psicothema2015.59
- Borrajo, E., Gámez-Guadix, M., & Calvete, E. (2015). Cyber dating abuse: Prevalence, context, and relationship with offline dating aggression. *Psychological Reports*, 116(2), 565–585. <http://dx.doi.org/10.2466/21.16.PR0.116k22w4>.
- Bozkurt, H., Şahin, S., & Zoroğlu, S. (2016). İnternet bağımlılığı: Güncel bir gözden geçirme. *Journal Of Contemporary Medicine*, 6(3), 235-247, Doi: 10.16899/ctd.66303
- Brown, C., & Hegarty, K. (2018). Digital dating abuse measures: A critical review. *Aggression and Violent Behavior*, 40, 44-59. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.03.003>
- Burke, S. C., Wallen, M., Vail-Smith, K., & Knox, D. (2011). Using technology to control intimate partners: An exploratory study of college undergraduates. *Computers in Human Behavior*, 27(3), 1162–1167. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2010.12.010>.
- Büyükpapaşcu, H. (2011). Ergenlikte romantik ilişkiler: İnternetin rolü. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Cava, M. J., Ferrer, B. M., Buelga, S. & Carrasco, L. (2020). Sexist attitudes, romantic myths, and offline dating violence as predictors of cyber dating violence perpetration in adolescents. *Computers in Human Behavior*, 111, 1-11. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106449>
- Cavalcanti, J. G., Coutinho, M. P. Nascimento, A. M. & Pinto, A. V. (2020). Psychometric properties of the cyber dating abuse questionnaire. *Psico-USF, Bragança Paulista*, 25(2), 285-296. Erişim adresi: <https://www.scielo.br/j/psuf/a/wpwZw35pKsn9CzDS5Pvfrnn/?lang=en>

- CDC, (2012). Understanding teen dating violence. Erişim adresi: <https://www.faithtrustinstitute.org/resources/articles/TeenDatingViolence2012-a.pdf>
Erişim tarihi: 16.04.2022
- CDC, (2016). Understanding Teen Dating Violence. Erişim adresi: <https://www.templateroller.com/edit/1360578> Erişim tarihi: 16.04.2022
- CEDAW (1979). Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. Erişim adresi: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women>
- CEDAW (1981). Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözleşme. Erişim adresi: <https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/08/CEDAW-General-Recommendation-35-çeviri-Nazan-Moroğlu.pdf> Erişim tarihi: 16.04.2022
- Celsi L., Paleari F. G. & Fincham F. D. (2021). Adverse childhood experiences and early maladaptive schemas as predictors of cyber dating abuse: An actor-partner interdependence mediation model approach. *Frontiers in Psychology*, 12, 623-646. doi: 10.3389/fpsyg.2021.623646
- Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımında yeni bir boyut: 'İnternet bağımlılığı'. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22(22), 83-98. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruaebd/issue/360/2008>
- Ceyhan E. (2008). Ergen ruh sağlığı açısından bir risk faktörü: İnternet bağımlılığı. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15, 109-116. Erişim adresi: https://cms.galenos.com.tr/Uploads/Article_30250/cogepderg-15-109.pdf
- Choi, H. J., & Temple, J. R. (2016). Do gender and exposure to interparental violence moderate the stability of teen dating violence?: Latent transition analysis. *Prevention Science*, 17, 367-376. Doi: 10.1007/s11121-015-0621-4.

- Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği (2018). Gençlerle güvenli ilişkiler üzerine çalışmak eğitimciler ve danışmanlar için el kitabı. İstanbul: Punto Baskı Çözümleri. Erişim adresi: <https://cinselsiddetlemucadele.org/wp-content/uploads/2017/09/ne-var-ne-yok-uygulama-kitap.pdf>
- Collins, W. A. (2003). More than myth: The developmental significance of romantic relationships during adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 13(1), 1–24. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/227600905_More_than_Myth_The_Developmental_Significance_of_Romantic_Relationships_During_Adolescence
- Colwell, J., & Kato, M. (2003). Investigation of the relationship between social isolation, self-esteem, aggression and computer gameplay in Japanese adolescents. *Asian Journal of Social Psychology*, 6, 149- 158.
- Corinne, D. F., & Marci, F. H. (2007). Electronic media, violence, and adolescents: An emerging public health problem. *Journal of Adolescent Health*, 41, 1-5. Doi: 10.1016/j.jadohealth.2007.08.020
- Çakır, B. (2021). Covid-19 pandemi döneminde sağlıklı genç bireylerin fiziksel aktivite düzeylerinin ve internet bağımlılığının yaşam kalitesine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Çerik, Ş. (2002). The continuity of communities greatly depend on the qualities that young people possess and contribute to the society. *Ege Academic Review*, 2 (1) , 1-17. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eab/issue/39832/472228>
- Çetinkaya, M. (2013). İlköğretim öğrencilerinde internet bağımlılığının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Çimen, O. (2018). Heteroseksüel gençlerin flört şiddetine yönelik söylemleri. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Çoban, A., Çakaloz, D. K., & Irmak, A. (2020). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi öğrencilerinin flört şiddet kapsamındaki davranışlara ilişkin görüşleri. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 4(2), 100-106. Doi: 10.46237/amusbfd.621497
- Çopur, Z., & Çiçek, B. (2018). Bireylerin kadınların çalışmasına ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. International Journal of Eurasian Education and Culture, 3(4), 1-21. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijoeec/issue/37148/428498>
- Darvell, M. J., Walsh, S. P., & White, K. M. (2011). facebook tells me so: Applying the theory of planned behavior to understand partner-monitoring behavior on facebook. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 14(12), 717-722. Doi: 10.1089/cyber.2011.0035
- Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological internet use. Computers in Human Behavior, 17, 187-195. Erişim adresi: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563200000418>
- Deans H., & Bhogal, M., S. (2019). Perpetrating cyber dating abuse: A brief report on the role of aggression, romantic jealousy and gender. Current Psychology, 38, 1077-1082. Doi: <https://doi.org/10.1007/s12144-017-9715-4>
- Dedeoğlu, S. (2009). Toplumsal cinsiyet rolleri açısından Türkiye’de aile ve kadın emeği. Toplum ve Bilim Dergisi, 86, 139-170. Erişim adresi: https://www.academia.edu/646029/Toplumsal_cinsiyet_rolleri_açısından_Türkiyede_aile_ve_kadın_emeği
- Dökmen, Z. (2004). Toplumsal cinsiyet. sosyal psikolojik açıklamalar. İstanbul: Sistem Yayınları.

- Draucker, C. B., & Martsof, D. S. (2010). The role of electronic communication technology in adolescent dating violence. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 23(3), 133–142. Doi: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1744-6171.2010.00235.x>.
- Duman, N., Bridge, E. N., & Dağ, B. (2019). Yetişkin ilişkilerinde şiddete yönelik tutumların incelenmesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 12(28), 1210-1222. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mahder/issue/50614/613934>
- Dünya Sağlık Örgütü, (2002). Dünya şiddet ve sağlık raporu: Özet. World Health Organization. Erişim adresi: <https://www.who.int/publications/i/item/9241545615> Erişim tarihi: 16.04.2022
- Dünya Sağlık Örgütü, (2013). Global and regional estimates of violence against women: Prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence: World Health Organization. Erişim adresi: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241564625> Erişim tarihi: 16.04.2022
- Dünya Sağlık Örgütü, (2018). Violence Against Women Prevalence Estimates. Erişim adresi: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256> Erişim tarihi: 16.04.2022
- Ecevit, Y. (2003). Toplumsal cinsiyetle yoksulluk ilişkisi nasıl kurulabilir? Bu ilişki nasıl çatışabilir? *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 83-88. Erişim adresi: <http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/495.pdf>
- Egger, O., & Rauterberg, M. (1996). Internet Behaviour and addiction. *Work & Organisational Psychology Unit*, 1-173. Erişim adresi: <https://rauterberg.employee.id.tue.nl/ibq/report.pdf>

- Epstein-Ngo, Q. M., Roche, J. S., Walton, M. A., Zimmerman, M. A., Chermack, S. T., & Cunningham, R. M. (2014). Technology-delivered dating aggression: Risk and promotive factors and patterns of associations across violence types among high-risk youth. *Violence and Gender*, 1, 131-133.
- Ergün G. & Meriç M. (2020). Üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile mutluluk ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 23(2), 233-240. Doi : 10.17049/ataunihem.524124
- Erten, Y., & Ardalı, C. (1996). Saldırganlık şiddet ve terörün psikososyal yapıları. *Cogito*, 6-7 (Kış-Bahar), 143-164.
- Evolve Treatment Centers (2022). Digital Dating Abuse Among Teens. Erişim adresi: <https://evolvreatment.com/blog/digital-dating-abuse-teens/>
- Fromm, E. (1967). İtaatsizlik üzerine. İstanbul: Gümüş Basımevi. Erişim adresi: <https://fatimekerimli.files.wordpress.com/2016/09/erix-fromm-itaatsizlik-uzerine-tr.pdf>
- Geçtan, E. (2019). Ergenlikten yetişkinliğe geçiş dönemi olarak gençlik. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 14 (1) , 91-100. Doi: 10.1501/Egifak_0000000749
- Griffiths, M. D. (2000). Internet addiction: Time o be taken seriously? *Addiction Research*. 8, 413-418. Erişim adresi: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3109/16066350009005587>
- Güldü Ö., & Kart E., M. (2009). Toplumsal cinsiyet rolleri ve siyasal tutumlar: Sosyal psikolojik bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 64(3), 97-116. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbf/article/42620>

Gülmez, G. (2020). Eşcinsel İlişkilerde partner şiddeti: Sosyal destek ve içselleştirilmiş homofobi bakımından değerlendirilmesi. *Fe Dergi*, 12(1), 96-112. Erişim adresi: http://cins.ankara.edu.tr/23_8.pdf

Güzel, M. (2006). Küreselleşme, internet ve gençlik kültürü. *Küresel İletişim Dergisi*. 1, 1-16. Erişim adresi: https://globalmediajournaltr.yeditepe.edu.tr/sites/default/files/04mehmet_guzel.pdf

Hazer, O. (2020). Yeni medya ve iletişim teknolojileri: Ailede sosyal etkileşim. Baran, A. G., Hazer, O., Öztürk, M., S. (Ed.). *Gençlik ve Dijital Çağ içinde* (s. 92-102). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi.

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2011). Electronic dating violence: A brief guide for educators and parents. Erişim adresi: http://cyberbullying.org/electronic_dating_violence_fact_sheet.pdf.

Hooks, B. (2018). *Hep aşka dair: Yeni vizyonlar*. İstanbul: NotaBene Yayınları.

İnanır, S. (2005). Bildiğimiz gençliğin sonu. *Birikim*. 196, 37-52. Erişim adresi: <https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-196-agustos-2005/2380/bildigimiz-gencligin-sonu/4816>

İpek, S. (2020). Dijital flört şiddetinin suskunluk sarmalı bağlamında incelenmesi: Türkiye - İspanya karşılaştırmalı tren testi uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Medipol Üniversitesi, İstanbul.

İpsos. (2013). *Gençlik ve sosyal medya araştırma raporu*. Erişim adresi: <https://leventeraslan.files.wordpress.com/2015/09/genclik-sosyalmedyayonetici-ozeti.pdf>
Erişim tarihi: 16.04.2022

- İstanbul Sözleşmesi. (2011). Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi. İstanbul Sözleşmesi. 1-30. Erişim adresi: <https://rm.coe.int/1680462545>
- Işıklı, S. (2020). Bağımlılık odağında gençlerde teknoloji kullanımı. Baran, A. G., Hazer, O., Öztürk, M., S. (Ed.). Gençlik ve Dijital Çağ içinde (s. 103-109). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi.
- Kaplan, B. (2020). Şiddetin toplumsal taşıyıcısı olarak flört şiddeti: Ankara örneği. Kent Akademisi, 13(3), 526-538. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1058193>
- Karabacak, A., & Çetinkaya, S., K. (2015). Üniversite öğrencilerinin şiddet kabul düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 1(1), 13-21. Erişim adresi: <http://ekoad.com/articles/universite-ogrencilerinin-siddet-kabul-duzeylerinin-cesitli-degiskenler-acisindan-incelenmesi.pdf>
- Karaca, M. (2007). Sosyolojik bir olgu olarak internet gençliği: Elazığ örneği. (Yayınlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Karasar, N. (2018). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karlsson, M. E. (2011). Predicting dating violence victimization among college women: The role of previous exposure to violence and acceptance of dating violence. Yüksek Lisans Tezi, Arkansas Üniversitesi, ABD. Erişim adresi: <https://scholarworks.uark.edu/etd/82/>
- Konda (2011). Türkiye gençliği araştırması. İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları. Erişim adresi: https://konda.com.tr/wpcontent/uploads/2017/02/2011_05_KONDA_Turkiye_Gencligi_Arastirmasi.pdf

- Korchmaros, J. D., Ybarra, M. L., Langhinrichsen-Rohling, J., Boyd, D., & Lenhart, A. (2013). Perpetration of teen dating violence in a networked society. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16, 561–567. Doi: 10.1089/cyber.2012.0627
- Korkmaz, A., & Başer, M. (2019). Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında ataerkillik ve iktidar ilişkileri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 28 (1), 71-76. Doi: 10.17942/sted.507660
- Köseoğlu, M. (2018). Kadına yönelik şiddet sorununun sosyalleşme süreci ve toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 19(42), 77-95. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sobbiad/issue/39183/434703>
- Lara, L. (2020). Cyber dating abuse: Assessment, prevalence, and relationship with offline violence in young Chileans. *Journal of Social and Personal Relationships*, 1-19. Doi: 10.1177/0265407520907159
- Linares R., Aranda M., Garcí'a-Domingo M., Amezcua T., Fuentes V. & Moreno-Padilla M (2021). Cyber-dating abuse in young adult couples: Relations with sexist attitudes and violence justification, smartphone usage and impulsivity. *PLoS ONE*, 16(6), 1-19. Doi: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0253180>
- Love is Respect. (2021). Types of abuse. Erişim adresi: <https://www.loveisrespect.org/resources/types-of-abuse/>
- López-Cepero, J., Vallejos-Saldarriaga, J. & Merino-García, M. (2021). Digital intimate partner violence among Peruvian youths: Validation of an instrument and a theoretical proposal. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(11-12), 5167–5185. Doi: <https://doi.org/10.1177/0886260518803610>

- Jiménez, S. V., Rodríguez-deArriba, L. M., & Fernández, N. M. (2021). Is this WhatsApp conversation aggressive? adolescents' perception of cyber dating aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 1–25. Erişim adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/08862605211028011>
- Johnson, S. E. (2017). Teen digital dating abuse: Development and validation of a self-report measure. Doktora Tezi, Northeastern University, Boston, ABD. Erişim adresi: <https://repository.library.northeastern.edu/files/neu:cj82sr76f/fulltext.pdf>
- Makepeace, J., M. (1981). Courtship violence among college students. *Family Relations*, 30(1), 97-102. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/584242?origin=JSTOR-pdf>
- Marganski, A., & Melander, L. (2015). Intimate partner violence victimization in the cyber and real world: Examining the extent of cyber aggression experiences and its association with in-person dating violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 1–25. <http://dx.doi.org/10.1177/0886260515614283>.
- McCarry, M., & Lombard, N. (2016). Same old story? children and young people's continued normalisation of men's violence against women. *Feminist Review*, 112(1), 128-143. Doi: <https://doi.org/10.1057/fr.2015.50>
- Melander, L. A. (2010). College students' perceptions of intimate partner cyber harassment. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 13(3), 263–268. <http://dx.doi.org/10.1089/cpb.2009.0221>.
- Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. (2016). Erkeklerin şiddetine karşı dur! yaşamı değiştir!. Erişim tarihi: 14 Nisan 2022. Erişim adresi: https://insanhaklariizleme.org/vt/yayin_view.php?editid1=1022

- Mosley, M. A. & Lancaster, M. (2019). Affection and Abuse: Technology Use in Adolescent Romantic Relationships. *The American Journal of Family Therapy*, 47(11), 1-15 Doi: 10.1080/01926187.2019.1586592
- Muise, A., Christofides, E., & Desmarais S. (2009). More information than you ever wanted: Does Facebook bring out the green-eyed monster of jealousy?. *CyberPsychology & Behaviour*, 12(4), 441-444. Doi: 10.1089=cpb.2008.0263
- Murphy, C., & Hoover, S. (1999). Measuring emotional abuse in dating relationships as a multifactorial construct. *Violence and Victims*, 14(1), 39-53. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/12900915_Measuring_Emotional_Abuse_in_Dating_Relationships_as_a_Multifactorial_Construct
- MTV (2011). Associated Press-MTV Digital Abuse Survey August 2011. Erişim adresi: http://www.athinline.org/pdfs/MTV-AP_2011_Research_Study-Exec_Summary.pdf
- Nalbant, F. & Korkmaz, T. (2019). Feminist teori temelinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin Türkiye bağlamında değerlendirilmesi. *A Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 165-186.
- Ouytsel, J. V., Ponnet, K., Walrave, M. & Temple, J., R. (2016). Adolescent cyber dating abuse victimization and its associations with substance use, and sexual behaviors. *Public Health*, 135, 147-151. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2016.02.011>
- zcan N., K., & Buzlu S., (2005). Problemlili internet kullanımını belirlemede yardımcı bir araç internette bilişsel durum leğinin niversite ğrencilerinde geçerlik ve güvenirliği. *Bağımlılılık Dergisi*, 6(1), 19-26. Erişim adresi: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/internette-bilissel-durum-olcegi-ibdo-toad.pdf>

- Özgür, Ö. (2010). Televizyonda yayınlanan kadın programlarında toplumsal cinsiyet rollerinin sunumu. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Öztürk, S. M. (2020). Gençlerde internet bağımlılığı araştırması. Baran, A. G., Hazer, O., Öztürk, M., S. (Ed.). Gençlik ve Dijital Çağ içinde (s. 155-164). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi.
- Palabıyık, A. F. (2019). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarına yaratıcı dramının etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Parlak, S., & Canel, N. (2021). Partner şiddeti üzerine bir derleme ve ergenlik döneminde partner şiddetini önleme programının önemi. Trakya Eğitim Dergisi, 11(3), 1444-1456. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tred/issue/65108/852699>
- Passarelli, R., E. (2016). Teen dating violence in a connected world: Understanding and exploring cyber dating abuse. Yüksek Lisans Tezi, Miami Üniversitesi, Ohio. Erişim adresi: https://etd.ohiolink.edu/apexprod/rws_etd/send_file/send?accession=miami1466512410&disposition=inline
- Persky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants, On the Horizon, 9(5), 1-6. Erişim adresi: <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>
- Picard, P. (2007). Tech abuse in teen relationships study. Erişim adresi: <http://www.loveisrespect.org/wp-content/uploads/2009/03/liz-claiborne-2007-techrelationship-abuse.pdf>.
- Polat, O. (2016). Şiddet. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22(1), 15-34. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/274326>

- Próspero, M. (2007). Young adolescent boys and dating violence. *Affilia: Journal of Women and Social Work*, 22(3), 271-280.
- Reed, L. A. (2015). Digital dating abuse: Digital media as a gendered context for dating violence in the digital world. [Doctoral dissertation, University of Michigan]. https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/113629/reedla_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Reed, L. A., Tolman, R. M., & Safyer, P. (2015). Too close for comfort: Attachment insecurity and electronic intrusion in college students' dating relationships. *Computers in Human Behavior*, 50, 431–438. Doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2015.03.050>
- Reed, L. A., Tolman, R. M., & Ward, L. M. (2016). Snooping and sexting digital media as a context for dating aggression and abuse among college students. *Violence Against Women*, 1–21. <http://dx.doi.org/10.1177/1077801216630143>.
- Reed, L. A., Tolman, R. M., & Ward, L. M. (2017). Gender matters: Experiences and consequences of digital dating abuse victimization in adolescent dating relationships. *Journal of Adolescence*, 59, 79–89. <http://dx.doi.org/10.1016/j.adolescence.2017.05.015>.
- Rueda, H., Lindsay, M., & Williams, L. (2014). She posted it on Facebook: Mexican American adolescents' experiences with technology and romantic relationship conflict. *Journal of Adolescent Research*, 30(4), 419–445.
- Rideout, V., Roberts, D., & Foehr, U. (2005). *Generation M: Media in the lives of 8- to 18-year-olds*. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation. Erişim adresi: <https://www.kff.org/wp-content/uploads/2013/01/generation-m-media-in-the-lives-of-8-18-year-olds-report.pdf>

- Riggs, D. & O'leary, K., D. (1996). Aggression between heterosexual dating partnersan examination of a causal model of courtship aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 11(4), 519-540. Doi: 10.1177/088626096011004005
- Sakallı, H., & Çiftci, S. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının dijital vatandaşlık düzeyleri ile siber zorbalık eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Adnan Menderes Üniversitesi örneği. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 6 (2), 100-119. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/305695356_SINIF_OGRETMENI_ADAYLARININ_DIJITAL_VATANDASLIK_DUZEYLERI_ILE_SIBER_ZORBALIK_EGILIMLERI_ARASINDAKI_ILISKI_NIN_INCELENMESI
- Sanders, C., Field, T., Diego, M., & Kaplan, M. (2000) The relationship of internet use to depression and social isolation among adolescents. *Adolescence*, 35, 237–242. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/12303559_The_Relationship_of_Internet_Use_to_Depression_and_Social_Isolation_Among_Adolescents
- Savcı, İ. (1999). Toplumsal Cinsiyet ve Teknoloji. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 54(1), 123-142. Doi: https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001939
- Savcı M. & Aysan F. (2017). Technological addictions and social connectedness: Predictor effect of internet addiction, social media addiction, digital game addiction and smartphone addiction on social connectedness. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 30, 202-216. Doi: <https://doi.org/10.5350/DAJPN2017300304>
- Sayer, H. (2011). Toplumsal cinsiyet eşitliğine erkek katılımı. Ankara: Başbakanlık: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Schnurr, M. P., Mahatmya, D., & Basche, R. A. (2013). The role of dominance, cyber aggression perpetration, and gender on emerging adults' perpetration of intimate partner violence. *Psychology of Violence*, 3(1), 70. <http://dx.doi.org/10.1037/a0030601>.

Segal, L. (1971). Ağır Çekim. Değişen Erkeklikler Değişen Erkekler. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Selçuk, K. T., Avcı, D. & Mercan, Y. (2018). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruziyet: Flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet algısının şiddete maruziyet ile ilişkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 302-308. Doi: <https://doi.org/10.31067/0.2018.29>

SEKAM (Sosyal Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi). (2016). Türkiye’de gençlik: Gençliğin özellikleri, sorunları, kimlikleri ve beklentileri. SEKAM Yayınları, İstanbul. Erişim adresi: <http://sekam.com.tr/images/resimler/468b1dd1.pdf>

Set, Z. (2020). Flört şiddeti: Bir gözden geçirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(4), 444-454. Doi: 10.18863/pgy.674468

Spitzberg, B. H., & Hoobler, G. (2002). Cyberstalking and the technologies of interpersonal terrorism. *New Media & Society*, 4(1), 71–92. <http://dx.doi.org/10.1177/14614440222226271>.

Subrahmanyam, K., & Greenfield, P. (2008). Online communication and adolescent relationships. *The Future of Children*, 18(1), 119–146.

Sumbas, E., & Sezer, Ö. (2018). Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabullerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(56), s. 638-649. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/325011714_Universite_Ogrencilerinin_Ciftler_Arasi_Siddeti_Kabullerinin_Cesitli_Degiskenler_Acisindan_Incelenmesi

Sünetçi, B., Say, A., Gümüştepe, B., Enginkaya, B., Yıldızdoğan, Ç., & Yalçın, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algıları üzerine bir araştırma. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 16(1), 56-83. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uobild/issue/42561/513072>

Süzer, G (2019). Beliren yetişkinlik döneminde flört şiddetine yönelik tutum, sosyal onay ihtiyacı ve olumsuz değerlendirilme korkusunun incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi, Mersin.

Start Strong: Building Healthy Teen Relationships. (2022). About this site. Erişim adresi: <https://startstrong.futureswithoutviolence.org/about/>

Stonard, K. E., Bowen, E., Lawrence, T. R., & Price, S. A. (2014). The relevance of technology to the nature, prevalence and impact of adolescent dating violence and abuse: A research synthesis. *Aggression and Violent Behavior*, 19, 390–417. <http://dx.doi.org/10.1016/j.avb.2014.06.005>.

Stonard, K., Bowen, E., Walker, K., & Price, S. (2015). They'll always find a way to get to you: Technology use in adolescent romantic relationships and its role in dating violence and abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(14), 2083–2117.

Stonard, K., E. (2019). Technology-Assisted Adolescent Dating Violence and Abuse: A Factor Analysis of the Nature of Electronic Communication Technology Used Across Twelve Types of Abusive and Controlling Behaviour. *Journal of Child and Family Studies* , 28, 105 -115. Doi: <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1255-5>

Stonard, K., E. (2021). The prevalence and overlap of technology-assisted and offline adolescent dating violence. *Current Psychology*, 4, 1056–1070. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/328347811_The_prevalence_and_overlap_of_technology-assisted_and_offline_adolescent_dating_violence

Şimşekcan, N. T. (2018). Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin başka bir biçimi: Siber şiddet. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Mersin.

Tanrıkulu, İ., Altun, A. S., Baker, E. Ö., & Güneri, Y.O. (2015). Misuse of ICTs among Turkish children and youth: A study on newspaper reports. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 1230-1243. Erişim adresi: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/ijhs/article/view/3131>

Taylor, S., & Xia, Y. (2018). Cyber partner abuse: A systematic review. *violence and victims*, 33(6), 983-1011. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/329820374_Cyber_Partner_Abuse_A_Systematic_Review

TDK (2021). Güncel Türkçe Sözlük. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr> Erişim tarihi: 15.02.2022

Temple, J. R., Choi, H. J., Brem, M., Clevenger, W. C., Stuart, G. L., Peskin, F. M., & Elmquist, J. (2016). The temporal association between traditional and cyber dating abuse among adolescents. *J Youth Adolescence*, 45, 340–349. Doi: 10.1007/s10964-015-0380-3

Terzioğlu, F., Gönenç, İ. M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, G., Sezer, N. Y., & Hiçyılmaz, B. D. (2016). Flört şiddeti tutum ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(4), 225-232. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunihem/issue/27668/291657>

TÜİK, (2020). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması. Erişim adresi: [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679) Erişim tarihi: 17.04.2022

TÜİK (2021). İstatistiklerle Genç. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2020-37242> Erişim tarihi: 17.04.2022

- Türk, B., Hamzaoğlu, N., & Yayak, A. (2020). Flört şiddeti üzerine bir inceleme. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 17(1), 73-81. Doi: 10.5336/forensic.2019-70929
- Uluocak, Ş., Gökulu, G., & Bilir, O. (2014). Kadına yönelik şiddeti önlenmesinde stratejik bir başlangıç noktası: Partner şiddeti. *International Journal of Human Science*, 11(2), 362-387. Erişim adresi: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/2942/1338>
- Ulutaşdemir, N., Verim, E., Bakır, E., & Deniz, E., (2017). Geleceğin sağlık profesyonellerinde internet bağımlılığının yaşam kaliteleri üzerine etkisi. *Zeynep Kâmil Tıp Bülteni*, (48)2, 44-48. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/318042404_Gelecegin_Saglik_Profesyonellerinde_Internet_Bagimlilikinin_Yasam_Kaliteleri_Uzerine_Etkisi
- UNİCEF (2017). Dijital bir dünyada çocuklar. Erişim adresi: <http://humanistburo.org/dosyalar/humdosya/Dunya%20Cocuklarinin%20Durumu%202017%20-%20Yoneticisi%20Ozeti.pdf> Erişim tarihi: 17.04.2022
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Journal of Economy Culture and Society*, 35, 29-56.
- Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Eroğlu, K., & Taşkın, L. (2007). Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 26-38
- Villora, B., Yubero, S. & Navarro, R. (2019). Associations between feminine gender norms and cyber dating abuse in female adults. *Behavioral Sciences*, 9(35), 1-13. Doi: 10.3390/bs9040035
- Yayla, M. (2013). Hukuki bir terim olarak "siber savaş". *TBB Dergisi*. 104, 177-202.

- Yıldırım, E. (2019). Sosyal Medyada Kadınlara Yönelik Dijital Şiddet. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, N. & Çiçek, B. (2021). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 16(1), 437-452 Doi: 10.7827/TurkishStudies.48114
- Young, K.S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyberpsychology & Behaviour*, 1, 237-244. Doi: <https://doi.org/10.1089/cpb.1998.1.237>
- Young K., S. (2004). Internet addiction. *Am Behav Sci*, 48, 402-441. Erişim adresi: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0002764204270278>
- Young, K. (2007). Cognitive behavior therapy with internet addicts: Treatment outcomes and implications. *CyberPsychology and Behavior*. 10 (5), 671- 679.
- Zeyneloğlu, S. (2008). Ankara’da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. Doktora Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Zimmer-Gembeck, M. J. (2002). The development of romantic relationships and adaptations in the system of peer relationships. *Journal of Adolescent Health*, 31, 216-225. Doi: 10.1016/s1054-139x(02)00504-9
- Zweig, J.M., Dank, M., Lachman, P., & Yahner, J. (2013). Technology, teen dating violence and abuse, and bullying. Erişim adresi: https://www.urban.org/research/publication/technology-teen-dating-violence-and-abuse-and-bullying/view/full_report

EKLER:

EK 1: ARAŞTIRMA ANKETİ

GENÇLERDE TOPLUMSAL CİNSİYET TUTUMU VE İNTERNET BAĞIMLILIĞININ DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Saygıdeğer Katılımcı,

Bu araştırma, Gençlerde Toplumsal Cinsiyet Tutumu ve İnternet Bağımlılığının Dijital Flört Şiddeti Üzerindeki Etkisinin araştırılması amacıyla planlanmıştır. Vereceğiniz yanıtlar sadece araştırmacı tarafından bilimsel veri amacıyla kullanılacak ve kesinlikle bilgileriniz gizli tutulacaktır. Anket formunun doldurulması en fazla 10 dk sürecektir. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmakta olup, araştırmaya katılımı kabul edip vazgeçmeniz halinde herhangi bir sorumluluğunuz bulunmayacaktır. Görüşleriniz bu araştırma için çok değerlidir. Ankete içtenlikle vereceğiniz cevaplar için teşekkür ederiz.

*18-29 Yaş aralığındaki kişilere uygulanacaktır.

*Bu araştırma Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyon'u tarafından onaylanmış ve gerekli izinler alınmıştır.

1. SİBER FLÖRT İSTİSMARI ÖLÇEĞİ

Aşağıda siz, partneriniz veya eski partneriniz tarafından, **yeni teknoloji kullanımına ilişkin (İnternet, sosyal ağlar, e-posta, Whatsapp, kısa mesaj, arama gibi mobil uygulamalar)** sergilenebilecek davranışların bir listesi sunulmuştur. Lütfen sizin, partnerinizin ya da eski partnerinizin bunlardan herhangi birini kaç kez yaptığını işaretleyiniz.

1 = **Hiç**: Bu bizim ilişkimizde hiç olmadı.

2 = **Geçen yıl değil**, ama daha önce bir kere oldu.

3 = **Nadiren**: Bir ya da iki kere oldu.

4 = **Bazen**: 3 ile 10 kere arasında oldu.

5 = **Sık sık**: 11 ile 20 kere arasında oldu.

6 = **Genellikle**: 20 kereden fazla oldu.

1. Birlikte olduğum kişi, sosyal medya durum güncellemelerimi kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sosyal medya durum güncellemelerini kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
2. Birlikte olduğum kişi, bana fiziksel olarak zarar vereceğine dair beni tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi, ona fiziksel olarak zarar vereceğime dair tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
3. Birlikte olduğum kişi, bana sorun yaratmak için sosyal medyada benim sahte bir profilimi oluşturdu.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiye sorun yaratmak için, sosyal medyada onun sahte profilini oluşturdum.	1	2	3	4	5	6

4. Birlikte olduğum kişi, beni rezil etmek ya da küçük düşürmek için sosyal medyada profilime yorum yazdı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi rezil etmek veya küçük düşürmek için, sosyal medyada profiline yorum yazdım.	1	2	3	4	5	6
5. Birlikte olduğum kişi, mesajlarıma ve/veya kişilerime göz atmak için iznim dışında şifrelerimi (telefon, sosyal medya, e-mail) kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin mesajlarına ve/veya kişilerine göz atmak için izni dışında şifrelerini (telefon, sosyal medya, e-mail) kullandım.	1	2	3	4	5	6
6. Birlikte olduğum kişi, yeni teknolojileri kullanarak, benimle ilgili sırları veya sakıncalı bilgileri yaydı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sırlarını veya sakıncalı bilgilerini, yeni teknolojileri kullanarak yaydım.	1	2	3	4	5	6
7. Birlikte olduğum kişi, mobil uygulamalara son bağlanma zamanımı kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin, mobil uygulamalara son bağlanma zamanını kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
8. Birlikte olduğum kişi yeni teknolojileri kullanarak, beni, hakkımdaki sırları veya sakıncalı bilgileri yaymakla tehdit etti.	1	2	3	4	5	6
Yeni teknolojileri kullanarak, birlikte olduğum kişiyi, onun sırlarını veya sakıncalı bilgilerini yaymakla tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6
9. Birlikte olduğum kişi “ben” gibi davranarak sorun yaratmak için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum “kişi” gibi davranarak sorun yaratmak için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
10. Birlikte olduğum kişi yeni teknolojileri kullanarak, beni aşağılayıcı ve küçük düşürücü mesajlar gönderdi.	1	2	3	4	5	6
Yeni teknolojileri kullanarak, birlikte olduğum kişiyi aşağılayıcı ve küçük düşürücü mesajlar gönderdim.	1	2	3	4	5	6
11. Birlikte olduğum kişi iznim olmadan, sosyal medya hesaplarımı, WhatsApp’ımı veya e-postamı inceledi.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin izni olmadan, onun sosyal medya hesaplarını, WhatsApp’ını veya e-postasını inceledim.	1	2	3	4	5	6
12. Birlikte olduğum kişi bana ait fotoğraf, görüntü, video veya cinsel içeriği iznim olmadan başkalarına gönderdi.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiye ait fotoğraf, görüntü, video veya cinsel içeriği onun izni	1	2	3	4	5	6

olmadan başkalarına gönderdim.						
13. Birlikte olduğum kişi nerede ve kimle olduğumu kontrol etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin nerede ve kimle olduğunu kontrol etmek için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
14. Birlikte olduğum kişi onun çağrı ve mesajlarını hemen yanıtlamam için yeni teknolojileri kullanarak beni tehdit etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi çağrı ve mesajlarımı hemen yanıtlaması için yeni teknolojileri kullanarak tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6
15. Birlikte olduğum kişi beni sınamak için, yeni teknolojileri kullanarak başka biriymiş gibi davrandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi sınamak için yeni teknolojileri kullanarak başka biriymişim gibi davrandım.	1	2	3	4	5	6
16. Birlikte olduğum kişi beni incitmek veya küçük düşürmek amacı ile sosyal medya durum güncellemelerinde bana gönderme yapan müzik, şiir, söz paylaştı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi incitmek veya küçük düşürmek için sosyal medya durum güncellemelerimde ona gönderme yapan müzik, şiir, söz paylaştım.	1	2	3	4	5	6
17. Birlikte olduğum kişi telefonumu iznim dışında kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin telefonunu izni dışında kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
18. Birlikte olduğum kişi alay etmek amacıyla yeni teknolojileri kullanarak hakkımda söylentiler, dedikodu ve şakalar yaydı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişi ile alay etmek amacıyla, yeni teknolojileri kullanarak hakkında söylenti, dedikodu ve şakalar yaydım.	1	2	3	4	5	6
19. Birlikte olduğum kişi nerede ve kiminle olduğumu kontrol etmek için beni telefonla çok fazla aradı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin nerede ve kiminle olduğunu kontrol etmek için onu telefonla çok fazla aradım.	1	2	3	4	5	6
20. Birlikte olduğum kişi sosyal medya hesabımda sahip olduğum arkadaş listemi kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sosyal medya hesabında sahip olduğu arkadaş listesini kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6

2. TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI ÖLÇEĞİ

Aşağıda yer alan ifadelere ne derece katıldığınızı “**Tamamen Katılıyorum**”, “**Katılıyorum**”, “**Kararsızım**”, “**Katılmıyorum**” ve “**Tamamen Katılmıyorum**” seçeneklerinden birini (X) işareti ile belirtiniz. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

Madde No	Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
1	Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.					
2	Kadın sadece ailesinin ekonomik sıkıntısı varsa çalışmalıdır.					
3	Çalışan kadın da çocuklarına yeterince zaman ayırabilir.					
4	Kadınlar anne olduktan sonra çalışmamalıdır.					
5	Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir.					
6	Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.					
7	Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına engel olmaz.					
8	Çalışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır.					
9	Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.					
10	Kocasını izin vermiyorsa kadın çalışmamalıdır.					
11	Kadınlar yönetici olabilir.					
12	Çalışan bir kadın kazandığı geliri eşine vermelidir.					
13	Çalışan bir kadın çocuklarına daha iyi anne olur.					
14	Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.					
15	Kocasız kadın sahipsiz eve benzer.					
16	Bir ailenin gelirini erkekler sağlamalıdır.					
17	Kadınlar kendi başına ticarethane gibi yerler (kafe, market, emlakçı gibi) açmamalıdır.					
18	Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir.					
19	Bir kadın kocasından fazla para kazanmamalıdır.					
20	Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.					
21	Toplumun liderliği genellikle erkeklerin elinde olmalıdır.					
22	Kız çocuklarına da erkek çocuklar kadar özgürlük verilmelidir.					
23	Bir kadın kendi haklarına sahip olabilmesi için gerekirse kocasına karşı çıkabilmelidir.					
24	Kadın kocasından yaş olarak daha küçük olmalıdır.					

25	Ailedeki önemli kararları erkekler vermelidir.					
----	--	--	--	--	--	--

3. YOUNG İNTERNET BAĞIMLILIĞI TESTİ- KISA FORMU (YİBT-KF)

Lütfen aşağıdaki sorularda belirtilen durumları hangi sıklıkla yaşadığınızı belirtiniz. Lütfen her soru için sadece bir seçeneği işaretleyiniz ve hiçbir soruyu boş bırakmayınız. **1= Hiçbir zaman, 2= Nadiren, 3= Bazen, 4= Sıklıkla, 5= Her zaman**

Madde No	İnternet Bağımlılığı Ölçeği	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
1	Hangi sıklıkla planladığınızdan daha fazla internette kalıyorsunuz?					
2	Hangi sıklıkta ailenizle ilgili işleri ihmal ederek internette daha fazla zaman harcarsınız?					
3	Okul veya ders ile ilgili çalışmalarınız hangi sıklıkta internette harcadığınız süre yüzünden zarar görmektedir?					
4	Birileri internette ne yaptığınızı sorduğunda hangi sıklıkta sır gibi saklar veya savunmaya geçersiniz?					
5	Birileri siz internette iken canınızı sıkarsa hangi sıklıkta onları tersler, onlara bağırır ve öfkeli davranırsınız?					
6	Hangi sıklıkta gece internette harcadığınız süre yüzünden uykusuz kalırsınız?					
7	İnternete bağlı değilken hangi sıklıkta internetle avunur veya internete bağlı olduğunuz hayalini kurarsınız?					
8	İnternette iken hangi sıklıkta kendinizi 'birkaç dakika daha' derken bulursunuz?					
9	Hangi sıklıkta internette harcadığınız zamanı azaltmak için uğraşırsınız ve başarısız olursunuz?					
10	Ne kadar süre internette olduğunuzu hangi sıklıkta saklamaya çalışırsınız?					
11	Hangi sıklıkta başkalarıyla dışarı çıkmak yerine internette daha fazla zaman harcamayı tercih edersiniz?					
12	İnternete bağlanamadığınızda hangi sıklıkta kendinizi bunalımda, karamsar ve sinirli hissedip, internete bağlandığınızda bu şikayetlerinizin hemen geçtiğini görürsünüz?					

4. HAKKINIZDAKİ GENEL BİLGİLER

1. **Yaşınız:** _____
2. **Cinsiyetiniz:** (1) Erkek (2) Kadın
3. **Eğitim Durumunuz**
  - (1) İlkokul veya daha az
  - (2) Ortaokul
  - (3) Lise
  - (4) Üniversite
  - (5) Yüksek Lisans/Doktora
4. **Annenizin eğitim durumu:**
  - (1) İlkokul veya daha az
  - (2) Ortaokul
  - (3) Lise
  - (4) Üniversite
  - (5) Yüksek Lisans/Doktora
5. **Babanızın eğitim durumu:**
  - (1) İlkokul veya daha az
  - (2) Ortaokul
  - (3) Lise
  - (4) Üniversite
  - (5) Yüksek Lisans/Doktora
6. **Aylık gelir durumunuzu nasıl değerlendirirsiniz?**
  - (1) Düşük
  - (2) Orta
  - (3) Yüksek
7. **Aile Tipiniz**
  - (1) Çekirdek Aile (Anne, baba ve evlenmemiş çocuk/ çocuklar birlikte yaşar.)
  - (2) Geniş Aile (Çekirdek ailenin evlenmiş çocukları ve onların kendi ailelerini bir arada yaşarlar.)
  - (3) Tek Ebeveynli Aile (Boşanmış, ayrılmış, hiç evlenmemiş ya da dul kadın ya da erkeğin çocuk/ çocuklar ile birlikte olduğu aile)
8. **Kardeş Cinsiyeti ve Sayısı Nedir? (Yoksa boş bırakınız.)**
  - (1) Kadın.....
  - (2) Erkek.....
9. **Şu anda devam eden romantik ilişkiniz var mı?**
  - (1) Var
  - (2) Yok
10. **Bir flörtünüz (sevgiliniz) olduğunda ailenizin tepkisi ne olur?**
  - (1) Bu tarz ilişkileri sevmedikleri için haber vermem.
  - (2) Bildiklerinde doğal karşılarlar ve tanışmak isterler.
  - (3) Bildiklerinde görüşmeme izin vermezler.
  - (4) Çok sevinirler ve mutluluğumu ailemle paylaşıyorum.
11. **Partneriniz ile hangi sıklıkta görüşürsünüz?**
  - (1) Her gün görüşürüz
  - (2) Gün aşırı görüşürüz.
  - (3) Haftada bir görüşürüz.
  - (4) Ayda bir görüşürüz
12. **Partneriniz ile gün içerisinde dijital ortamda (telefon, whatsapp, instagram, skype, discord) ne kadar süre iletişim kurarsınız?**
  - (1) 2 saat
  - (2) 3-4 saat
  - (3) 5-6 saat
  - (4) 7 saat ve daha fazlası
13. **Günlük ortalama ne kadar internet kullanırsınız?**
  - (1) Hemen hemen hiç
  - (2) Günde yarım saat
  - (3) Günde 1 saat
  - (4) Günde 2 saat
  - (5) Günde 3 saat veya üzeri
14. **İnterneti en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz.)**
  - (1) Flörtümlerle konuşmak (2) Ödev yapmak-Sunum Hazırlamak (3) Film - dizi izlemek (4) Şans oyunları oynamak (5) Boş zaman geçirmek (6) Arkadaşlarıyla konuşmak (7) Yeni insanlarla tanışmak-Sosyalleşmek (8) Haberleri ve gündemi takip etmek (9) Oyun oynamak (10) İnternette Alışveriş (11) Müzik-Radyo Dinleme
15. **Aşağıdaki maddelerden kullandıklarınızı işaretleyiniz.**
  - (1) Sigara
  - (2) Alkol
  - (3) Uyuşturucu madde
  - (4) Psikiyatrik ilaç
  - (5) Diğer.....
  - (6) Hiçbiri

EK 2: ETİK KURUL İZİNİ

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Tarih: 26/11/2021
Sayı: E-35853172-300-00001887893

00001887893

Sayı : E-35853172-300-00001887893
Konu : Gamze KAPLAN (Etik Komisyon İzni)

26.11.2021

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: 08.11.2021 tarihli ve E-12908312-300-00001853256 sayılı yazınız.

Enstitünüz Aile ve Tüketici Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden **Gamze KAPLAN**'ın **Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Serhat ÖZTÜRK** danışmanlığında hazırladığı "**Gençlerde Toplumsal Cinsiyet Tutumu ve İnternet Bağımlılığının Dijital Flört Şiddeti Üzerindeki Etkisi**" başlıklı tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **23 Kasım 2021** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Vural GÖKMEN
Rektör Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 1E0B936F-41FF-4168-B503-DC110CD0864D

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/hu-ebys>

Adres: Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Şhiye-Ankara

Bilgi için: Sevda TOPAL

E-posta: yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet Adresi: www.hacettepe.edu.tr Elektronik

Bilgisayar İşletmeni

Ağ: www.hacettepe.edu.tr

Telefon: 03123051008

Telefon: 0 (312) 305 3001-3002 Faks:0 (312) 311 9992

Kep: hacettepeuniversitesi@hs01.kep.tr

EK 3: ORJİNALLIK RAPORU

 <p>HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU</p>
<p>HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ AİLE VE TÜKETİCİ BİLİMLERİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA</p> <p style="text-align: right;">Tarih: 26/04/2022</p> <p>Tez Başlığı: GENÇLERDE TOPLUMSAL CİNSİYET TUTUMU VE İNTERNET BAĞIMLILIĞININ DİJİTAL FLÖRT ŞİDDETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ</p> <p>Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 147 sayfalık kısmına ilişkin, 26/04/2022 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Tuzunç adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 7 'dir.</p> <p>Uygulanan filtrelemeler:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- ☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç 2- ☐ Kaynakça hariç 3- ☐ Alıntılar hariç 4- ☐ Alıntılar dâhil 5- ☐ 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç <p>Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.</p> <p>Gereğini saygılarımla arz ederim.</p> <p style="text-align: right;">Tarih ve İmza</p> <p>Adı Soyadı: GAMZE KAPLAN</p> <p>Öğrenci No: N20130589</p> <p>Anabilim Dalı: AİLE VE TÜKETİCİ BİLİMLERİ</p> <p>Programı: AİLE VE TÜKETİCİ BİLİMLERİ-TEZLİ YÜKSEK LİSANS</p>
<p>DANIŞMAN ONAYI</p> <p style="text-align: center;">UYGUNDUR.</p> <p style="text-align: right;">M. SERHAT ÖZTÜRK (Unvan, Ad Soyad, İmza)</p>